ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\M\May Karel\Nová složka\May K. - Ztracený syn 13 - Odměna podle práva.pdb

PDB Name: 13 Odměna podle práva
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 11.4.2007
Modification Date: 11.4.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Karel May
Odměna podle práva
Původní název Der verlorne Sohn, oder Der Fúrst des Elends
13. Román z cyklu Ztracený syn

KAPITOLA PRVNÍ Boží soud

Nahoře ve vysokých kopcích stála na mýtině malá chajda - domem se to stavení nazývat nedalo. Hrubé, nezačiš-těné stěny, malá, úzká okénka, nízké dveře, šindelová střecha - to vše dokazovalo, že zde nepřebývá žádný přepych. Přesto stavení nevypadalo příliš uboze. Snad to bylo díky dubovému proutí, které se vinulo po plotu přilehlé zahrádky na metr vysoko. Staviteli chajdy nechybělo na bohabojnosti, neboť příčný trám nade dveřmi vyzdobil nápisem: Tuto chajdu má rád Stvořitel, pročež nám do dneška neshořela Nyní zde bydleli uhlíř Hendschel a jeho žena - úplně sami, jak se v okolí domnívali ale kdo měl ostrý zrak, který pronikl dubovým proutím, zjistil, že zde bydlí i jiní lidé. Slunce zapadlo. V otevřené krajině bylo dosud nepochybně ještě vidět, ale tady, pod těmi obrovskými jedlemi a smrky, se již rozprostřela tma noci. Ve světnici zvonily lžíce - byl čas na večerní polévku. Tři muži a žena seděli u stolu. První z nich byl uhlíř, druzí dva zde bydleli jako hosté. Po polévce sáhl uhlíř za dveře, vytáhl ošuntělou knihu a řekl:
„Tělo dostalo svý, ale ani duše nesmí hladovět. Matko, přečti večerní požehnání!" Stará si nasadila kostěnné brýle, otevřela knihu a začala číst následující: Slunce jas a slunce svit, skončily běh denních cest. Svět rozhodl se v klidu snít, i duše sni, co nutno jest. Přistup k nebeské bráně blíž, nech zaznít svoji píseň, oči, srdce a duše tíž, obrať k milému Ježíši a zažeň tíseň! Jeden z obou hostů si odkašlal, což se staré nelíbilo. Vrhla na něho pátravý pohled a zeptala se:
„Vám se ta báseň nelíbí?"
„Ó, je pěkná, velmi pěkná!" pospíšil si s odpovědí. Jeho hlas však zněl chladně, téměř výsměšně. Staré to naštěstí uniklo, takže pokračovala: Pekelné mocnosti, jděte dál! tady pro vás není zem, zde Ježíš vládne jako král, a dá vám pěkný sen. Andělů silná stráž, tady bezpečně hlídá, zde andělů vojska postavily hráz, by nepřišla k nám ďábla bída! Zakašlání se opakovalo, dokonce silněji. Matka Hend-schelová se podívala skrz brýle na hosta a zeptala se:
„Nevěříte na ďábla?"
„Vlastně jsem o tom zatím nepřemýšlel," odvětil,
„ale tak zlé, jak to popisuje tato kniha, to asi nebude!"
„Bůh nás před nimi ochraňuj, ať přichází jako duchové nebo i v lidské podobě!" A četla dál: Tvou milostí být prozářen, a usnout, Ježíši, v Tvém náruči, Tvoje zář budiž mi polštářem, Tvoje duše nechť mi poroučí! Mým ložem budiž Tvoje hruď, a mým snem jenom sladký mír, pro celou věčnost pro mě buď, pramen i slasti vír! Tu se postavil, několikrát odkašlal a poznamenal:
„Určitě jste dosud neměli v ruce knihu pravých básní!"
„Ne," odtušila stará upřímně.
„Takže vám nikdo nemůže zazlívat, že nalézáte potěšení v takových nesmyslech. Kdo ještě nejedl ananas, spokojí se s bramborami - ale to není můj případ."
„Nevím, co je ananas, ale taky nevím, jestli bych se z něj najedla stejně jako z našich brambor."
„Ano, to jste celí vy! Jinak to prostě nedokážete. Ač jste křesťané, vedete pohanský život. Dobrou noc!" Vyšel ven a hlasitě za sebou bouchl dveřmi. Stejně hlasitě zavřel i vnější dveře. Matka Hendschelová pohlédla na oba zbylé muže a přerušila nepříjemné ticho:
„Otče, bude to trvat dlouho? Promluvíš s bratrancem, nebo to mám udělat já?" Uhlíř zamyšleně zavrtěl hlavou a odpověděl:
„Asi to zůstane na mně, protože to je záležitostí mužů." A směrem k druhému muži pokračoval:
„Můžeš mi říct, bratrance, kdo je vlastně pánem v tomhle domě?"
„Samozřejmě ty!"
„To jsem si taky myslel, ale teď se mi zdá, zeje to jinak. Podívej, s ženou jsme se vždycky dobře snášeli, mluvili jsme spolu jako rovnej s rovným a Spasitel nad náma bděl. Pak jsi přišel ty. Řekls, žes měl trable na druhý straně a žes musel na chvíli vzít do zaječích. Jsi můj bratranec, proto jsem řek, že tě tu rád nějakej čas nechám."
„Jsem ti ze srdce vděčný!"

„Dobře, chci tomu věřit. Jenže jsi nepřišel sám, přivedl sis k nám tohohle chlapa. Přijali jsme ho, protožes ho nazýval přítelem a potřeboval na čas zmizet. Nikdy jsem nepasoval, ale většina obyvatel při hranici o tomhle obchodě smýšlí jinak. Tak jsem si myslel, že se nedopustím hříchu, když ti pomůžu z bryndy. Ale co je mi po starostech tvýho přítele?"
„Odmění se vám!"
„To zní hezky, ale není nic vidět. Už osm tejdnů žijete z my chudoby. Už nevím, čím vás mám krmit - a tvůj přítel neumí ani poděkovat. Akorát sem seje nespokojenost, opovrhuje naší vírou, pohrdá našima starejma písněma, který byly oporou v bídě i smutku našim předkům - ne, to už nemůžu trpět. Před náma si tykáte, ale když jste sami, vykáš mu. Kdo to vlastně je?"
„Mýlíš se! Nikdy jsem mu nevykal. Jmenuje se Hirsch, je mým obchodním přítelem a pochází z druhý strany hranice."
„Proč nosí paruku?" Tázaný se ulekl, ale sebral se a odpověděl:
„Protože má sám rnálo vlasů."
„Ne, má krásný černý vlasy, a přece si je zakrejvá světlou parukou."
„O tom nevím."
„Taky ty jsi lhal!"
„Nikdy!"

„Tak? Spíte v jedné komoře. Dírou po suku jsem viděl, že mu paruka při spánku sklouzla - a tys mu ji nasadil! Chceš zapírat?"
„Bratrance!"
„Dobře! Chci ti jen něco říct, jestli nejsi proti."
„Mluv!"
„Dobrá. Dostanu se z lesa jen jednou za rok, vždycky na pár dní. Naposledy to bylo před dvěma nedělema, když jsem jel na jarmark ve Waltergriinu. Seděl jsem ve výčepu a poslouchal, co si lidi vyprávěj, a najednou jeden z nich začal o Wagnerovi Hendschelovi z Obersbergu. Znáš ho?"
„Vtipálku, vždyť to jsem já!"
„Dobrá! Mluvil teda o tobě. Řek, že jsi byl králem pa-šeráků a žes ze strachu utekl. Zatím ti přej nemůžou nic dokázat, a tak by bylo lepší, kdyby ses vrátil a znova se chopil svýho starýho řemesla. Měl pravdu?"
„Hm!"
„Už tě někdy chytli?"
„Zatím ne."
„Tak běž domů a začni poctivě pracovat. Kdyby tě někdo nařknul, že jsi útek, zkrátka se vymluv, žes byl u mě na návštěvě. Tím ho umlčíš."
„Jo, kdyby tak člověk věděl!"
„Co?"
„Jestli je to tak, jak se říká."
„Je to tak! Kovář Wolfa Seidelmannové byli lapeni, proto je s nima amen. Tebe ale ještě nedostali, nemáš se čeho bát. Jestli chceš klidně spát, půjdu sám do Obersbergu a poslechnu si, o čem špačkové zpívaj."
„Bratrance, kdybys to tak udělal!"
„Rád. Vím, že něj ses špatnej chlap. Taky vím, že podobnou hloupost už neuděláš. Lepší je změnit se z vlastní vůle, než se nechat napravovat kriminálem."
„To není nutné. Dostal jsem se do toho kvůli Seidel-mannům. Kdybych se mohl beze strachu vrátit domů, bylo by všecko v pořádku."
„Jdi ve jménu Boha! Nikdo ti nic neřekne. Taky jsem se doslechl další věc, snad ještě důležitější."
„Napínáš mě. Jakou?"
„Povídali historku o lumpovi a pacholkovi, kterýmu se hned tak někdo na světě nevyrovná."
„Jak se jmenoval?"
„Slyšels někdy o Kapitánovi?"
„Ne, neslyšel." Počasím ošlehaná tvář starého uhlíře nabrala zvláštní výraz.
„To mě udivuje," řekl.
„Proč?"
„Jednak o něm každej mluví, a pak, měli by ho znát hlavně Králové lesa - a tys jedním byl!"
„Říkáš, že o něm všichni mluví. Tys ho znal?"
„Ne. U mě je to jiný. Já nepřijdu mezi lidi, nečtu noviny, žiju o samotě v lese a vystačím si s domácím požehnáním. Mně to stačí. Není mi nic po vašich lotrovinách, hlavní je, že Kapitána chytli. Jenže on znova útek a teď po něm všecko pátrá. Nemůže přes hranice, a protože tuší, že se skrejvá v lese, plánujou velkej zátah po celý čáře. Nechtěl bych bejt v jeho kůži."
„Já taky ne."
„Tak ho varuj!"
„Myslíš, že můžu?"
„Proč ne?"
„Musel bych ho znát."
„Jasně."
„A taky vědět, kde ho najdu."
„Jasně."

„Co tím vlastně chceš říct?"
„No, nejsem žádnej badatel, ale kloudnou myšlenku tu a tam dostanu. Kapitán je totiž ve skutečnosti baron voň Hel-fenstein."
„Tak, tak!"
„Ze zámku Hirschenau."
„Hm!" mínil Wagner rozpačitě.
„Tak mě napadlo, že tvůj přítel si říká Hirsch."
„Jmenuje se tak!"
„Kecy! Jeho jméno je falešný, stejně jako světlá paruka! Pak jsem si z jarmarku dovezl jednu báječnou věc."
„Jakou?"
„Tyhle noviny." Otevřel zásuvku stolu a vytáhl složené noviny. Poté pokračoval:
„Nevím, kdy v tomhle domě byly naposledy noviny, ale tyhle byly tak zajímavý, že jsem si je přinesl s sebou."
„Co v nich stojí?"
„Zatykač a popis Kapitána."
„Ach, ukaž!" Vzal stránku a přečetl si dotyčné místo.
„Co si myslíš?"
„Co bych si měl myslet?"
„Nic tě nenapadá?"
„Ne. Co myslíš?"
„Jen se nedělej! Každej detail jako by seděl na tvýho přítele Hirsche."
„Co tě napadá, bratrance?!"
„Jenom to, co mi přichází na mysl. Četls i to, co stojí pod popisem?"
„Tak to udělej!" Výraz Wagnerovy tváře byl nepopsatelný.
„Bratrance, snad nechceš?!" vyjekl.
„Ach, co chci, to je vedlejší. No, co tam píšou, bratrance?"
„Deset tisíc guldenů odměny za mrtvýho, patnáct tisíc za živýho nebo tomu, kdo napomůže jeho zatčení."
„Není to skvělý?"
„To je celé jmění!"
„Teď pomysli, jak jsem chudej!"
„Proboha, bratrance!"
„Kdyby sem ten muž přišel, mohl bych jedinou ranou přijít k majetku."
„To jo!"
„A nebyl by to zločin, nýbrž svatá povinnost. Stejně uva-žujou tisíce lidí. Kapitán není ani na okamžik v bezpečí."
„Ó, určitě se dobře schoval."
„Jo, schoval se. Já jsem chudej ďábel, nemám majetek ani peníze, mým jediným bohatstvím je moje víra. Ale tu si nenechám uloupit, proto bys mi moh udělat něco k vůli."
„Co?"
„Až potkáš někoho, kdo Kapitána zná, řekni mu, že jsem poctívej chlap a že nechci mít nic společnýho se soudama. Ať se drží daleko ode mě, čím dál, tím lip pro něho. Zejtra půjdu stavět novej milíř. Až se pozejtří vrátím, chci mít v baráku klid."
„Bratrance!"
„Dobrá! Mám tě rád, jsi příbuznej a budeš tu kdykoli ví-tanej. To je všechno, dalších slov není třeba. Jdeme spát, matko! Dobrou noc, bratrance!" Staří se odebrali do své komory. Tam se žena zeptala.
„Takže si myslíš, že je to on?"
„Je to on, klidně bych na to přísahal."
„Bože! Patnáct tisíc guldenů!"
„Matko, je to náš host!"
„Pomni, že bysme mohli jíst ten - no, jak to říkal?"
„Faranas."
„Ne, to je tabák."
„Tak kanafas."
„Taky ne. Tím se krášlí jemný dámy."
„No, ať to bylo cokoliv - na konci bylo as nebo sa. Hm - ama - ana — ananas, mám to! Tak to bylo!"
„Musí to bejt něco dobrýho, asi jako šípková polívka a kozí pečínka."
„To je fuk. Kvůli koze se nestanu zrádcem. Neuveď nás v pokušení!"
„Ale zbav nás všeho zlýho, ne?"
„Jo, on je zlo, od kterýho budeme osvobozeni."
„Myslíš to vážně? Mohli bysme se ho zbavit?"
„Zaručeně. Přišel k nám, protože si myslel, že ho neznáme a nevíme nic o odměně, kterou vypsali na jeho hlavu. Až zjistí, že jsme se všecko dověděli, obuje sedmimílový bo- ty."
„Takže myslíš, že mu to bratranec řekne?"
„Jo. Jsem o tom přesvědčenej jako o tom, že teď sedí vzadu na zahradě a mluví o mejch novinách. Až odejde, nebude mě to bolet. Lepší bude všechno zaspat. Dobrou noc!"
„Dobrou noc, otče!" Mlčeli, ale zatím nespali. Přemýšleli. Nechtěli se stát zrádci, ale patnáct tisíc guldenů... Když uhlíř

konečně usnul, zdálo se mu o velkém pytli peněz, který byl větší než nejvyšší jedle v okolí. Jeho žena snila o míse plné šípkové polévky, kozí pečínky a onoho fara-nasu nebo kanafasu. Uhlíř měl nakonec pravdu. Bratranec dlouho uvažoval, ale pak vyšel do zahrady, kde stála kamenná lavice. Na ní seděl - baron Franz voň Helfenstein, neboť to skutečně on. II X fa a Wagner se posadil vedle něho, i když v uctivé vzdálenosti. Po chvíli mlčení Hendschel začal:
„Milostivý pane, musím vám říct něco moc důležitého. Smím?"
„Asi to nebude nic příjemného."
„Každopádně."
„Tak si to raději nech pro sebe."
„Nejde to, musím to říct."
„Pchá, už to vím!"
„Opravdu?"
„Ano. Musím odejít."
„Odkud to víte?"
„Poslední dny to doslova viselo ve vzduchu. Když jsem dneska vybuchl nad těmi hloupými básničkami, věděl jsem, že dojde i na tuto věc. Šel jsem ven, jako bych se potřeboval uklidnit, ale tiše jsem se vrátil pod okno a naslouchal."
„Slyšel jste všechno?"
„Ano."
„Co tomu říkáte?"
„Ti staří lidé jsou víc hloupí než počestní. Musím počkat, až se uklidní rozruch, teprve potom se můžu vrátit do rezidence, kde mám ukryté perly a kameny za několik milionů guldenů. Až je budu mít, mohl bych tyto staré lidi výtečně odměnit. Když mě ale vyhodili, nevím, kam se obrátit. Cítil jsem se tady v bezpečí a teď bych měl začít nanovo s útěkem?"
„Kam?"
„Vím já? Navíc tě chci varovat: je sice pravda, že by ses mohl vrátit do Obersbergu, nikdo ti nemůže nic dokázat, ale jakmile by tvůj bratranec něco udělal, nebo by ses sám pro-tkecl, byl by tvůj chléb upečen. Pamatuj si to!" .»Pane barone, přece si nemyslíte, že bych byl schopen -"
„No dobrá! Poznal jsem lidi, rozhazoval jsem kolem sebe hromady zlata a měl jsem tisíce přátel. Ale od chvíle, co jsem zapomněl peníze v kapse té prokleté uniformy, kterou jsem svlékl v zámku, přátelé jako by se vypařili."
„Kromě mne."
„Mlč! Kdybys neměl strach, že tě prozradím, dávno bys mě zaprodal za patnáct tisíc guldenů! Raději mlč. Dobrou noc, Hendschele!" Zvedl se a pomalu zmizel ve tmě noci. Hendschel zůstal sedět, zatnul pěsti a v duchu si řekl:
„Máš pravdu, holomku! Udělal jsi ze mě pašeráka a tahal jsi ze mě peníze! Patnáct tisíc guldenů! Ach! Deset tisíc za jeho mrtvolu! Měl bych ho prostě umlátit!" Seděl zde ještě dlouho, pohroužen v myšlenky, jež byly stejně temné jako noční stíny, padající z hustých korun stromů. Šel spát teprve k ránu. Ať byl výsledek jeho myšlení jakýkoliv - když se probudil, byl Hirsch alias Kapitán — pryč. Že by se bál o život? Přišel na stejný nápad jako Hendschel: deset tisíc za mrtvolu? Wagner ho hledal, avšak marně. Baron musel utéci daleko. Byla to vlastně pravda. Kapitán přestal uhlířovi věřit, včerejší jednání jej přinutilo k opatrnosti. Právě tak rozhovor s Hendschelem jej přesvědčil, že si nemůže být jistý životem. Proto se rozhodl odejít. Vstal časně ráno, když ostatní ještě spali, ukrojil si skývu z ovesného chleba na stole, aby netrpěl během dne hlady, a vyšel z chajdy. Zastavil u hustého proutěného plotu zahrádky a pozoroval domek, jehož tichou ochranu bude od této chvíle postrádat. Poškrábal se na čele a zamumlal:
„I to je pryč! Volný jako pták! Každý mě může zabít, aniž by se musel bát spravedlnosti! Ano, dokonce by mu za to BOŽÍ SOUD zaplatili! Vyvrhli mě jako divoké zvíře. Ale i to musí pít a žrát. Budu jako ono — vše potřebné si uloupím!" Neuvědomil si, že to dělal už dřív, ještě než byl donucen prchnout. Vydal se na cestu, ale nešel po pěšině, kde mohl každým okamžikem někoho potkat - zatočil do úvozu. Zatím nevěděl, kam vůbec zamíří. Potřeboval se dostat do hlubokého lesa, kde mohl nerušené přemýšlet, co pro něho bude nejlepší. Kráčel dál, pohroužen v myšlenky, několikrát zahnul stranou, aniž by vlastně chtěl, na okamžik zastavil, aby po chvíli opět pokračoval v chůzi — a pak k nejvyššímu údivu zjistil, že se dostal opět k uhlířově chajdě. Rozhodl se. Obrátil se přímo k severu a ubíral se uprostřed lesa. Před ním se táhla rokle, pomalu se zvedající v pahorek, odkud se mohl rozhlédnout po okolí. Naskytl se mu nádherný, ale nebezpečný výhled. Pahorek totiž končil strmou skálou, jež se svažovala do nedohledné propasti. Zábradlí zde nebylo, člověk se mohl chytit jen jedle, která si těžce dobývala skromnou výživu z kamenité půdy. Baron šplhal až nahoru. Již téměř dosáhl okraje pahorku, když se polekaně zastavil. Na převisu nad ním zazněl lidský hlas, spíš chraplavý než mluvící. Baron naslouchal. Po krátkém odkašlání zazněly tyto verše, zpívané pěkným barytonem: Země mých otců, už nejsi má, a žádná půda není svatá, jako ta tvá. Tvůj obraz z duše mé nevymizí, ač mě v to život vybízí. Táhnou mě zpátky všichni mrtví, co v zemi tvé svaté poslední spánek sní. Poté nastalo ticho. Baron neslyšel vůbec nic.
„Hm!" přemýšlel.
„To je německo-americká píseň od Konráda Kreze. Odkud může znát horal tuto melodii? Nebojí zpíval nějaký cizinec? Musím se podívat!" Opatrně šplhal nahoru. Dosáhl okraje skalní plošiny a nenápadně pozvedl hlavu. Spatřil zpěváka, který se oběma rukama opíral o vysokou jedli na srázu a hleděl nepřítomně do dálky. Byl to muž přibližně baronova věku a stejné postavy. Opálená pleť svědčila, že se cizinec nevyhýbá slunečním paprskům. Opodál ležela silná sukovice. Klobouk se širokou krempou měl muž shozený na zádech, oblek z drahé látky byl ušit podle módního střihu.
„Tohoto muže se nemusím bát, spíš by mi mohl pomoci," pomyslel si baron. Vytáhl se až nahoru a úmyslně si počínal značně hlučně. Cizinec se rychle otočil.
„Dobré ráno!" pozdravil jej baron.
„Dobré ráno!" odpověděl druhý.

„Neruším?"
„Ne."
„Právě jsem zaslechl zpěv a"
„To jsem byl já."
„Zdá se mi, že tu písei znám. Složil ji německo-americký skladatel ze Shewoyganu, ne?"
„Jistěže."
„Divil jsem se, že slyším americkou melodii na tomto místě." Druhý se vesele zasmál:
„Nemusíte se divit, nenaučil jsem se ji tady."
„Ach! Kde tedy?"
„Naproti."
„Myslíte v Americe?" i
„Ano."
„Takže jste tam byl?"
„Ano. Procestoval jsem celou Ameriku od severní Kanady až po Amazonku v Brazílii."
„Narodil jste se tam?"
„Ne. Pocházím odtud."
„Takže jste se vystěhoval?"
„Ano. Mí rodiče odjeli na druhou stranu, když mi bylo půl roku. Vy jste odtud?"
„Ano." Cizinec si barona pozorně prohlédl. Zdálo se, že je s výsledkem spokojen. Potom se zeptal:
„Jdete do práce?"
„Ne."
„Tedy na procházku?"
„Tak nějak."
„Nu, pak máte dost času. Nechcete si na chvíli sednout v mé společnosti? Na skále je měkký mech, je odtud výtečný výhled. Můžeme si popovídat." Posadil se vedle kmenu jedle, o níž opřel ranec. Baron zaváhal. Bylo to pro něho nebezpečné. Kdyby někdo slyšel jejich řeč, mohl by vystoupit nahoru. Pokud by byl uprchlík poznán, neměl kudy uniknout, protože cesta pryč vedla jen směrem, odkud přišel, ostatní stěny skály klesaly téměř kolmo do hlubiny. Bezděčně se zaposlouchal směrem, odkud přišel, zda nezaslechne podezřelé zvuky.
„Nuže?" ptal se cizinec.
„Co posloucháte?"
„Ach, nic," odvětil baron rozpačitě.
„Čekáte někoho?"
„Ne."
„Myslel jsem, že ano, když tak posloucháte za sebe."
„Zdálo se rni, že jsem zaslechl výstřel."
„Nyní, tak pozdě na jaře? Lovy jsou u konce, alespoň tady, v civilizované zemi, kde je zvěř hájena."
„Máte pravdu. Rána však mohla patřit nějakému dravci."
„Vždyť nám to vlastně může být jedno, protože mezi dravce nepatříme, alespoň já ne. Vy snad ano, můj nejmilejší?" Slova byla řečena žertem, ale i tak se baron polekal. Nu, není divu u člověka, který má tak špatné svědomí!
„Ne," vykoktal nakonec,
„nejsem liška ani káně."
„No tak! Nechme hajného a jeho muže střílet a posaďme se tady pod jedli. Naskýtá se nám krásný výhled. Také nebudu kvůli formálnosti strádat na materialismu - už jste snídal?"
„Ještě ne."
„Zvu vás. Buďte mým hostem." Otevřel vak a vytáhl šunkové řezy s lahví vína.
„Řezy rozlomím," pravil,
„ale víno musíme pít z láhve, protože nemám sklenici." Mluvil žoviálně a dobrosrdečně, což baronovi neuniklo a dodalo na sebevědomí. Jedli. Cizinec otevřel láhev, při- čemž baronovi neuniklo, že se jedná o nejlepší a nejdražší značku vína.
„Děkuji," pokýval, když vracel láhev.
„Toto víno však není zdejší."
„Ne, je z druhé strany."
„Přenesl jste je přes hranici?"
„Ano."
„Aha! Hm!"
„Jaké aha? Myslíte, že jsem ho propašoval?"
„Proč také ne?"
„Nemám to zapotřebí. Navíc by se to u jediné láhve nevyplatilo."
„Jen mne to napadlo, protože nevidím kolek."
„Upadl. Musí ležet někde v torně."
„Promiňte!"
„Ach, co!" Baron navodil toto téma jen proto, aby zjistil, zda jeho společník není mužem, který by se mu hodil. Aby řeč nestála, pokračoval:
„Odtrhujete si kvůli mně od pusy!"
„Nevadí."

„Budete mít hlad!"
„O tom pochybuji. Tady nejsme na Sahaře nebo v Gobi."
„Zato vysoko v horách!"
„Nu, je to tak nebezpečné?"
„Nebezpečné snad ne, spíš odlehlé."
„Kus chleba lze sehnat všude."
„Pokud je od koho."
„Ach tak! Jak daleko je to do nejbližší osady?"
„Půl druhé hodiny."
„Nu, to není na smrt hlady."
„Další otázkou je, zda člověk najde cestu."
„Máte pravdu!" smál se cizinec.
„Proč jste jako Američan, který zde nikdy nebyl, nezůstal raději v živějších oblastech? Co vás vedlo právě do nejistých horských lesů?"
„Nejistých? Jsou tady lupiči? Snad Rinaldo Rinaldini nebo Josef Schobri?"
„Naštěstí ne."
„Proč tedy mluvíte o nejistotě?"
„Měl jsem na mysli možnost zabloudit."
„Ach, pchá! Američan se neztratí!"
„Vždyť to tu neznáte!"
„Co na tom? Každý ví, kde je sever a jih. Kdybych šel stále k severu, dostal bych se mimo hory do obydlených kra- BOŽt SOUD jiň. O bloudění nemůže být řeč. Spíš jde o to druhé: o lupiče."
„Jak to?"
„Vy jste o tom neslyšel?"
„O čem?"
„Nu, hranice je obsazena vojáky a strážníky."
„Ach tak, kvůli Kapitánovi?"
„Ano. Musí to být pěkně ostrý chlapík!"
„Tvrdí se to."
„Na druhé straně o něm často mluvili. Když jsem přecházel hranici, byl jsem zadržen. Kdybych u sebe neměl dobré papíry, určitě by mne zatkli."
„Co neříkáte? Proč?"
„Prý se mu podobám."
„Hm! Na co ještě nepřijdou!"
„Správně." Vtom barona něco napadlo. Pozorně si prohlédl svého společníka a zeptal se:
„Takže vás zachránily před zatčením jen dobré papíry?"
„Ano."
„Tedy pas?"
„Ano. Pas, potvrzení o americkém občanství a doklad o hodnosti kapitána v americké milici."
„Takže jste kapitánem?"
„Hodnost kapitána v americké milici nic neznamená. Tam jsou úplně jiné poměry, hlavně tady!" Přitom si zaklepal na místo, kde člověk většinou mívá uloženou náprsní tašku.
„Aha!" přitakal baron.
„Jste bohatý?"
„Nu, dá se to tak říci," odvětil Američan s neskrývaným sebeuspokoj ením.
„Cestujete pro potěšení?"
„Ano i ne."
„Nerozumím."
„Chci se tady usadit."
„Ach tak! Stýská se vám po staré vlasti?"
„Ano."
„Smím se zeptat, kam máte namířeno?"
„Narodil jsem se v Langenstadtu, v malém horském městečku. Znáte ho?"
„Ano. Chcete přímo tam?"
„Jistě. Jak je to daleko?"
„Pěšky tak deset hodin."
„Aj, to je dost!"
„Ano. Musíte skrz hory. Přímou cestu nenajdete. Raději jste měl jet vlakem."
„Nechtěl jsem. První kroky vlastí jsem toužil absolvovat po vlastních. Cesta horami mi nevadí, alespoň se upama-tuji na svou vlast."
„Máte tam příbuzné?"
„Ano. Dosud tam žije bratr mého otce. Jmenuje se Weber."
„Vy se jmenujete stejně?"
„Samozřejmě. Můj strýc byl chudým řezbářem, nyní prý obchoduje ovocem. Také můj otec byl řezbářem. Ještě že přišel

na nápad vystěhovat se, protože na druhé straně mu obchod jenom kvetl. Když jsem vyrostl, neměl jsem chuť následovat jeho profesi, a tak jsem se vydal do světa. Vyzkoušel jsem leccos, dokonce i rýžování zlata"
„Ach! Měl jste štěstí?" Ač se jednalo o velmi neopatrnou otázku, Američan si ničeho nevšiml. Odpověděl:
„Ó, dlouho jsem nic nenašel."
„Ale nakonec určitě ano?"
„Ano, nakonec!"
„V Kalifornii?"
„Kdepak. Rozmach zlatokopectví v této zemi má již dávno odzvoněno. Já zkoušel štěstí jižněji, v Arizoně a Mexiku."
„A podařilo se?"
„Ano. Našel jsem bonanzu."
„Co je to?"
„Vlastně se jedná o španělské slovo. Víte, kdo je nejpilnějším a nejúspěšnějším zlatokopem?"
„Kdo?"
„Inu, voda."
„Jak to?"
„Nu, voda odplavuje lehkou půdu a horniny, takže na místě nakonec zůstanou jen těžká zrnka kovu. Ta se shromažďují v písku na hlubších místech divoké, lépe řečeno zlaté říčky. Písek je však pomalu odnášen pryč, takže ve vzniklé prohlubni zůstane jen těžké zlato."
„Ach, chápu!"
„Tímto způsobem vznikaly v tocích hluboké díry, v nichž se po staletí shromažďovalo zlato. Kdo najde některou z těchto prohlubní, má vyděláno."
„Takže ta díra se jmenuje bonanza?"
„Ano."
„Jak se zlato těží?"
„Buďto potápěním, což je ovšem velice nebezpečné, anebo odvedením toku stranou, aby se prohlubeň dostala mimo koryto."
„Zřejmě jste zvolil druhý způsob?"
„Jistěže."
„Stál výsledek za to?" Američan se usmál a odpověděl:
„Jsem spokojen. Odvedl jsem potok a zjistil, zeje tam několik bonanz vedle sebe."
„Šťastný muži!"-
„Ano, stal se ze mne boháč. Než jsem se vrátil domů, otec zemřel. Prodal jsem jeho obchod a s dobrým ziskem jsem se rozhodl pro návrat do vlasti."
„Chcete zde něco koupit?"
„Jistě. Několik rytířských statků si mohu dovolit, počítám tak čtyři nebo pět." Přitom se zahleděl oduševněle před sebe, jako by již viděl statky, po kterých toužil. Nevšiml si chamtivého záblesku v očích barona, který na něho hleděl jako dravec. Chtěl snad tento zjistit, zda se může odvážit s Američanem bojovat na život a na smrt?
„Pak ale svůj majetek rozdrobíte," prohlásil baron lhostejným tónem.
„Jistě."
„Doufám, že jste tak chytrý, abyste tolik peněz nevláčel s sebou, pane Webere?" Tázaný se lehce pousmál a odvětil:
„Nebylo by to chytré?"
„Člověk nikdy neví, co se může stát."
„Ach, co by se mohlo stát?"
„Sám jste mluvil o Kapitánovi, jehož hledají."
„Ach, toho bych se měl bát?"
„Hm!"
„Pchá! Těžko se mohu domnívat, že bych potkal právě jeho. Potom bych mu také neříkal, že s sebou nosím peníze. Navíc je otázkou, jestli bych se ho musel bát-jsem ozbrojen." Sáhl do kapsy a ukázal baronovi nabitý revolver.
„Co kdybych byl zrovna já Kapitánem?" ujela baronovi následkem vnitřního rozrušení víc než neopatrná otázka. Američan na něho vrhl veselý pohled a se smíchem odpověděl:
„Vy? Vtipálku!" .
„Považujete to za nemožné?"
„Naprosto."
„Jak to?"
„Nemůžete být Kapitánem."
„Z jakého důvodu?"
„Kapitán je šlechtic, baron."
„Samozřejmě."
„Nu, nemějte mi to za zlé, ale nevypadáte jako lotr a hlavně na sobě nemáte nic šlechtického."
„Jsem vděčný za vaše slova!"
„Ach! Na druhou stranu buďte rád, že se tomu zločinci nepodobáte!"
„Nuže, a za koho mne máte?"
„Hm, za nějakého písaře."
„Uhádl jste!"

„Že by? Ano, vždycky jsem měl nos na lidi! Zřejmě jste v lese úředně?"
„Ano. Nedaleko odtud se má těžit dřevo. Jako lesní písař čekám na hajného, abychom vypočítali výtěžnost porostu."
„To je škoda!"
„Proč?"
„Líbíte se mi. Rád bych šel kus cesty ve vaší společnosti. Nu, změnit se to asi nedá. Raději se napijme!" Oba si lokli, pak Američan vesele pokračoval:
„Vy jste chtěl zjistit, jestli se bojím?"
„Kdy?"
„Když jste mi věšel bulíka na nos a prohlásil, že byste mohl být Kapitánem."
„Jen jsem žertoval."
„No, nedělal bych si z toho nic, i kdyby to mělo být vážné."
„Jak byste si počínal?"
„Buď bych vám prohnal kulku hlavou nebo"
„Nebo?"
„Nebo bych vás jednoduše zajal."
„Mě? Jak byste to chtěl udělat?"
„Mám přece nějaké svaly! Americký zlatokop si to může kdykoliv rozdat s lesnickým písařem."
„Ale v tom případě bych nebyl lesnickým písařem!"
„Hm, ano! Byl byste baronem. Ani takového člověka bych se nemusel příliš bát. Také si nemyslete, že jsem tak neopatrný, abych všechen majetek nosil při sobě."
„Ach tak!"
„Mám u sebe jen papíry. Ostatní věci velké ceny, kožešiny, kůže, zlatá zrna a další, jdou bezpečnou cestou."
„K vašemu strýci do Langenstadtu?"
„Jistěže."
„Ví o tom?"
„O bednách neví nic."
„A že přijedete?"
„Ano, psal jsem mu z New Yorku."
„Psali jste si i dřív?"
„Já nikdy nepsal byl jsem málo doma a navíc nejsem přítelem psaní. Otec dostal za celý život jen čtyři dopisy, na které pochopitelně odpověděl. To je všechen inkoust, který naše rodina spotřebovala."
„Váš strýc je movitý?"
„Nevím, ale myslím, že není. Když se otec vystěhoval, byli oba bratři chudí. Divil bych se, kdyby tady strýc uspěl."
„Poslal jste mu někdy něco?"
„Ne."
„Ach! Žádný dar, ačkoliv jste byl tak bohatý?"
„Nikdy se nezmínil, že by něco potřeboval. Američané si nepotrpí na vyzvídání. Ostatně se teď dozvím, jestli mu budu moct pomoci."
„Má děti?"
„Ano, má----ach, opravdu jsem zapomněl, kolik jich vlastně je. Musím se podívat, abych se nespletl, až k němu přijdu."
„Máte tu snad jeho dopisy?"
„Jistě, tady." Vytáhl náprsní tašku a otevřel ji. Několik přihrádek bylo naplněno bankovkami v jedné bylo zastrčeno několik dopisů. Otevřel jeden z nich a četl.
„Ano," pravil,
„tady to je. Napsal jsem mu, že můj otec a jeho bratr zemřel. Odpověděl mi tímto listem, jediným, který byl adresován přímo mně. Tady to čtu: má čtyři dcery a je velmi chudý, dokonce tak chudý, že nejstarší dceru Magdu musel poslat do služby v rezidenci. Nu, to se rychle změní. Moje neteře nebudou u nikoho dřít, o to se postarám." Baron se zamyslel.
„Magda?" ujelo mu bezděčně.
„Co je?"
„Magda Weberová?"
„Ano, tak se jmenuje."
„Hm!"
„Znáte ji snad?"
„Najali ji snad za číšnici do vinárny?"
„To nevím."
„Každopádně jednu Magdu Weberovou znám. Poznal jsem ji jako číšnici v rezidenci."
„Safra! Myslel jsem, že jste lesnickým písařem!"
„Jistě."
„Jak se takový člověk může dostat do vináren v rezidenci?" Zaznělo to poněkud nedůvěřivě. Baronovi došlo, jakou chybu učinil, a tak řekl:
„Ó, našinec se dostane do hlavního města často!"
„Jak to?"
„Inu, les patří státu. Veškeré naše doklady, papíry a dokumenty směřují na ministerstvo. Musíme často do rezidence, abychom osobně projednali leckteré nesrovnalosti."

„Ach tak!"
„Navíc v rezidenci sídlí většina obchodníků se dřevem, právě ti nejsolidnější. Jistě, člověk s nimi může jednat i písemně, ale ústní forma je vždycky účinnější."
„Rozumím! V takovém případě může lesnický písař očekávat nějakou pozornost — nebo se mýlím?"
„Nu, o tom se nemluví!"
„Ale ví se o tom!" zasmál se. Jeho podezření se zcela rozplynulo, což dokázal i následující otázkou:
„Patříte snad jako lesnický písař i k polesní policii?"
„Vlastně ne. Jsem hlavně účetní, nikoliv výkonný úředník, ale vždy mám možnost prohodit správné slovo na vhodném místě."
„Zřejmě tedy nevíte, co se dnes děje?"
„Vím pouze jedno: mám tady vyměřit nový výsek, dál nic."
„O pátrání tedy nic?"
„O pátrání? O jakém?"
„O pátrání po Kapitánovi."
„Ach, ano!"
„Nu, pak je to dobré!"
„Bylo nám ohlášeno, že v nejbližších dnech bude proveden zátah po celé hranici."
„V nejbližší době?"
„Ano."
„A to je vše?"
„Ano."
„Poslyšte, pak to nevíte přesně!"
„Jak to?"
„K zátahu má dojít už zítra."
„Co neříkáte?!"
„Jistě."
„Odkud to víte?"
„Dozvěděl jsem se o tom na strážnici, kde jsem se legitimoval. Sedělo tam několik poddůstojníků, kteří mají celou akci na starosti."
„Hm! Zřejmě mě již tento rozkaz nezastihl doma. Nu, nevadí! Nejsem povinen účastnit se podobných akcí. Kdy má vše propuknout?"
„Přesně to nevím. Pouze jsem to náhodou zaslechl, když si to šeptali."
„Nu, jen jestli je Kapitán v lese!"
„Předpokládají to."
„A hlavně jestli ho chytí! Příliš tomu nevěřím."
„Pokud je tady, nepochybně ho dostanou."
„Ach, zde se nabízí tolik úkrytů!"
„Podle jejich předpokladů mu to nijak nepomůže."
„Co předpokládají?"
„Že uprchlík uvázne v dvojitém zástupu četníků a hraničářů, kteří vyrazí z obou stran pohoří. Rojnice obsáhne celý les. Vykročí-li zároveň, nemůže nikdo uniknout."
„Pchá!"
„Jistě. Muži půjdou tak blízko sebe, aby mezi nimi nikdo nedokázal proniknout."
„Budu jen rád, když ho čapnou."
„Mně je to jedno, osobně mi neublížil. Raději bych měl vyrazit. Nemám v úmyslu opět se setkat s těmi pány."
„Bojíte se?"
„Proč?"
„Nu, že se jim chcete vyhnout." Američan vrhl na barona překvapený pohled, poté se srdečně zasmál a odpověděl:
„Poslyšte, snad mě nakonec nepovažujete za hledaného Kapitána?"
„Proč ne? Váš strach před úředníky"
„Aj, zde se nejedná o strach. Akorát nechci, aby si mysleli, že se toulám po lese s úmyslem Kapitána vyhledat a varovat ho. Koukají z toho jen nepříjemnosti."
„Tak jste to tedy myslel!"
„Přesně tak. Navíc se nemám čeho bát. Mám záznam v pasu."
„Jaký?"
„Každý člověk v lese musí být legitimován. Aby však nedošlo ke zbytečným potížím, stačí první prohlídka, o níž se provede záznam do pasu, a další případné kontroly se spokojí s tímto záznamem a nechají člověka v klidu jít."
„Provedli vám takový záznam?"
„Ano."
„Můžu se na to podívat?"
„Dosud mi nevěříte?"
„Ale ano. Jen mě to zajímá."
„Tak! Prosím." Otevřel náprsní tašku plnou zlata a vytáhl pas, který mu půjčil k nahlédnutí. Když jej opět schovával, zvedl se a pokračoval:

„Už musím jít. Je nejvyšší čas."
„Váš strýc ví, kdy přijedete?"
„Přesně ne. Oznámil jsem, aby mne čekal tento týden. Znáte to v Langenstadtu?"
„Trochu."
„Býval tam rytířský statek, který vlastnil rod Scharfen-bergů. Je tomu tak dosud?"
„Ano."
„Bydlí tam?"
„Ne."
„A kde?"
„Jeden ze Scharfenbergů je ředitelem věznice v Rollen-burgu, a tak bydlí tam. Jeho bratr, major, bydlel jinde a syn, poručík, sloužil v rezidenci."
„Říkáte bydlel a sloužil. Už je tomu jinak?"
„Ano."
„Ach! Proč?"
„Oba jsou mrtví, zemřeli stejný den."
„Zvláštní!"
„Inu, syn se zastřelil a otce z toho ranila mrtvice. Oba byli převezeni do rodového statku, kde byla jejich těla uložena do rodinné hrobky. Převoz do Langenstadtu zařídil prý majorův bratr."
„Proč to?"
„Nevím. Zajímá vás to?"
„Snad jen proto, že jsem se narodil ve stejném městě. Kudy se tedy dostanu přímo do Langenstadtu?" Tato otázka přišla baronovi nesmírně vhod. Přikročil až na okraj skály, ukázal západním směrem a odvětil:
„Pojďte sem! Máte dobrý zrak?"
„Ano."
„Pak možná spatříte Langenstadt odtud."
„Vyloučeno!"
„Ale ano."
„Na takovou dálku?"
„Jistě. Je průzračný vzduch a zámek v Langenstadtu leží dost vysoko. Sám vidím odraz slunce na věži."
„Kde, kde?" Američan přistoupil těsně k němu.
„Dávejte pozor! Vidíte ony dva vysoké kopce přímo za mou rukou?"
„Ano."
„V pozadí se tyčí další kopec."
„Vidím ho."
„Vlevo od něho se táhne černá linie, snad skalní stěna."
„Ano."
„Uprostřed této stěny leží světlý bod. Vidíte jej?"
„Jistě."
„Právě to je zámek v Langenstadtu."
„Ach, tak tedy! Do večera tam dorazím."
„Ne." Američan stále hleděl na bod, který pro něho znamenal domov. Aniž by se obrátil na barona, prohlásil:
„Ne? Myslíte? Považujete vzdálenost za nepřekonatelnou?"
„Ne, ale vy půjdete jiným směrem." Cizinec se pomalu otáčel.
„Tímto!" Baron pokynul levicí do hlubiny a bleskurychle udeřil muže do prsou, až přepadl přes hranu převisu. Hlasitý výkřik hrůzy - dutý náraz těla na kameny - pak nastalo smrtelné ticho. Baron chvíli naslouchal, poté zamumlal:
„Hotovo! To byla pomoc v nejvyšší nouzi! Nyní jsem zachráněn. Získal jsem peníze i doklady. Stačí slézt dolů. Jeho strýc mne přijme jako synovce. Nikdo nic nepozná. Rychle do práce, není čas nazbyt. Mluvil-li pravdu, mohou tu vojáci být každou chvíli!" Odhodil vinnou láhev za majitelem, hodil si tornu přes ramena, hůl vzal do ruky a začal pomalu sestupovat. Musel se vrátit směrem, odkud přišel, a teprve na průchodném místě zamířil na správnou stranu. Svah nebyl holý, ze skalních trhlin rostly vysoké jedle, na nepřístupných místech bujela nepropustná křoviska, z ka- W mění a štěrku nasávaly vláhu mechy. Celá vegetace skýtala baronovi dost bezpečných úkrytů. Šťastně dospěl na stranu, kam shodil Američana. Podíval se vzhůru a spatřil brázdu, kterou zanechalo klouzající tělo. Na konci této spatřil tmavý předmět. Baron přišplhal blíž a rozeznal svou oběť. Poklekl k muži a prohledával dosud teplé, ale již tuhnoucí tělo.
„Mrtev! Zlomil si vaz!" prohlásil s úsměvem.
„Obličej je znetvořený, takže ho nemůže nikdo poznat. Je to hrozný pohled!" Na okamžik se v hrůze odvrátil, potom však zamumlal:
„Vlastně je to skvělé! Mohu si s ním vyměnit šaty a nasadit mu svou paruku. Oblek má sice špinavý, ale ne roztrhaný. Naštěstí ho mohu vyčistit tady kartáčem. Až ho najdou, budou ho považovat za mne. Kapitán je mrtev - a já v bezpečí. Ano, tak to udělám!" Svlékl mrtvolu, stáhl si šaty a oblékl se do Američanova oděvu, který po částech vykartáčoval. Ani nepotřeboval vyprazdňovat nebožákovy kapsy. Těžší bylo obléci mrtvolu do jeho šatů, ale nakonec se to zdařilo. Poté si baron opět přehodil tomu přes ramena a s pomocí hole sešplhal až dolů, k úpatí výšiny, kde narazil na cestičku, po níž se vydal. Teprve po delší době se odvážil prohledat kapsy oděvu. Našel značnou částku v bankovkách, peněženku plnou zlata a depozitní listy na různé ústavy. Získal všechen Američanův majetek do svých rukou, přirozeně kromě předmětů, které cestovaly v bednách. V pasu měl záznam hraničářů, nechyběly ani další průkazy. V jiné

kapse baron našel zrcátko, v němž se pečlivě pozoroval. Po chvíli je uspokojeně schoval a pokračoval v cestě. Nedošel však daleko, když byl donucen zastavit.
„Stát! Kdo je tam?" zaznělo před ním. Zvolání přišlo tak nečekaně, že se vyděsil. Chtěl se přiblížit směrem k neviditelnému tazateli, ale byl zadržen:
„Stůjte, nebo střelím!"
„Dobrá!" pravil.
„A co dál?" Zadržený dbal, aby slova byla poznamenána cizím pří-zvukem. Ostatně baron uměl výtečně anglicky, takže mu nečinilo potíže mluvit hodnověrně. Z křoví vylétla otázka:
„Co tu děláte?"
„Nic."
„Přece máte nějaký důvod chodit po lese!"
„Jistě. Jsem pocestný a chci se dostat lesem do Langen-stadtu."
„Máte u sebe zbraně?"
„Ano."
„Ach! Jaké?"
„Revolver."
„Proč?"
„Nesu s sebou mnoho peněz."
„Počkejte! Ještě si s vámi promluvím!" Neodvažoval se nic namítat, neboť zpozoroval hlaveň pušky, která na něho mířila z křoví. Mrtvému nasadil blonďatou paruku, která výborně sedla, a nyní měl vlastní vlasy. Navíc si před nedávném obarvil viditelná místa těla vývarem z ořechových skořápek, takže jeho pleť měla stejnou barvu jako cizincova. Vousy, které nosil v rezidenci, si oholil - byl si jist, že v něm nikdo nepozná Franze voň Helfensteina. Zakrátko zazněly blížící se kroky. Objevili se tři muži, důstojník a dva poddůstojníci. První na něho pohlédl a zvolal:
„Hrome! Zdá se, že se nám povedl skvělý úlovek!" Přistoupil až k baronovi a zeptal se:
„Jak se jmenujete?"
„Weber," odvětil tázaný s anglickým přízvukem.
„Ach! Výborně, pane Weber! Odkud přicházíte?"
„Ze Saint Louis."
„Zvláštní! Kde to je?"
„Ve Spojených státech amerických."
„Ach, opravdu? Zdá se, že jste velice vtipný chlapík! Neviděli jsme se již někde?"
„Nevzpomínám si."
„Třeba v rezidenci?"
„Nebyl jsem tam."
„Jako Weber jistě ne, ale zato jako baron Franz voň Hel-fenstein!"
„Nerozumím, pane poručíku!"
„Leda by se jednalo o mimořádnou podobu! Co děláte v lese?"
„Přicházím z druhé strany hranice a mířím do rodného Langenstadtu."
„Do Langenstadtu? Vždyť jste mluvil o Americe! Nežertujte se mnou, starý!"
„Narodil jsem se v Langenstadtu. Můj otec se brzy poté vystěhoval do Ameriky."
„A zrovna dneska se vracíte domů?!"
„Ano."
„Výtečná historka! Máte doklady?"
„Jistě."
„Ukažte! Alespoň to zkuste!" Poručík si byl jist, že před ním stojí Kapitán. Jeho společníci stáli vedle s připravenými puškami a ani na okamžik nespustili cizince z očí.
„Zábavné!" usmíval se baron.
„Nikdy bych nečekal, že mne vlast přijme takovým způsobem. Již se legitimuji podruhé."
„Jak to?"
„Poprvé chtěli vidět mé doklady na hranici."
„Ukázal jste jim je?"
„Ano."
„Pak musíte mít záznam v pasu."
„Mám ho."
„Ukažte!"
„Prosím!" Podal pas důstojníkovi. Ten prohlédl záznam, rozpačitě přešlápl, bezradně si prohrábl vousy a vykoktal:
„Nenašel jste pas někde na zemi?"
„Ne. Záznam byl proveden v celní strážnici jedním důstojníkem."
„Proklatě! Taková podoba! Hledáme totiž uprchlého zločince"
„Už jsem slyšel."
„Mimořádně se mu podobáte. Jistě mi odpustíte, když vykonám svou povinnost až do konce?"
„Prosím, musím se podvolit."
„Není vyloučena možnost, že jste pas našel. Můžete mi ukázat i jiné doklady?"
„Jistě. Tady mám další doklady." Poručík je pečlivě prostudoval a poté prohlásil:

„Nemohu nic namítat."
„Stačí vám doklad o americkém občanství?"
„Jistěže."
„Mám tu ještě dekret o hodnosti kapitána v milici."
„Hrome! Tedy kamarád?"
„Ano. Mohu vám ukázat i dopisy svého strýce, které mi byly zaslány z Langenstadtu. Prohlédněte si i tyto depozitní listiny. Kdybych byl hledaným zločincem, nemohl bych tyto částky složit v uvedenou dobu v New Yorku." Poručíkova tvář se neustále protahovala. Rozpačitě si musel přiznat, že zašel příliš daleko.
„Pardon, kolego," pravil.
„Musíte nám prominout. Neskutečná podoba nás zmýlila. Však víte, co jsou povinnosti!"
„Ach, nezlobím se. Jako důstojník vím, co znamená postupovat podle předpisů."
„Díky! Vezměte si doklady zpět. Procházíte horami napříč?"
„Ano. Chtěl jsem učinit první kroky po vlasti pěšky, abych si připomněl její krásy."
„Správně! Potkal jste někoho?"
„Na hranici, jak jsem již řekl."
„Jinak ne?"
„Ne - ale přece. Safra!"
„Co je?"
„Viděl jsem nějakého člověka."
„Člověka? Proč se tváříte tak divně? Připadl vám podezřelý?" Poručík se stal nesmírně horlivým.
„No, něco se mi nezdálo," odvětil baron.
„Máte podezření?"
„Ano."
„Jaké?"
„Lesní půda je měkká a člověk sotva slyší kroky. Šel jsem pomalu cestou a zrovna jsem zahnul za křovisko, když jsem spatřil člověka, který se při pohledu na mne velice polekal."
„Sakra! To zní podezřele! Dál!"
„Nejspíš chtěl skočit do mlází, ale pak si to rozmyslel a uctivě mi položil několik otázek."
„Jakých?"
„Kdo jsem, odkud a kam jdu. Nakonec se zeptal, jestli jsem někde nepotkal četníky."
„Ach! Och! Co jste řekl?"
„Vzpomněl jsem si, po kom se pátrá. Chlapík se mi zdál podezřelý, a tak jsem se rozhodl neříci mu pravdu. Jednal jsem správně?"
„Jistě!"
„Prohlásil jsem, že jsem nenarazil na četníky, ani na lesní úředníky, na které se také ptal."
„Vzpomenete si, jak vypadal?"
„Snadno."
„Byl starý?"
„Asi jako já."
„Postava?"
„Podobná mé."
„Sakra! A oblečení?"
„Moderního střihu z černé látky."
„Aj! Takový oděv se ztratil u majora voň Scharfenberga! Kdy jste s ním mluvil?"
„Zhruba před půlhodinou."
„Kde?"
„Ve směru, odkud jsem přišel, se dostanete na dno rokle, která se táhne vlevo, kdežto vpravo se zvedá skoro kolmo do výše. Tam jsme se setkali. Protože mi byl nápadný, schoval jsem se pak za strom, abych viděl, kam zamíří."
„Výborně! Kam šel?"
„Začal vystupovat nahoru."
„Z toho lze usoudit další směr. Milý kolego, kdybyste ho tak zadržel!"
„Nestarám se o věci, po kterých mně nic není."
„Určitě to byl muž, kterého hledáme!"
„Prosím, pane poručíku, ale já ho nehledám."
„Máte pravdu. Je na něho však vypsaná odměna padesát tisíc guldenů!"
„Jsem dost bohatý. Ale - hm, teď si vzpomínám, že jsem si všiml věci, které jsem zprvu nepřikládal žádnou váhu."
„Jaké?"
„Poněkud se mu svezla čepice a"
„Předpokládám, že měl stejně černé vlasy jako vy?" přerušil jej důstojník.
„Hm! Byl blondýn, ale mám za to, že jsem pod světlými vlasy zahlédl tmavší. Pokud se nemýlím, musel mít paruku."
„Je to on, určitě je to on! Sbohem, pane kolego! Vidíte, mí muži již vyrazili. Musím je dohonit. Ještě jednou se omlouvám. Nejednali jsme tak z vlastní vůle." Odspěchal. Baron si ulehčené vydechl a uskočil stranou. Důstojník snadno dohonil své lidi. Patřil ke skupině, která měla za úkol prozkoumat les. Jeho muži postupovali v dvojité linii. Nyní je stáhl víc k sobě a nařídil spěchat kupředu. Domníval se, že spěje k vytoužené odměně. Na dně rokle přivolal mužstvo

k sobě a nařídil:
„Šplhal nahoru, takže ho budeme následovat. Sice se na nějakou dobu odtrhneme od ostatních, ale můžeme doufat, že uprchlíka dopadneme. Jednotlivě nahoru!" Uposlechli. Muži opatrně lezli nahoru, nahlížeje tam za každé křovisko. Vedle poručíka šplhal desátník, který náhle popadl bez respektu nadřízeného za paži a šeptal:
„Stát! Vidím člověka!"
„Kde?"
„Tam, krčí se za křovím!" Důstojník vrhl pohled udaným směrem a také si všiml tmavého předmětu, podobného lidské postavě, který se skrýval za křoviskem. q
„Že by to opravdu byl člověk?" šeptal.
„Nepochybně."
„Pak to musí být on!"
„Určitě. Dál nemohl, skála je příliš příkrá. Naši lidé šplhají v kruhu. Otevřeně nemůže utéct, a tak se snaží ukrýt."
„Nuže, kupředu!"
„Jistě je ozbrojen, pane poručíku."
„Všichni čerti! Máte pravdu. Kdyby nás dva zastřelil, snad by se mu podařilo uniknout vzniklou mezerou. Ne, musíme postoupit dál a zjistit, je-li to skutečně člověk.". 1l Pomalu lezli dál. Zanedlouho důstojník zastavil a zeptal se:
„Vidíte jeho nohy?"
„Ano."
„Nemůže je zatáhnout dál. Určitě se jedná o člověka. Zavoláme naše muže!" Jediný krátký povel upozornil vojáky na udané místo.
„Kdo je tam?" zvolal náhle desátník. Vládlo ticho.
„Odpovězte, nebo střelím!" Když se ani teď nic nedělo, desátník vystřelil. Viděl jen nohy, ale dokázal si spočítat, kde má předpokládat hlavu.
„Nehýbe se," poznamenal poručík.
„Půjdeme nahoru." Vojáci se vyrojili ze všech stran. Za keřem spatřili mrtvolu Američana.
„Mrtev! Je mrtev!" zvolal poručík.
„Má kulka ho musela zasáhnout," mínil desátník.
„Snad, ale mně se zdá, že zemřel z jiného důvodu. Pohlédněte na jeho hlavu! Je celá rozbitá, obličej je zhrůzněně rozerván! Odkud se sem mohl dostat?"
„Musel se zřítit!"
„Ach, ano! Podívejte se nahoru! Je zřetelně vidět, kudy padal. Zřejmě vyšplhal až nahoru, ale tam mu uklouzla noha. Vypadá hrozně." Desátník chtěl pokleknout, aby mrtvolu ohledal, ale poručík jej zadržel:
„Počkejte! Nesmíme na něho sahat. Nejsme ve válce, tady se jedná o kriminálního zločince a jeho smrt, která musí být prozkoumána policejními orgány. Máme s sebou však lékaře, který může mrtvolu prohlédnout. Vystřelte na znamení!" Několik pušek zarachotilo. Výstřel byl mnohonásobně opakován ozvěnou. Pro lepší orientaci přicházejících bylo tu a tam opakovaně vystřeleno z jednotlivých zbraní. Konečně se milicionáři i lesní úředníci shromáždili v rokli. Mezi prvními dorazil kapitán jednotky, jehož doprovázel lékař. Záhy se dostavili také nadlesní a vrchní četník.
„Dal jste znamení, poručíku?" volal kapitán již z dálky.
„Našli jste nějaké stopy?"
„Nejen stopy, ale i hledaného."
„Ach! Kde, kde?!"
„Tady leží." Pánové se doslova přiřítili. Jakmile kapitán spatřil mrtvolu, vyrazil ze sebe:
„Aj! Zastřelili jste ho!"
„Ne. Byl mrtev již při našem příchodu. Zřítil se ze skály, pane kapitáne." Všichni vzhlédli.
„Takový pád nemohl nikdo přežít," konstatoval vrchní četník.
„Prosím, pane doktore, prohlédněte ho!"
„Nezjistíme nejprve, kdo to vlastně je?" mínil tázaný.
„Jistě, to je nejdůležitější." Policejní úředník otočil mrtvolu, zpoza límce vytáhl poutko a prohlásil:
„Je to on. Akce nebyla zbytečná."
„Nemýlíte se?"
„Ne. Na poutku je vyznačeno jméno krejčího, který ušil oblek. Tento kabát vzal baron v Scharfenbergově zámku. A tady, podívejte!" Ukázal na paruku.
„Všimněte si černých vlasů pod vlásenkou. Obličej nelze identifikovat, ale postava a vše ostatní souhlasí. Prosím, pane doktore, nyní je řada na vás." Lékař začal s prohlídkou. Hýbal hlavou, odstranil košili z prsou mrtvoly a celkem dělal vše možné, co v přítomných budilo - smích. Trvalo téměř čtvrt hodiny, než se zvedl a zhluboka si oddechl.
„Nu, doktore, jak to vypadá?" ptal se kapitán.
„Ještě žije."
„K čertu! Je to možné?!"
„Ano. Zřítil se ze skály, aniž by si cokoliv zlomil. Nemohu zatím říci, zda neutrpěl nějaké vnitřní zranění, ale dýchá, srdce mu bije, třebaže slabě. Jak dopadl jeho mozek, to nevím vůbec."
„Má u úst krvavou pěnu. Domníval jsem se, zeje to znamení smrti."
„Ne. Při pádu si prokousl jazyk, odtud pochází ona krev."
„Nevíte, kdy přijde k vědomí?"
„Záleží nakolik utrpěl. Snad se probudí, jen aby mohl zemřít."

„Snad alespoň něco řekne."
„Kvůli zraněnému jazyku je to téměř vyloučeno."
„Hm! Co se dá dělat?" Tu se do rozhovoru vmísil vrchní četník:
„Musíme dělat vše, abychom ho udrželi při životě, byť by to mělo být jen na několik dnů nebo hodin. Dáváte mu nějakou naději?"
„Nevidím do j eho nitra. Každopádně nesmí zůstat tady — ale kam se obrátit v této lesní pustině?"
„Ó, pane doktore, nedaleko odtud najdeme přístřeší," prohlásil nadlesní.
„Kde?"
„Asi deset minut cesty odtud bydlí uhlíř Hendschel."
„Jaký je to člověk?"
„Chudý, ale čestný."
„Dobrá, zkusíme zraněného dopravit k němu. Ať muži připraví nosítka!"
„Použijeme pušky a kabátce," řekl kapitán.
„Budeme-li si počínat opatrné, jistě nám nezemře cestou."

KAPITOLA DRUHÁ Pronásledování a dopadení

Uhlíř šel ráno do lesa, aby zapálil nový milíř, o kterém včera mluvil. Žena jej čekala až nazítří odpoledne, a tak seděla u stolu při pletení a bavila se s bratrancem, který seděl proti ní.
„Můj muž má pravdu," mínila,
„musíš se vrátit domů ke svým."
„A jak přijdu, zatknou mě!" oponoval.
„Pochybuju! Vypsali na tebe zatykač?"
„Pátrá po tobě policie?"
„Taky ne. Ale myslím, že je to chytrá přetvářka. Tváří se, jako by nad vším zlomili hůl, ale jakmile se objevím, seberou mě."
„Aspoň to zkus!"
„Na tom není co zkoušet! Kdyby mě opravdu zatkli, musel bych se považovat za největšího hlupáka."
„Přece se nemůžeš pořád ukrývat!"
„To je pravda. Tak jako tak budu muset kousnout do ky-selýho jablíčka. Přeju si, aby barona vzal čert! Proč jsem ho jen potkal! Stal se mým neštěstím."
„Mluv otevřeně! Tento Hirsch byl ve skutečnosti baronem voň Helfensteinem, že?"
„No, už je fuč, takže se můžu přiznat: byl to on."
„Jen pomysli, do jakýho nebezpečí jsi nás dostal! Kdyby ho tady našli!"
„Jinak to nešlo. Byl - ach, co se děje? Určitě se něco se-mlelo!" Přiskočil k malému oknu.
„Co je?" ptala se stará rychle a starostlivě.
„Bratranec přichází."
„Můj muž?"
„Jo, teď vyšel ze smrčiny." Stará si stoupla vedle něho a netrpělivě vyhlížela z okna.
„Ano, něco se muselo stát," řekla pak polekaně.
„Určitě to nebude nic dobrýho, jak soudím z jeho výrazu." Spěchala ven, otevřela dveře a volala mu vstříc:
„Proboha, starý, co se děje! Vypadáš jako ztělesněný neštěstí!"
„Dovnitř, dovnitř!" nařídil. Potom, když za sebou zavřel dveře, řekl, dosud rozrušen rychlým během:
„Ano, je to neštěstí! Dostali ho!"
„Koho?"
„Kapitána, toho Hirsche."
„Kdo?"
„Vojáci."
„Jsou snad v lese?"
„Jasně. Včera večer jsem o tom mluvil. Jen mě nenapadlo, že to půjde tak rychle."
„Odkud to víš?"
„Viděl jsem to na vlastní voči. Právě jsem se chystal vykopat díru pro milíř, víte, na druhý straně široký rokle. Vtom jsem zaslechl výkřik, jakej člověk vyrazí jen v nejvyšším nebezpečí. Zdálo se mi, že přišel od skalního výstupku. Vyběhl jsem z lesa směrem, kde jsem pálil před dvěma rokama - a správně, něco se tam hejbalo."
„Kdo to byl?"
„Jen poslouchej! Věděl jsem, že se stalo neštěstí, a tak jsem spěchal ke skále, víš, přes kopec a třikrát přes divo-kej potok."
„Můj Bože, starouši, pouštěl ses na tak nebezpečnou cestu?! Voda přece strhla most!"
„Stejně jsem tam musel. Šlo to pochopitelně jen pomalu. Snad uplynulo čtvrt hodiny, než jsem se dostal za převis a moh běžet dolů na dno rokle. Právě jsem chtěl vyběhnout na skálu, když tu jsem zaslechl ránu, jako by někdo vystřelil z kanónu. Zastavil jsem, rozhlédnul se - a uviděl jsem spoustu vojáků, který stáli kolem ňákýho těla. Už mě nepotřebovali, a tak jsem v úkrytu vyčkával."
„Bože, co uslyšíme!"
„Za chvíli se objevili další vojáci i lesáci. Všichni spěchali pod skálu. Tam mluvili a rozhazovali rukama. Nakonec jsem

viděl, že vyrobili nosítka a na ně položili člověka - Kapitána."
„Je to pravda? Víš to jistě?" ptal se bratranec.
„Jo. Poznal jsem jeho oblečení."
„Zřítil se ze skály?"
„Pravděpodobně."
„Je mrtvěj?"
„Nevím."
„Ach! Jen aby byl mrtvěj!"
„To by bylo dobrý pro tebe i pro nás."
„Kam ho můžou nést?" ptala se stará.
„Záleží na tom, jestli je mrtvěj nebo ne. V prvním případě ho pohřbí nebo odnesou do města, ale jestli žije, přitáhnou ho - sem."
„Božíčku!" zvolala žena polekaně.
„Jo, určitě, protože nikde kolem nás není žádnej barák."
„Pak budem ztraceni!"
„Ještě ne. Seber se, matko! Třeba nás neprozradí."
„Určitě ano. Udělá to z pouhý pomstychtivosti, protožes ho vyhodil."
„Počkej! Když někdo spadne z převisu, buď to nepřežije, nebo je v takovým stavu, že nemá k smrti daleko. Spíš si myslím - hele, kdo to je?"
„Nebesa! Nadlesní a vrchní Černík!" zvolala stará a úlekem spráskla ruce.
„Hrome! Měl bych se schovat!" vyjekl bratranec. Chtěl vyběhnout ze světnice, avšak starý uhlíř jej chytl za paži a řekl:
„Zadrž, bratrance! Jestli se prozradilo, že tady bydlel, poneseš následky s náma, protože jsi ho k nám sám přivedl. A jestli se nic neví, můžeš klidně zůstat. Aspoň se dovíš, jestli po tobě policie pátrá nebo ne."
„Musím pryč, bratrance, musím pryč! Pusť mě!" Snažil se vytrhnout, ale starý jej neúprosně svíral.
„Zůstaneš! Ostatně je už pozdě. Došli k domovním dveřím." Wagner uskočil do nejzazšího koutu. Strachy zbledl. Vtom se již otevřely dveře a oba jmenovaní vstoupili.
„Dobré ráno!" pozdravil vrchní Černík.
„Vy jste uhlíř Hendschel?"
„Ano, pane." Rozhlédl se kolem. Chudičké zařízení jej tedy přimělo k otázce:
„Spíte na postelích, nebo máte jen lože?"
„Máme postele."
„Kde?"
„Nahoře v komoře."
„Hm! Máme s sebou těžce raněného člověka, který není schopen převozu do města. Můžete ho přijmout?"
„Ano."
„Dostanete za to zaplaceno."
„Dělám to z křesťanské povinnosti."
„V komoře ale nesmí ležet. Přineste postel sem dolů, tady do rohu!" Staří spěchali, aby vyplnili rozkaz. Pánové se posadili a vrchní četník se obrátil na muže, který se úzkostlivě krčil v rohu:
„Patříte k domu?"
„Vlastně ne."
„Jak to?"
„Jsem na návštěvě."
„Odkud jste přišel?"
„Z Obersbergu."
„Ach, z Obersbergu! Čím jste? Uhlířem těžko, protože tam žádní nejsou."
„Jsem kolář."
„Jak se jmenujete?"
„Wagner Hendschel."
„Jako uhlíř? Jste příbuzný?"
„Jo, bratranec."
„Tak, tak!" Po těchto slovech se otočil ke starému Hendschelovi, který právě s ženou přinášel postel. Wagnerovi spadl kámen ze srdce. Četník s ním jednal přátelsky a neučinil žádnou poznámku nebo posunek, z něhož by čišelo nepřátelství. To jej přesvědčilo, že se nemá čeho bát. Vystoupil z rohu a pomáhal připravit postel. Šlo to rychle, takže byli hotovi právě v okamžiku, kdy ze smrčiny vyšel průvod vojáků a milice.
„Tušíte, koho přinášíme?" obrátil se vrchní četník na uhlíře.
„Ne."
„Určitě však víte, koho hledáme?"
52
„Taky ne." Četník nasadil nevěřícný výraz, zato nadlesní zavrtěl hlavou a řekl:
„Ano, to je celý starý Hendschel! Pracuje tiše a pilně, koná své povinnosti a ani zbla se nestará, co se děje ve světě. Poslyšte, starý, donesly se vám nějaké historky o Králi lesa?"
„O kom? Ach, něco se povídalo."
„A o Kapitánovi?"

„Jo. Na jarmarku říkali, že je to jeden a ten samej, pane nadlesní."
„Je to pravda. Právě jsme ho dostali."
„Neříkejte!"
„Ano. Zřítil se ze skalního převisu a zřejmě to nepřežije. Nemůže mluvit a vypadá strašně. Podívejte!" Právě se otevřely dveře do světnice. Nešťastník byl pod dohledem lékaře uložen do postele. Obyvatelé chajdy se stáhli do rohu. Nadlesní se rozloučil, ale lékař s vrchním četníkem se posadili vedle postele, aby nepustili zraněného z očí.
„Hrůza, hrůza!" šeptal uhlíř staré.
„Vidělas jeho obličej?"
„Ano, otče."
„Je k nepoznání."
„Jak říkáš."
„Nevěřím, že to přežije."
„Už teď musí bejt mrtvěj. Poslouchej!" Lékař a četník spolu polohlasně rozmlouvali. Poslední se právě ptal prvního:
„Můžete už říct něco určitého?"
„Snad, ačkoliv nevylučuji, že se mohu mýlit. V tak těžkém případu si člověk nemůže být jistý."
„Takže?"
„Doufám, že přežije."
„Ach, to by bylo skvělé!"
„Jistě. Srdce i plíce pracují. Kdyby utrpěl vnitřní zranění, dávno by se muselo projevit krvácení do dutin."
„Myslíte?"
„Samozřejmě. Také neutrpěl zlomeniny, takže jen mozek utrpěl. Bezvědomí je hluboké, jinak by se musel během nepohodlného transportu probrat. Jazyk byl ošetřen, a pokud zůstane muž delší čas v bezvědomí a nebude jej namáhat, rychle se zahojí."
„Kdy se může probrat?"
„Možná dnes, snad za několik týdnů."
„Běda! V takovém případě bychom ho museli převézt jinam."
„S tím nesouhlasím."
„Ach! Proč?"
„Jde o to, aby zůstal naživu. Bohužel musím konstatovat, že život takového zločince může mít větší cenu než životy desítek jiných obyčejných lidí. Alespoň kriminalisté tak usuzují."
„Nesmýšlím o tom jinak."
„Každý další transport by však mohl zapříčinit smrt."
„Máme ho snad nechat tady?"
„Nu, zatím neuteče, to vás ubezpečuji."
„Přesto musí zůstat pod nepřetržitým dohledem stráží."
„Proti tomu nic nenamítám, dokonce to doporučuji."
„Jak to ale zařídit?"
„To je vaše starost, spíš starost státního návladního."
„Máme ho spoutat?"
„V tomto stavu? Vyloučeno!"
„Nebo mám k jeho posteli postavit zvláštního dozorce?"
„Pro mne za mne!"
„A obklíčit dům vojenskými hlídkami?"
„Jak chcete. Nejdůležitější je zatím lékařská péčevMé povinnosti mi nedovolí setrvat tady, ale jsem si jist, že jaký- koliv jiný schopný lékař tento úkol zastane. Musel by zde zůstat, dokud nebude život zraněného v bezpečí. Já ještě dnes odjedu."
„V tom případě se musíme postarat o telegram."
„Ano, telegrafujte do rezidence ministrovi spravedlnosti a vyžádejte si podrobné příkazy. Také poproste o schopného soudního lékaře. Musí sem přijet ještě dneska."
„Hned to zajistím. Nejprve se však podívám do jeho kapes." Prohledal všechny kapsy, ale našel jen kousek chleba, který si baron ráno vzal na stole.
„Hm!" řekl četník.
„To se pro barona příliš nehodí. Kde mohl chleba vzít?" Lékař si prohlédl chléb a prohlásil:
„Není starý. Byl oddělen od pecnu dneska." Stará uhlířka rýpla do muže a šeptala:
„Proboha! Snad si toho nevšimnou!"
„Počkáme." Černíkův pohled padl na stůl, na němž ležel pecen, z kterého bylo uříznuto již víc krajíců.
„Stejný ovesný chléb," pravil.
„Podejte mi ho sem!" Porovnal krajíc s bochníkem a pokračoval:
„Ano, stejný chléb. Dal jste anebo prodal dnes někomu chléb, pane Hendschele?"
„Ne."
„Nebyl u vás nikdo cizí?"
„Ne."
„Myslel jsem si to, ale přesto jsem se musel přesvědčit. Kapitán nemohl přijít z této strany, nýbrž z opačné."
„Jak to?" divil se lékař.

„Pan poručík voň Willmers potkal v lese turistu, který se s Kapitánem setkal. Byl to nějaký Američan a vlastně mu vděčíme za toto odhalení, protože obrátil poručíkovu po- zornost k rokli. Kapitán, spíš baron, šplhal nahoru, takže nemohl přijít z tohoto směru."
„Díky Bohu!" šeptala uhlířka.
„Doufejme, že to dopadne dobře," odvětil její muž tiše.
„A jak je to s tebou, bratrance?"
„Ach, kolik jsem vytrpěl strachu!"
„Vždyť ti dosud nic neřekli?"
„Ale ano! Byli jste zrovna v komoře pro postel."
„A kdo s tebou mluvil?"
„Vrchní četník."
„Co říkal?"
„Ptal se kdo jsem, jak se jmenuju a co tady dělám."
„Řekls mu pravdu?"
„Jasně."
„Co odpověděl?"
„Nic. Choval se docela přátelsky."
„No, vidíš, že jsem měl pravdu. Nemáš se čeho bát. Klidně se vrať ke svým a udělej to ještě dneska."
„Mám vás nechat samotné se zraněným?"
„Nemůžeš nám pomoct a doma tě potřebujou víc než my tady." Vrchní četník se zvedl ze židle, přistoupil k nim a přátelsky řekl:
„Je mi tedy líto, že vás musím obtěžovat, ale jak jste si všimli, nemůžeme nešťastníka převézt jinam."
„Když vám to vyhovuje, tak ho tu zatím nechtě."
„Dobrá! Budete odškodněni. Musím vás však předem upozornit, že zraněný je těžký zločinec a náš zajatec. Pokud byste se neřídili mými pokyny, museli bychom vás přísně potrestat."
„Nemáte se čeho bát."
„Snad vám bude nabízet peníze, abyste ho osvobodili. Hned mne o tom musíte informovat. Nyní musím jít. Ještě dnes přijedou soudní úředníci, kteří vám podrobně vysvětlí, jak si máte počínat. Sbohem!" Rozloučil se s doktorem a odešel.
— Malé, přívětivě vyhlížející městečko Langenstadt, do něhož se ubíral zločinec pod rouškou Američana, leželo na jakési vedlejší cestě mezi výběžky hor. Zahrady domků se táhly od paty kopce do výše, mezi nimi vedla jediná cesta k zámku Scharfenbergů, který z výše hledí do dalekého okolí. Necelou půlhodinu cesty daleko od Langenstadtu ležela při patě kopce osada Randau a nahoře se rozkládal zámek stejného jména. K němu patřily rozsáhlé polnosti a pozemky v okolí. Oba zámky vévodily celému okolí a dodávaly mu osobitý ráz. Již od dávných dob se majitelé zámků dobře snášeli, protože si oba rody byly nakloněny. Teprve poslední dobou tento stav zaznamenal jistou změnu. Poručík Edmund voň Randau, který sloužil u artilerie v Rollenburgu, si svého postavení velmi vážil, zatímco poručík voň Scharfenberg se stal hráčem a nakonec padl do rukou kriminální policie jako společník padělatelů peněz. Dnes bylo na zámku Randau poněkud živěji než obvykle. Zámecký pán totiž slavil narozeniny a jeho syn, poručík, přijel, aby strávil radostnou událost spolu s rodiči. Druhý, mladší syn, který byl vychováván ve vzdáleném ústavu pro urozené pány, se dostavit nemohl. Připravoval se na zkouškové období. Už dopoledne se jarní slunce vesele smálo do oken. Otec, matka i syn seděli spolu a bavili se o novinkách, které k obyvatelům zámku ještě nedorazily.
„Takže se v rezidenci stalo ledacos zajímavého," pravil svobodný pán voň Randau.
„Ano, mnohem víc, než je běžné, otče."
„A tyto události zasáhly až do Rollenburgu?"
„Jistě. Dokonce postihly i mne."
„Tebe? Jak to?"
„O tom později, milý otče. Něco jste se dozvěděli i tady, na zámku v Langenstadtu?"
„Bohužel, bohužel! Kdo by si to byl pomyslel! Prohlásili by poručíka voň Scharfenberga skutečně za viníka?"
„Nikdo o tom nepochyboval. Pánové od soudu zohledňují staré jméno a postavem ředitele voň Scharfenberga, protože jinak by se provalily i jiné věci. Mé informace jsou spolehlivé. V rezidenci se stýkám s jistým pánem, který v celých těchto událostech hraje významnou roli."
„Koho myslíš?"
„Knížete voň Befoura."
„Ach, ty ho znáš a stýkáš se s ním?"
„Od doby, co jsem přijel do rezidence."
„Cože? Jak? Ty jsi byl převelen do rezidence?"
„Ano, milý otče."
„Takže tam i bydlíš?"
„Ano."
„Edmunde, o tom nic nevím!"
„Právě jsem ti to chtěl sdělit."
„Z Rollenburgu jsi tedy odešel?"
„Ano."
„Proč?"
„Odehrály se události, které přímo souvisí s děním v sídelním městě: únosy děvčat, obchod s lidmi a podobně.

Kamarádi se do toho zapletli. Tolik špíny a morální bídy! Nemohl jsem se na to dívat a požádal jsem o přeložení."
„Vyhověli ti?"
„Hned ne. Protože jsem se nechtěl zdržet ani den, požádal jsem o dovolenou, svázal si ranec a odešel jsem do rezidence."
„Aniž bys o tom zpravil rodiče? Za takové opominutí bys měl být nekompromisně potrestán!" Svobodný pán se však netvářil, jako by snad svá slova mínil vážně, naopak, spíš nenápadně zamrkal na ženu, jako by se bavil nad synovým jednáním.
„Myslím, že mi dodatečně odpustíš," prohlásil poručík,
„až ti vysvětlím, jak se všechno stalo."
„Snad! Nyní jsem ale rozzloben."
„Ty a rozzloben?"
„Pochybuješ o tom?"
„Jistě."
„Ohó!"
„Myslíš, že jsem si nevšiml tvých kradmých pohledů k matce?"
„Uličníku!"
„Ano, hned jsem ti nenapsal, ale zdá se mi, že i ty máš nějaké tajemství."
„Já? Před kým?"
„Přede mnou."
„Máš vidiny!"
„Žádné vidiny. Připomínáš mi dobře nabité dělo, které by mělo každou chvíli vystřelit, ale nedostává se mu té správné odvahy."
„Nedostává se mi odvahy? Snad si nemyslíš, že já, tvůj otec, se tě bojím?!"
„Ano!"
„Sakra, to je silné!"
„Ale pravdivé."
„Ohó!"
„Žádné ohó ti nepomůže. Ty i matka jste nám dali dobré vychování, snažili jste se nám ulehčit život, ale sotva se se-mele nějaká nepříjemnost, neumíte sejí postavit a chvějete se o nás." Myslel to pochopitelně jen žertem. Rodiče se smáli. Otec mu poté pohrozil prstem a prohlásil:
„Chlapče, pokud jsem vás doteď vychovával nevhodně, ještě to můžeme s matkou napravit. Staneme se krkavčími rodiči."
„Ach! Toho se nebojím. Nyní ale vážně: máš opravdu něco na srdci, že?"
„Nu ano, přiznávám."
„Něco pro mne."
„Přímo pro tebe."
„Snad nepříjemnost?"
„Vlastně ano, ale lze to změnit na příjemné."
„Uvidíme. Vystřel!"
„Ano! Vidím, žes měl pravdu: nemám to pravé srdce." Také paní zvážněla. Pokynula muži a prosila:
„Vzmuž se! Ven s tím! Ať si vybere. Co zvolí, bude správné."
„Volit?" divil se poručík.
„Chcete mě postavit na křižovatku jako Herkula?"
„Ano, máš pravdu," přitakal starý muž.„Přece víš, že před tvým bratrem Kurtem leží období zkoušek?"
„Jistě."
„Také víš, jakých zkoušek?"
„Samozřejmě, na univerzitu."
„To jsme si také mysleli, jenže on se připravoval na něco jiného, aniž by se nás zeptal."
„Na co?"
„Na zkoušky k námořnictvu." Tajemství bylo venku. Pokud by mladší syn nastoupil k námořnictvu, musel by se starší vzdát služby i kariéry, aby mohl pečovat o statky. Otec s matkou se pozorně zahleděli na syna, aby z jeho tváře vyčetli, co otevřená slova způsobila. Edmund se zvedl z křesla, několikrát přešel po místnosti, nakonec přistoupil k oknu a dlouho mlčky hleděl ven. Kare! Když se po delší době otočil zpět k nim, matce neuniklo, že má v očích slzy.
„Edmunde!" zvolala, vyskočila a objala jej kolem krku.
„Neplakej! Jistě ti to připadlo těžké?"
„Ano."
„Dobře, zůstane při starém," prohlásil otec. Poručík usadil matku do jejího křesla a řekl:
„Rozhodl jsem se a u toho zůstane." Z jeho tváře čišela nezvratitelná rozhodnost.
„Rozhodl ses? Tak rychle?" ptala se matka.
„Ano. Přece mne znáte. U nás je to jiné než v mnohých rodinách — milujeme se, naše láska nebyla nikdy překryta mrakem. Nepotřebujeme ani dlouze řečnit. Ostatně dávno víme, co má jeden na srdci, takže o tom nemusíme sáhodlouze mluvit a zdůrazňovat to. Nepochybuji, že z Kurta by nikdy nebyl dobrý sedlák." Poslední slova otci naznačila, jak se asi syn rozhodl, ale přesto se ujišťoval:
„Myslíš?"

„Ano, a vy si to myslíte také."
„Přesto jsme byli neklidní."
„Chápu. Dobře víte, že jsem chtěl být důstojníkem, že jsem toužil po povýšení. Chtěl jsem se stát generálem a kdo ví čím ještě. Taktéž mí nadřízení mne mají v úctě, ale - ale - ít. Zarazil se, proto se otec zeptal:
„Jaké ale?"
„Nu, představte si toho čápa Hagena. Druhá hlava, peníze, urozená hrdost - a špatné velení. Pomyslete na Schar-fenberga. Penězokazec! Mohl bych pokračovat. Častokrát se mi z mých kamarádů dělalo špatně. Jen ať Kurt nastoupí k maríně!"
„Cože? Chceš tedy rezignovat?"
„Ano."
„Skutečně?"
„Jistě. Nynější dovolená bude předehrou k propuštění, které požádám."
„Milý Edmunde!" zvolala matka a vztáhla k němu ruce.
„Přinášíš velkou oběť, ale věř mi, žes nám sňal velké starosti ze srdce." Svobodný pán mu pohnutě potřásl pravicí a řekl:
„Pomysli, že už nejsem nejmladší. Než by Kurt dosáhl věku, v němž by mne mohl zastoupit, měl bych již dávno duté kosti. Je pravda, že ti bude chybět život u posádky, ale tady se ti nabízejí možnosti k zábavě, pokud po ní vůbec toužíš."
„Otče, život posádky jsem nikdy nevyhledával, alespoň ne tak, jak to myslíš. Vždy mi byla přednější služba a — knihy."
„A přece," poznamenala matka,
„pomysli, po jaké době teprve může důstojník pomyslet na samostatnost a rodinný krb!"
„Aha!" zasmál se.
„Teď to přijde!"
„Co?"
„Oblíbené téma matek a vlastně všech žen. Mám se oženit, že matko?"
„Proč ne?"
„Vyhlédla jsi mi nějakou?"
„Několik!" přitakala vesele.
„Vyprávěj mi o nich!"
„To není nutné. Stačí se rozhlédnout a můžeš si vybrat sám."
„Nemohu."
„Ach! Proč ne?"
„Už jsem se totiž rozhodl: nikdy se neožením."
„Žertuješ!"
„Na mou čest!"
„Nesmysl!" prohlásil svobodný pán.
„To říká každý, kdo se ještě nezakousl. Nemluvil jsem jinak. Ted naopak tvrdím, že by bylo největší hloupostí na světě zůstat bez ženské." Edmund zvážněl. Zahleděl se před sebe pohledem, jaký u něho otec s matkou dosud nikdy neviděli. Poté řekl:
„Mluvím úplně vážně. Zůstanu svobodný."
„Bože, Edmunde, máš k tomu nějaký pádný důvod?"
„Ano."
„Smíme jej znát?" Bojoval sám se sebou. Konečně ztěžka prohlásil:
„Ano, máte se to dozvědět. Dnes jsou nejen otcovy narozeniny, ale dnešek je celkově závažný den, v němž se rozhoduje o mé i Kurtově budoucnosti. Nechtěl jsem o tom s vámi mluvit, ale když naléháte, jednou a provždy tu záležitost ukončím." Matka na něho vrhla bázlivý pohled a zeptala se:
„Edmunde, jsi zamilovaný?"
„Ano, matko."
„Neuhodnu?"
„Ne."
„Je snad ženou jiného?"
„Také ne. Podobné šílenosti bych se nikdy nedopustil."
„Je to tedy ještě dívka?"
„Ano."
„Nemá tě ráda?"
„Snad ano, milá matko."
„Pak nevím, proč by tato láska měla být nešťastná!"
„Je nešťastná, protože s tím nikdy v životě nebudete souhlasit."
„To si skutečně myslíš?"
„Ano."
„Jak tě znám, vždy bys nám přivedl dívku, kterou bychom bez váhání přijali za dceru."
„To je pravda. Protože v tomto případě byste tak neučinili, raději ji nepřivedu."
„Řekni nám důvod! Oceňujeme tvou otevřenost, neboť ani rodiče nemají právo vyzvídat tajemství svých dětí. Začal jsi o tom mluvit sám, a tak tě prosím, abys nám to vysvětlil."

„Vysvětlím vám to, ačkoliv to pro mne není snadné, poněvadž mi to rozdrásá srdce."
„Prosím, jaká nešťastná okolnost tu tedy stojí v cestě?"
„Je měšťanka."
„Sakra!" mínil svobodný pán. Miloval svůj rodokmen, třebaže ne vždy vycházel z urozených poměrů. Jeho žena však učinila odmítavý posunek a řekla:
„Nu, člověk raději o stupínek vystoupí než klesne, ale na druhou stranu nejsou nijak vzácné případy, kdy se měšťanská dívka výtečně vžije do poměrů aristokracie."
„Děkuji ti, matko! Kdyby šlo jen o to, nedělal bych si starosti."
„Takže to není vše?"
„Ne. Je dcerou trestance."
„Bože!" Svobodná paní zbledla úlekem. Znala syna a věděla, že bude milovat jen jednou v životě. Chápala, že by odmítnutím zmařili jeho životní štěstí. Zatímco myslela na synovo zmařené štěstí, svobodný pán pomýšlel jen a jen na ostudu.
„Člověče, ty ses zbláznil!" vyjel. Edmund mlčky pokrčil rameny.
„Milovat dceru vězně!"
„Vždyť za to nemůže!"
„Čím se provinil?"
„Zpronevěrou."
„Fujtajbl! Okradl svého nadřízeného?"
„Ano."
„Mlč, už mlč! Víc nechci slyšet!"
„Ale musím ještě něco dodat."
„Copak?"
„Něco ještě horšího."
„Než kriminál?"
„Ano."
„Pak jen!" Zarazil se a podíval se na manželku.
„Pokračuj!" vyzval jej syn a klidně mu hleděl do očí.
„Horší než vězení může být jen jedno."
„A to?"
„Dům ztraceného studu, kde si každý může koupit lásku."
„To myslím."
„Chlape, co říkáš?! Nechápu tě!"
„Říkám, že byla v takovém domě." Otec i matka vyskočili. Žena spustila nářek, muž řekl:
„Nyní musím uznat, že ses zbláznil!"
„Vypadám snad na blázna?"
„Skoro!" Svobodný pán nebyl tak velkým znalcem lidí, ale přece jen pochopil, že za zdánlivým klidem syna se něco skrývá. Také matka hleděla zaraženě a s obavami do synovy bledé tváře. Položila mu ruku na čelo pokryté potem a polekaně zvolala:
„Edmunde, jsi nemocný!"
„Ne, matko, nejsem."
„Máš čelo jako led!"
„Jen teď. Uklidni se, přejde to. Nyní už věříte, že zůstanu svobodný a nikdy se neožením?" Svobodný pán nevěděl, jestli se má zlobit nebo nadávat, smát se nebo plakat. Pobíhal po místnosti a lál:
„To jsou narozeniny! Já se z toho kluka zblázním! Člověče, musel ses zamilovat zrovna do dcery trestance?"
„Srdci neporučíš."
„Do dívky, která dokonce žila ve veřejném domě?! To je více než silné!"
„Přesto to nemůžu změnit. Slunce svítí podle svého, nikdo nedokáže jeho paprsky obrátit jiným směrem."
„Můžeš se před nimi chránit ale slunečníkem! Jak jsi vlastně tu dívku poznal?"
„Právě v onom domě."
„Člověče, to nemůže být pravda!"
„Je to tak."
„Takže jsi tam byl?"
„Ano."
„Tisíc čertů! Po takových domech se flákáš, ty, můj syn, Randau?!"
„Udělal jsem to pouze jedinkrát a byl jsem k tomu donucen kamarády. Dal jsem jim slovo, zeje doprovodím, aniž bych vlastně věděl, kam mají namířeno. Spískal to Hagen."
„Ten? Peklo a ďábel! Pokud jsi dal slovo, musel jsi je splnit, to je pravda. Jen doufám, že tebou nemusím opovrhovat."
„Ne. Naopak, poskytlo mi to příležitost osvobodit a vrátit rodinám tři nešťastné lidi."
„Ach, výborně! Ona byla mezi nimi?"
„Ano."
„Hm! Zní to jako román! Chlap zachrání dívku a zamiluje se do ní! - Je hezká?"
„Jako anděl."
„Nepřeháněj!"

„Otče, vsadím hlavu, že na mém místě bys nejednal a necítil jinak!"
„Děkuji za upřímnost! Takže trestanec dostal dceru zpátky?"
„Ano. A abych byl přesný, musím dodat, že byl odsouzen nevinně."
„Ach, co všechno nevíš!"
„Před nedávném byl osvobozen a prohlášen za nevinného."
„I když si odseděl trest?"
„Ano. Zatímco byl uvězněn, obchodník s děvčaty se zmocnil jeho dcery. Věřila, že dostane počestné zaměstnání, a odhalila skutečnost, až když neměla možnost couvnout."
„Sakra! Může se dít něco takového?"
„Jistě. Mohu mluvit jmenovitě. Znáš onoho chudého, poctivého řezbáře Webera z Langenstadtu?"
„Samozřejmě. Kupuje ode mne ovoce a dál je prodává. Vyřezávat již nemůže."
„Nuže, jeho dcera byla mezi těmi třemi."
„Mluvíš o Magdě?"
„Ano."
„Ta snad měla sloužit v rezidenci?"
„Ano, ale pak ji zpola lstí a zpola násilím odvlekli do Rol-lenburgu. Přišel jsem v pravý čas."
„Slyšíš, ženo? Magda, kterou jsme měli tak rádi! Je to vůbec možné?!" Paní pokývala hlavou a zeptala se:
„Její otec o tom ví?"
„Ne. Poradil jsem jí, aby vše zamlčela, protože by z toho mohl mít smrt."
„Dobře jsi udělal. Viníci budou nepochybně potrestáni?"
„Přirozeně. Už byli zatčeni." Tu mu svobodný pán položil ruku na rameno a řekl:
„Poslyš, Edmunde, tvoje oznámení mě tak trochu vyvedlo z míry, proto jsem mluvil nezvykle tvrdě. Jen si to nepředstavuj příliš růžově. Zachránils hezkou a nevinnou dívku - dobře! Poslechl jsi své svědomí a dívka se ti navíc zalíbila - také dobře! Trpěla nevinně, její otec právě tak, a tím se ti vryli do srdce - také dobře, také! Jenže co dál? Proč hledat v takových věcech tragédie, když ti později připadnou jen jako směšné historky?"
„Je to stejně málo tragické, jako se mně to později bude zdát komické nebo dokonce směšné, otče. Beru to tak, jak to je."
„To říkáš teď, protože mládí jedná a myslí impulzivněji než stará krev. Všechno ti připadá významnější, jak štěstí, tak neštěstí. Máš zvláštní povahu, jsi vážný a přísný sám na sebe. Nikdy jsi netrpěl povrchními pocity nebo vzplanutím, ale v tomto případě se mýlíš, to sám poznáš. Až uplyne nějaká doba, budeš o této dívce smýšlet stejně lhostejně jako o ostatních."
„Nikdy!"
„Ach, stačí, aby přišla ta správná!"
„Už je tady!" Svobodný pán zjistil, že nemá synovi co předhazovat, a to mu vrátilo dobrou náladu. Vesele se zasmál a prohlásil:
„Jen kdyby přišla taková panenka, jakou byla tvá matka v mladých letech!" Luskl prsty. Také paní se zasmála a zeptala se:
„Proč taková gesta? Spatřil jsi něco delikátního?"
„Ó, byla andělem, bohyní, královnou!"
„Byla? Jedná se tedy o dámu?"
„Ano."
„Styď se! Tak starý a ještě dáváš najevo mladistvé nadšení pro ženskou krásu!"
„Mohu si to dovolit, neboť ty mě uchráníš před jakýmkoliv vzplanutím. Co jsem chtěl jen říct: kdyby tady náš Edmund spatřil takovou krásku - ach!"
„Co by se stalo?" ptal se poručík.
„Pak bys byl - vyléčený, ano, vyléčený, jen kdybys viděl totéž co dneska já."
„Odvážné tvrzení!"
„Vím, co říkám! Byla krásná, černá jako noc, hrdá, urozená, a přece se v její tváři zračila pokora a potlačovaný smutek. Navíc byla ve smutečním."
„Snad jsi s ní nemluvil?"
„Jistě, mluvil. I se dvěma muži, kteří ji doprovázeli."
„Ach, měla průvodce? Hm!"
„Žádné hm! Jednoho bych považoval za jejího otce a druhého "
„Za manžela," přerušil jej Edmund.
„Nesuď den před večerem, synu, není to tak jisté!" Dostal se do ráže. Svobodná paní se usmála a prohlásila:
„Poslyš, začínám se o tebe bát!"
„Proč?"
„Dokonce i o sebe! Pohled na zmíněnou dámu tě doslova vyvedl z míry!"
„Vlastně ano. Navíc jeli první třídou." Poručík zpozorněl a zeptal se:
„Kdy to bylo?"
„Nu, dneska."
„Ach tak!"
„Ano. Když jsem nastoupil v Grunthalu do vlaku, již seděli v kupé. Jak víte, vrátil jsem se ze setkání baronů vlakem, abych byl dřív doma. V kupé tedy seděli dva páni a jedna dáma. Výtečná společnost, skvělý rozhovor. Lidé se při tak

krátkých cestách nepředstavují, takže nevím, kdo vlastně jsou, ale odvážím se tvrdit: kdybys tu dámu mohl spatřit, byl bys unesen!" Poručíkův obličej zčervenal, jeho oči se zaleskly štěstím.
„Proto ses asi nemohl v Randau na nádraží odpoutat z vlaku!" mínil.
„Stále jsi sekal směrem k vlaku poklony!"
„Nu, vlaku jsem se neklaněl, nýbrž cestujícím, kteří mi pokyvovali."
„Tobě?"
„A komu jinému?"
„Hm! Kdyby to nepatřilo tobě, pak by jejich pozdravy patřily někomu, kdo ti stál nablízku."
„Kdo by to měl být?"
„Přemýšlej!"
„Vyzvedl jsi mě, stáls za mnou. Neznají tě, ale vedle mne stálo několik sedláků, kterým jejich pozdravy určitě nepatřily. Kdybych jen věděl, kam jeli. Zapomněl jsem se však optat."
„Co se týče toho, mohu ti posloužit: vystoupili v Lan-genstadtu." Svobodný pán na něho vrhl překvapený pohled a zeptal se:
„Jak to víš?"
„Vím to."
„Co tam chtějí?"
„Chtějí se zúčastnit pohřbu obou Scharfenbergů."
„Jsou příbuzní jejich rodu?"
„Ne, jen známí."
„Ty je snad také znáš?"
„Velmi dobře."
„Safra. Ještě řekneš, že ty pozdravy patřily tobě!"
„Možná. Také já se uklonil, i když jsem stál za tebou. Zřejmě se při pohledu na nás výtečně bavili!"
„Prima! Takže jsem se blamoval! Proto se usmívali! A já myslel, že obdivují mou uctivost!"
„Zřejmější se zmýlil!"
„Nu, jsme také pozváni na pohřeb, a tam se mi nepochybně naskytne příležitost vzbudit v nich lepší mínění."
„Dobrá! Na hlavní věc jsi však zapomněl."
„Na jakou?"
„Na jejich jména."
„Ach, ty dokonce znáš jejich jména?"
„Samozřejmě. Přece se nebudu tak přátelsky zdravit s neznámými lidmi!"
„Tak to vysyp! Kdo to byl!"
„Mladší pán se zlatým cvikrem je kníže voň Befour." Svobodný pán zapomněl úžasem zavřít ústa.
„VonBef!" Dál se nedostal.
„Ano, voň Befour, který je někdy nazýván Knížetem bídy."
„Nebesa! On je Knížetem bídy?"
„Ano."
„Kdybych to byl tušil! Aj, nějak mě začíná škrtit kravata! Nezmýlil ses?"
„Ne."
„Třeba ses přehlédl."
„Znám ho stejně dobře jako tebe. Navíc jsem se od něho včera dozvěděl, že dostal pozvání do Langenstadtu."
„Dobrá, dobrá! Přesvědčils mě. A kdo byl ten druhý?"
„Sekretář knížete."
„Ach! Jak se jmenuje?"
„Petermann."
„Petermann nebo voň Petermann?"
„Bez toho voň."
„Takže není urozeného původu?"
„Bohužel ne."
„Nu, nevadí. Byl to jemný a vzdělaný muž, udělal na mne výtečný dojem. Jen zřídka jsem viděl tak vysoké a honosné čelo. A dáma?"
„Jeho dcera."
„Myslel jsem si to. Tyji znáš?"
„Už dlouho."
„Skvělé!"
„Ano, takže vidíš, že pohled na ni mne nemůže uzdravit. Navíc by ti asi nebylo zrovna po chuti, kdyby mne měla léčit právě ona!"
„Hm! Vlastně máš pravdu, i když mě ta dívka naprosto udolala. On je měšťan - tedy chudý?"
„Jistě."
„Nu, přesto se domnívám, že otec i dcera nemohou zapřít aristokratické rysy! Tvá matka je zde, takže bych měl mlčet, ale upřímně říkám, že se divím, jak tě taková dáma mohla nechat chladným."
„Na mém místě by ses cítil rozehřátý?"
„Myslím, že ano."

„A snad i něco víc?"
„Hm! Jako opatrný manžel a otec budu raději mlčet."
„To bych si vyprosila!" smála se žena.
„Snad nechceš ve svém věku vzbouzet mou žárlivost?"
„V žádném případě. Pouze tvrdím, že bych takovou dívku na zámku Randau klidně snesl, dokonce bych jí prominul, že nemá po otci před jménem nějaké to voň." Žertovali dál. Poručík byl najednou jako vyměněný, smál se a vtipkoval. Matka se divila, jakým záhadným způsobem se tak nečekaně vytratila jeho zádumčivost. Instinkt milující matky však vidí dál než ostrovtip rozumného muže. Sotva s poručíkem osaměla, uchopila jej za ruku a zeptala se:
„Mohu se na něco otázat, milý Edmunde?"
„Klidně se ptej, matko!"
„Jak je vůbec možné, že se tvůj smutek tak nečekaně vytratil?" Zrudl a odpověděl:
„Musíš to vědět?"
„Inu, nechci naléhat, ale přiznám se, že jsem dostala strach, když jsem tě viděla tak smutného."
„Už je to za námi."
„Přetrpěls to?"
„Nu, Bůh je láska. Pokud je v našem srdci, nemůže toto zahynout."
„Takže máš ještě naději?"
„Ano."
„Ale již jsi ji ztratil. Teprve když se otec zmínil o svých spolucestujících, vrátila se ti dobrá nálada. Uhodla jsem?"
„Možná. Nechme to zatím být. Ať se stane vůle boží." Políbila jej na čelo a zamyšleně doplnila:
„Snad to šťastně dopadne. Amen." — Nejen poručík voň Randau a zmínění tři cestující se dnes pohybovali v těchto místech. Také dva jiní byli osudem nečekaně přiváti do horského městečka. Doktor Zander se stal záhy známým a vyhledávaným v celém sídelním městě. Několik šťastných uzdravení a jeho styky s knížetem voň Befourem podpořily jeho kariéru. Našel si hezký byt, dokonce připadl na myšlenku pořídit si vlastní kočár. Dnes vstal mimořádně brzy, a protože náhodou neměl žádný akutní případ, dokončil svou pochůzku po pacientech nezvykle rychle. Poté se pomalu procházel ulicí k nádraží. Tu spatřil přicházet člověka, který obrátil jeho myšlenky, upoutané k nitru, rychle zpět na povrch - byla to Magda Weberová. Nesla v ruce cestovní tašku, a když jej zahlédla, zčervenala a pozdravila. Přistoupil k ní, podal jí ruku a zeptal se:
„Zdá se mně, jako byste chtěla odcestovat!"
„Ano, pane doktore."
„Kam?"
„Do Langenstadtu."
„Stalo se něco? Snad nějaká nepříjemnost?"
„Ne. Dnes jsem dostala telegram"
„Telegram? Vy?" ptal se překvapeně.
„Ano."
„Takže to přece jen bude něco nemilého. Kdo jej poslal?"
„Otec. Psal: Jakmile obdržíš depeši, přijeď domů! - To snad nezní, jako by se stalo něco špatného."
„Určitě ne. Navíc zde zapracovala šťastná náhoda, neboť i já mám v úmyslu odcestovat." Vrhla na něho tázavý pohled. Proto pokýval přátelsky hlavou a pokračoval:
„A navíc přímo do Langenstadtu."
„Ó, to je dobře!" Ale ihned zrudla, jako by cítila, že něco takového vůbec neměla vyslovit.
„Opravdu? Zdá se vám to být dobré?" Zčervenala ještě víc, ale neodpověděla. Doktor neměl vůbec v úmyslu odjet, rozhodl se v jakémsi vnuknutí. Milá dívka nestála jen před ním, nýbrž si našla místo i hluboko v jeho srdci.
„Doufám, že dovolíte, abych se svým lístkem koupil i váš, slečno Weberová?" zeptal se. Odpověděla mu tichým, skromným ‚ano. Když přijel vlak, zavedl ji do prázdného kupé první třídy. Spropitné průvodčího poučilo, že nemá do tohoto oddílu přivádět jiné cestující. Konečně se vlak rozjel. Nějakou dobu seděli mlčky vedle sebe, ona se sklopenýma očima a on zahleděný do její krásné, plné tváře. Nejraději by ji byl políbil.
„Bojíte se mne?" zeptal se konečně. Zvedla pohled, teple se na něho usmála a odpověděla:
„Jak bych mohla? Vždyť jste mi nic neudělal!"
„A přece mi uhýbáte!"
„ Zaznělo to skutečně poněkud rozpačitě.
„Ano, vy! Slyšela jste, že poslední dobou často navštěvuji baronesu Almu voň Helfenstein?"
„Ano."
„Byla tak hodná, že mne učinila svým domácím lékařem. Myslel jsem, že vás u ní najdu."
„To jste také mohl."
„A přece jsem vás ani jednou neviděl." Opět zčervenala a sklopila hlavu.
„Nemám si pak myslet, že se mne bojíte?" pokračoval.
„Ne"
„Nebo že mne dokonce nenávidíte?"
„Ó, Bože, co si myslíte?!"
„Pak vás poprosím, abyste alespoň na chvilku vložila svou malou ručku do mé niky. Uvidíme, zda se toho odvážíte." Bez zaváhání mu podala ruku, upřímně se na něho podívala šibalským pohledem, který říkal: ‚Vidíš, že se nebojím!
„Děkuji vám, slečno Weberová - nebo se známe natolik, když jsme si podávali třešně skrz plot zahrady, abych vás mohl

nazývat slečnou Magdou?"
„Ano, říkejte mi tak!"
„Pak mi i vy budete muset říkat křestním jménem!"
„Tone!"
„Ale ano. Znáte je?"
„Ne." Trochu zalhala. Znala je velice dobře, v duchu jen stokrát, ne, tisíckrát opakovala, a vždy měla pocit, jako by to bylo nejkrásnější z mužských jmen. Vložil jí prst pod bradu, zvedl její hlavu a poznamenal:
„Ó je, zapíráte mě. Přiznejte, že mé jméno znáte."
„Ano," přikývla váhavě.
„Jak zní?"
„Alfred."
„Konečně, konečně! Nyní vás, milá Magdo, poprosím, abyste alespoň jedinkrát řekla nejen Alfrede, ale milý Alfrede!"
„To - nemůžu."
„A když vás moc poprosím?"
„Já — nemůžu — nejde to!" mumlala. Zčervenala jako obloha při západu slunce.
„Takže to nejde?" opakoval.
„Opravdu ne?"
„Ne."
„To je škoda, velká škoda!" A když na něho vrhla ulekaný pohled, pokračoval:
„Mám vás tak rád, vždy a stále jsem na vás myslel. A pro vás je těžké, dokonce nemožné vyslovit toto malé slůvko! Pamatujete se ještě, jak jsem přes vás přehodil ve vlaku svůj kožich, abyste nemrzla?"
„Ano," vydechla.
„Tak, a stejně bych vás chtěl chránit a sloužit vám navždy. Celý život bych vás chtěl držet a nosit na rukou, aby vaše malá nožka nenarazila na kámen. Chtěl bych se stát vaším strážcem a ochráncem na celý život. Domníval jsem se, že by mně za to mohlo světlo vašich očí zářit láskou, něhou a přátelstvím, protože mé srdce touží po lásce - ale jen po vaší." Ovinul ji paží a přitáhl šiji k sobě. Bez odporu to strpěla a ukryla hlavu na jeho prsou. Slyšel jemný, zvonivý pláč. Tu zvedl rychle její hlavu, zahleděl se do hlubokých, za-slzených očí, a když je zavřela, přitiskl tiše své rty na její ústa. Nepohnula se, ale také neopětovala jeho polibek její tvář na smrt zbledla. Polekal se.
„Co je s vámi, Magdo?" ptal se.
„Zlobíte se na mne?" Tiše zavrtěla hlavou. ..-Atest,
„Proč blednete? Jste nemocná?" Vtom její barva vrátila do tváří. Pohlédla na něho s nevýslovným štěstím a odpověděla:
„Kdepak! Je mi tak krásně!"
„Díky Bohu!"
„Teď bych chtěla zemřít!"
„Zemřít? Pryč s podobnými slovy! Musíš žít, žít se mnou a pro mne, protože nemůžu a nechci být bez tebe!"
„Jak krásné, jak nádherné!" šeptala, a sepjala malé ruce.
„Ale nejde to, nejde to!"
„Proč ne?"
„Co jste vy a - co jsem, co jsem já?!"
„Ty? Co jsi? Jsi můj život, mé štěstí, mé blaho! Je toho málo?" Přitiskl ji k sobě a pokrýval její ústa vroucnými polibky. Poté zvedl její paže a položil šije kolem krku. Cítil, jak jej vášnivě tiskne.
„Je to pravda?" ptala se rozechvěle.
„Není to jen sen?"
„Ne, není to klam, má Magdo!"
„Mám tomu věřit? Může to tak zůstat?"
„Vždy, navždy."
„Alfrede, můj milovaný Alfrede!" Zaznělo to nahlas a jásavě. Ještě pevněji se přimknula na jeho prsa a teple, vášnivě jej líbala, jako by to bylo samozřejmé. Jak se mohlo stát, že se najednou otevřely dveře kupé a průvodčí volal: ‚Za tři minuty zastavíme v Langen-stadtu! ? Za takovou malou chvilku tam přece nemohli být! Když však vyhlédli z okna, spatřili malebné domky městečka. A zde již stál otec Weber a hledal svou dceru. Jeho zrak se zaměřil pochopitelně hlavně na vozy čtvrté a třetí třídy. Náhle zaslechl volat své jméno. Ohlédl se tím směrem a spat- řil ve dveřích kupé stát mladého, vznešeného muže, který mu kynul. Přistoupil k němu a zeptal se:
„Co nařizujete, urozený pane?"
„Koho hledáte?"
„Svou dceru."
„Znáte mne?" Podíval se na něho ostřeji, rychle strhl čapku a hlasitě zvolal:
„Pan doktor Zander! Je to možné! Ach, tolik radosti! Kdyby tak přijela i moje dcera!"
„Nemohla bohužel odcestovat. Zato jsem vám však přivezl svou snoubenku."
„Vaší snoubenku?" V jeho tváři se zračilo nesmírné překvapení.
„Ano," přitakal Zander.
„Podívejte se dovnitř!" Ustoupil stranou. Zezadu zářil slastí a štěstím obličej Weberovy dcery.
„Magdo! Ty? První třídou?!"
„O, Alfred je na to zvyklý. Jinou nejezdí." Jméno z ní vylétlo, jako by je vyslovovala již celá desetiletí.

„Alfred? Kdo je to?"
„No tady, Alfred - můj milsnoubenec."
„Ach tak! Děti, je mi tak nějak divně. Hučí mi v hlavě. Magda - první třída — Alfredsnoubenec"
„Prosím, vystupte si, panstvo!" volal průvodčí. Dveře se zabouchly, lokomotiva zabrala, kola se otočila, vlak spěchal dál. Ale dobrý papá Weber zde dosud stál s vyvalenýma očima.
„Žertujete snad, pane doktor?" ptal se.
„Bože, myslím to naprosto vážně!"
„A čestně?"
„A čestně," opakoval Zander s úsměvem.
„Pak tomu musím věřit. Bože na nebi! Moje Magda se má stát paní doktorovou! No, děti, pojďme domů! Zrovna jsem chtěl uklohnit bramborovou kaši se škvarkama z loje, ale když jste mě tak mile překvapily, děti, udělám vám ty škvarky ze špeku. Taky umím bejt noblesní, když na to přijde." Zander nabídl milé paži, které se chopila a šla tak sebejistě a hrdě, jako by to bylo běžné odpradávna. — Navečer zamířil svobodný pán voň Randau v doprovodu ženy a syna na zámek, který patřil zesnulým. Pohřeb se měl konat při příchodu soumraku. Vystoupili na zámeckém dvoře, kde jim sluha pomohl z kočáru. Brzy se objevil zámecký správce a prohlásil smutným hlasem:
„Promiňte, panstvo, že ústavní ředitel kapitán voň Scharfenberg není momentálně k dispozici. Jedná s notářem a vás žádá, abyste se odebrali do pokojů." Rodina Randau zde byla vždycky přátelsky přivítána. Každý její člen zde měl vyčleněný pokoj pro případný delší pobyt. Svobodný pán nabídl rámě své ženě a řekl:
„Pojď se mnou. Edmund se zařídí podle svého." Poručík obešel dům a za rohem vstoupil do vestibulu, z něhož vedly postranní schody nahoru, kde ležel pokoj s kabinetem, kterými mohl kdykoliv disponovat. Klíč našel v zámku. Otevřel a vstoupil. Vstříc mu zavanul svěží, lahodně vonící vzduch. Rozhlédl se.
„Voní to tady po květinách! Kde jsou? Snad vedle v kabinetu?" Opět se zhluboka nadýchl. Cítil jasnou vůni fialek. Otevřel dveře do kalinetu, vstoupil a opět za sebou zavřel. Překvapeně se zarazil nad několika kousky dámských šatů, které ležely na posteli - vtom něco prasklo, tyč se závěsem se zlomila... před sebou spatřil slečnu Petermannovou. Slyšela jeho kroky a schovala se za závěs, protože se zrovna převlékala. Měla na sobě jen košilku, proto k němu napřáhla odmítavě ruce, avšak úlekem a studem ze sebe nedokázala vypravit ani slůvko. Také Edmund jako by zkameněl. Neuvědomil si, že by se měl diskrétně ztratit viděl před sebou rozkošnou dívku v nabírané košilce, pod níž se zvedala a klesala skvostná ňadra. Nádherné, plné paže jej přitahovaly, místo aby jej přiměly k odchodu.
„Valesko!"
„Bože, jděte!" šeptala. Zhluboka se nadechl, pokýval hlavou a odpověděl:
„Nemohu a nesmím."
„Musíte, musíte!"
„Ne, opravdu ne!" Přistoupil blíž a uchopil ji za ruce. Zaklonila hlavu, opřela ji o zeď a zbledla jako mrtvola.
„Bože, ó, Bože!" šeptala.
„Také on, také on!" Okamžitě pochopil, proto odpověděl:
„Ne, nesuďte mne podle druhých, Valesko. Už jsem vás viděl, tak co by se změnilo, kdybych odešel? Udělám lip, když zůstanu a dám vám jediné a to nejlepší zadostiučinění."
„Ne, ó ne!"
„Bojíte se mne? Ach ano, viděla jste mě ve veřejném domě, ale byl jsem tam z donucení. Pomozte mi dostat se z tohoto stínu, Valesko. Od onoho večera jsem na vás bez ustání myslel, bojoval jsem odvážně a nelítostně se svým srdcem - ale to bylo silnější. Chci vám patřit teď a navždy. Nemohu a ani se nechci tomu bránit! Řekněte mi, mám-li zemřít láskou, která mne pohltila jako lavina?" Otevřela oči, zahleděla se mu do strnulé tváře, osvobodila své ruce a zvolala, ukazujíc na dveře:
„Ven! Okamžitě!" Pomalu spustil paže a řekl:
„Poslechnu. Žijte blaze!" Otočil se a zamířil ke dveřím. Otevřel je, chtěl přestoupit práh, když za sebou zaslechl žalostný výkřik. Viděl, jak se potácí. Rychle přiskočil a zachytil ji. Ležela na jeho prsou bez hnutí, jakoby v bezvědomí. Cítil teplo jejích ňader a pomalý dech jejích úst. Nehýbala se. Měl by ji uložit na postel, ale nechtěl se jí dotýkat víc, než bylo nutné, aby ji udržel vestoje. Stáli zde takto velmi dlouho. Konečně ze sebe vyrazila hluboký výdech, zvedla k němu zrak, objala jej kolem pasu, levicí uchopila jeho pravici, a než tomu mohl zabránit, přitáhla jej k sobě a několikrát rychle políbila jeho rty. Potom přiskočila k židli, kde ležel její kabát, přehodila jej přes sebe a prosebným tónem řekla:
„Pane voň Randau, vysvobodil jste mě z velké hanby, na to nikdy nezapomenu. Tedjsem vám dala vše, co jsem mohla. Nyní mne nechtě samotnou. Netušila jsem, že jste tady a že znáte můj pokoj."
„Dobrá, půjdu, ale nejprve vás chci vyvést z omylu. Nevyhledával jsem vás. Přijel jsem před chvilkou a byl jsem poslán do tohoto pokoje, který jinak běžně obývám. Nemohu vám zakazovat, abyste mi byla vděčná, ale váš vděk mne činí ubožejším, než jsem kdy byl. Miloval jsem vás jako modlu, snil jsem o blaženostech nebes, protože jsem doufal, že byste mi mohla věnovat svou lásku po celý život. Chtěl jsem vás získat, nemohl jsem se vzdát vaší lásky. Mé city byly čisté a posvátné. Stala byste se mi vším, začátkem i koncem. Každý úder mého srdce, každičký můj dech by patřil jen a jen vám - ale nyní je konec. Má nebesa se zhroutila. Již nenajdu lásku, štěstí ani naději. Kdy vás opět uvidím rozesmátou? Nikdy, už nikdy! Valesko, můj živote a má zkázo, dobrou noc!" Chtěl odejít, ale ve stejném okamžiku k němu přiskočila, s rozbouřenou krví a sípavě dýchajíc. Uchopila jej za ruku a vyrazila ze sebe:
„Pane voň Randau, mluvíte jako šílený."
„Šílený? Ó, jak rád bych byl šílený! Kdepak, mluvil jsem z hloubi svého srdce, po zralé úvaze a z přesvědčení."
„Opravdu jste nevěděl, že jsem tady?"
„Ne, Bože, ne!"

„A když jste mě tu našel, neviděl jste ve mně Wally, která - která — která" Zarazila se. Její bledé tváře se zbarvily voskově bíle. Lesk očí zdůrazňoval i přesto krásu jejích rysů. Zdálo se mu, že cítí bouřlivý tep krve v ruce, která obemkla jeho paži.
„Ne, znovu ne," odpověděl.
„Jakmile jsem vás spatřil v doupěti rozkoše, kam vás zatáhly lidské bestie, na první pohled jsem poznal, že jste diamant vržený do špíny stoky. Vytáhl jsem báječný, neocenitelněný kámen na světlo boží, abych se těšil z jeho čistoty. Dal bych s radostí celý život, jen abych ho ochránil před novým pádem do špíny. Vím, že jste hezká, velice hezká, a pokud se mé oko smělo pokochat touto krásou, činilo tak s nejčistší láskou, která mi velela zůstat. Za tento jediný pohled na ideální krásu jsem se vám chtěl odevzdat, úplně celý a se vším, co mám a co jsem."
„Bože, Spasiteli! To všechno bych měla získat? Je to pravda? Je to pravda?"
„Bůh je mi svědkem."
„Taky bych měla mít vaše jméno?"
„Ano."
„Edmunde, Edmunde, miluješ mě, opravdu mě miluješ?" Vyrazila tato slova vesele a jásavě.
„Víc než otce a matku, víc než vlastní život!" odvětil.
„Mě, dceru trestance?"
„Nespravedlivě odsouzeného!"
„Mě, Melittina otloukánka?"
„Bránila jsi se té špíně, jak by to nesvedl žádný muž!" Tu jej objala kolem krku, přivinula se k němu, sklonila mu hlavu a pokryla jeho ústa žhavými, vášnivými polibky. Poté jej odstrčila, sepjala ruce a řekla:
„Bože, Milostivý Bože, jak ti děkuju! Poslední okamžiky mě opět naplnily štěstím a odvahou, s nimiž se pustím do dalších let odříkání, která mám před sebou."
„Valesko!"
„Mlč, Edmunde, mlč! Milovala jsem tě a miluju tě, jako jsem nikdy nemilovala nikoho jiného! Připadáš mi jako anděl a zachránce z hluboké propasti nekonečné osamělosti. Myslela jsem na tebe jako na Boha, k němuž nemůžu dosáhnout pohledem. Jsi však synem urozeného rodu, kdežto já jen nízká, měšťanská dívka. Má budoucnost, můj život pro tebe nemohly mít žádnou cenu. Vždy jsem se mohla jen modlit za tvé štěstí a dobro. Dnes jsem dostala mnohem, mnohem víc! Mohla jsem spočinout na tvém srdci a pít z tvých rtů. Víc nemohu žádat, víc mně není souzeno. Alespoň jednou jsem pocítila lidské štěstí a z této chvíle můžu trávit, dokud nesložím hlavu k věčnému spánku. Nyní se můžeme rozejít. Děkuju ti, vzácný muži! Pokud existuje nějaký Bůh, který slyší volání pravé lásky, učiní tvůj život teplým a slunečným. I mé hodiny bude prozařovat vzpomínka na jedinou, zato nezapomenutelnou hodinu, v níž jsem ležela na tvém srdci, abych již nikdy nepatřila jinému muži." Chtěla jej jemně vytlačit ze dveří on ji však objal, jemně ji k sobě přitiskl a pohnutě zvolal:
„Valesko, moje Valesko! Opravdu si myslíš, že se tě mohu zříci?"
„Musíš," sténala.
„Kdo mne přinutí?"
„Já!"
„Nedokážeš to!"
„Tak tě přinutí něco jiného, tvůj rod, postavení, hodnost a... rodiče."
„Nikdo, nikdo mě nemůže nutit. Nemohu bez tebe žít, stejně jako člověk nemůže přežít bez vzduchu!"
„Mýlíš se! Nikdy mě k sobě nesmíš připoutat, protože by tvá ruka záhy ochabla a nechala by mne padnout."
„Ne, ne, to nikdy nedopustím!"
„Nepozvedneš mě, klesneš ke mně dolů! Uvědom si to!"
„Valesko, už nejsem důstojník, nýbrž jen obyčejný statkář. Rodiče si to přáli. Navíc jsem s nimi mluvil i o tobě."
„O své lásce ke mně?"
„Ne tak, jak myslíš. Znala jsi pána, který s vámi dneska jel do Randau?"
„Ne, ale zdálo se mi, že se ti hodně podobá."
„Byl to můj otec. Mluvil o tobě. Okouzlila jsi ho a doslova řekl, že by takové zámecké paní odpustil, kdyby před jménem jejího otce nestálo slůvko voň."
„To řekl?"
„Ano, věř mi!"
„Ale neví nic o mých dalších osudech!"
„Přiznal jsem mu, že miluji dívku, která bez vlastní viny spadla do nejhlubší špíny."
„Mluvil jsi o Rollenburgu?"
„Ano."
„Spasiteli! Co tomu rodiče řekli?"
„Nic. Tvrdil jsem, že zůstanu po celý život sám, a tu můj otec prohlásil, že bych se zachoval jinak, jen kdybych potkal podobnou dámu, s jakou jel on ve vlaku. Mínil tím tebe."
„Přesto to musí zůstat, jak jsem řekla."
„Je to tvé pevné přání?"
„Ano, Edmunde. Tím jsem povinována tvému štěstí i tvým rodičům. Upřímně se přiznám, že klesnu ještě níž, protože bez tebe nechci a nemohu žít, ale existují zákony, jimž se člověk nemůže protivit, i když nestojí v žádné sbírce. Najdeš si ženu, kterou budeš ctít, třebaže ji snad nebudeš milovat tak vroucně jako mne. Rodiče budou mít radost a požehnají mi, když na svou lásku zemřu."

„Jejich požehnání již máš." Oba se strašně ulekli. Slova totiž zazněla od dveří. Když se otočili, spatřili svobodnou paní voň Randau stát ve vedlejší místnosti.
„Nezlob se, Edmunde," pravila,
„hledala jsem tě tady, aniž bych jako ty tušila, že zde bydlí tato hodná, milá dívka. Neslyšeli jste mne vejít a mluvili jste tak nahlas, že jsem vše slyšela. Musíte mi odpustit." Přistoupila blíž a jediným pohledem zhodnotila celou situaci. Pak se obrátila na dívku:
„Snad vás překvapil, ale jeho srdce je čisté a miluje vás tak vroucně, že mu jistě odpustíte. O této dámě jsme dnes již hovořili, že synu?"
„Ano."
„Pak jste tedy žena, kterou můj syn zachránil ze špíny onoho domu?"
„Bože, milostivá paní, máte pravdu."
„Nechci vám ublížit. Slyšela jsem vaše slova a znám vás. Ženy vycítí, co se skrývá v druhých. Pojďte, dítě, a položte si hlavu na mou hruď! Zdá se mi, že nemáte matku. Od dnešního dne bych se jí chtěla stát. V mém srdci již bydlíte a stejně vás uvítám i ve svém domě. Uchystám vám přivítání, jaké si zasloužíte."
„Matko!" zajásal Edmund.
„Ano, synu, hovoříš správně. Jsem vaší matkou a budu nad vámi bdít, dokud mne Bůh nepovolá k sobě. Ale i pak s vámi zůstane mé požehnání. Podejte mu ruku, dcero, smíte být svoji, protože si ho zasloužíte hlavně proto, že jste se ho chtěla zříct." PRONÁSLEDOVANÍ A DOPADENÍ V pokoji zavládlo ticho. Stmívalo se, přicházel večer. Tu a tam zaznělo zavzlykání tří lidí, jejichž srdce se spojila v pravé, čisté lásce. Vtom se otevřely přední dveře a do kabinetu vnikl paprsek světla.
„Valesko, jsi tady?" zazněl hlas. Byl to Petermann. Poznala jej po hlase.
„Ano, otče," odvětila. Chtěla se vymanit z poručíkovy náruče. Ten ji však stiskl pevněji a řekl:
„Zůstaň, milovaná, ať se dozví, k čemu došlo." Petermann přistoupil blíž a zeptal se:
„Chtěla ses převléknout. Už jsi hotová? Ach, vždyť tady máš tmu!" Posvítil do kabinetu a spatřil svou dceru v náručí poručíka.
„Co je to?" zvolal spíš polekán než překvapen.
„Nejsi sama? Dítě, co to vidím?"
„Nevidíte nic nepravého, pane Petermanne!" odpověděl Edmund voň Randau. Jmenovaný poznal, kdo se skrývá v temnotě.
„Vy, pane poručíku?" zeptal se.
„Smím žádat nějaké vysvětlení?" Jeho čelo se svraštilo. Nemohl tomuto odhalení přisuzovat nic dobrého. Dcera se rychle vymanila z poručíkova objetí, přistoupila k otci, uchopila jej za ruce a prohlásila:
„Nezlob se, milý otče! Edmund to myslí poctivě, právě tak, jak by sis to přál."
„Edmund? Ach, vy už se oslovujete křestními jmény! Nic jsem netušil!"
„Já také ne. Přišlo to tak nenadále"
„Nenadále? Nic jsi netušila? Pro mě je to ještě víc nepochopitelné! Pane poručíku, moje dcera je mi drahá, velice drahá. Navíc je dítětem chudého muže, kdežto vy jste synem bohatého, vznešeného domu. Sotva můžu věřit, že byste s ní měl vážné úmysly, ale nikdy nedovolím, aby moje dcera sloužila jako nástroj přechodných"
„Prosím, prosím," vpadl mu Edmund do řeči.
„Nebudu se bránit - tady stojí můj advokát, jemuž můžete důvěřovat stejně jako mně." Natáhl se k matce, která stála stranou ve tmě. Přitáhl ji na světlo.
„Kdo je ta dáma?" otázal se Petermann.
„Moje matka, která svolně vložila mou ruku do ruky vaší dcery."
„Paní baronka voň Randau?" zeptal se překvapeně.
„Jak si mám vysvětlit"
„Vysvětlení je velice snadné, pane Petermanne," odvětila svobodná paní.
„Můj syn miluje vaši dceru, ona jeho lásku opětuje. Nemám důvod bojovat proti cítění svého syna, proto jsem souhlasila."
„Bože! Slyším správně?!"
„Je to tak, jak říkám."
„Pan poručík chce!" Nenalézal slov. Nemohl uvěřit, zeje to pravda. Baronka ochotně doplnila jeho řeč:
„Můj syn vás chce při vší úctě požádat o svolení k jeho zásnubám s Valeskou."
„K zásnubám? Cože? Slyším dobře?"
„Ano."
„Mluvíte vážně?"
„Přirozeně."
„Máte na mysli oficiální, zákonné spojení?"
„Jistě!" Matka se synem se bavili nad rozpaky a šťastným údivem hodného, a přece tolik zkoušeného muže.
„To nemůže být pravda!" zvolal.
„Proč?"
„Znáte moje poměry, milostivá paní?"
„Ano, pokud je to nezbytné."
„A přesto považujete za možné, ba dokonce si přejete, aby — mám pocit, jako bych snil!" dodal Petermann pochybovačně.

„Věřte všemu, co říkám. Jste muž, který zasluhuje nejvyšší úctu, a co se týče vaší dcery, zcela si získala mé srdce. Překvapila jsem je, když mluvili o jejích citech. Valeska se zdráhala, chtěla složit oběť, jejíž velikost je nejlepším vysvědčením o ryzosti jejích citů. Dokonce se ovládala natolik, že mého syna upozorňovala na domnělé povinnosti. Tím si mne naprosto získala a je hodná stát se mou dcerou a zároveň nosit naše jméno. Pospíšila jsem si, abych vám vy-, světlila, že není nutné mrhat slovy."
„Ale co pan baron? Ví o tom?"
„Zatím ne."
„Bude smýšlet stejně jako vy?"
„Doufám."
„Když ale ne"
„Pak nebudu potřebovat příliš mnoho času, abych ho přesvědčila, jak má hledět na štěstí svého syna." Petermann položil lampu na stůl, natáhl k ženě obě ruce a se slzami v očích řekl:
„Vroucí dík, milostivá paní! Netušíte, jak drahocenný dar mi tímto dáváte! Dlouhé roky jsem musel bojovat s temnými myšlenkami bylo téměř nemožné udržet si víru v Boha a uvěřit lidem. Pak ale zasvitlo světélko, které neustále sílí. Všechnu bolest a žal mi vynahradí myšlenka, že se nestydíte spojit vaše jméno s mým. Přesto říkám, že Valeska ví, kam až se smí odvážit. Nadále jí nezbude nic jiného než -odříkání!"
„Pane Petermanne!"
„Ano, a opakuju to. Valeska se nikdy nesmí stát ženou vašeho syna! Znám ji, vím, že jí to zlomí srdce, ale splní povinnost!"
„A já svou!" dodal poručík.
„Podívejte, pane Petermanne, obejmu ji a chci vidět, kdo mne od ní odloučí!"
„Já, pane poručíku!"
„Jak byste to chtěl dokázat?"
„Připomenu dceři její povinnost. Poslechne mě, i když to pro ní bude nesmírně těžké."
„Zkuste to!"
„Momentálně to nejde. Všichni jsme rozrušení. Po chvíli klidného přemýšlení však zjistíme, co nám bude prospěšné."
„To vím už teď, a proto" Byl přerušen. Dveře místnosti se opět otevřely, hlas se zeptal:
„Edmunde, mladíku, kde jsi?"
„Tady, otče!"
„Ach tak! Dobrá. Právě jsem slyšel, že se máme odebrat do salonu - ach, safra!" Přistoupil blíž a poznal Valesku v náruči svého syna.
„Polekal ses?" otázal se tento se smíchem.
„Skoro! To je přece!"
„Nu, kdo?"
„Krásná neznámá z vlaku!"
„Ano."
„Slečna Petermannová, jak jsi ji nazval!"
„Tak se jmenuje."
„V tvém objetí!"
„Vždyť jsi to tak chtěl!"
„Já?"
„Ano. Sám jsi řekl, že její pohled by mne přivedl na jiné myšlenky!"
„Ach! Och! Jak vidím, ty jiné myšlenky se již dostavily?"
„Ano, dostavily. Doufám, že se kvůli tomu nezlobíš?"
„Hm! Zatím nevím." Tu Petermann předstoupil před svobodného pána a řekl:
„Pan barone, byl jsem překvapen stejně jako vy. Pospíším si s vysvětlením, že toto mimořádné jednání se děje bez mé vůle a dosud jsem s ním nesouhlasil. Prozatím mi bylo ctí seznámit se svým postojem zde milostivou paní"
„Kdežto já," přerušila jej baronka, ‚já jsem pravila, že s celým tímto počínáním vřele souhlasím."
„Jak? Co?" divil se voň Randau.
„Dala jsem jim své svolení," přikývla vítězně.
„Svolení? K čemu?"
„K zásnubám."
„Vzal tě čert?"
„Snad, zato naše snacha je hotový anděl!"
„Snacha? Bereš to zhurta!"
„Jistě," smála se srdečně.
„Chtěli jsme tě překvapit!"
„Milá ženo, domnívám se, žes byla překvapena neméně!"
„Nu, nic jsem netušila."
„Chci věřit, že aspoň hlavní viník něco tušil!" S těmito slovy se otočil k Edmundovi. Ten se vesele zasmál a odpověděl:
„Vlastně ne, milý otče!"
„Cože? Ty taky ne? Takže nikdo nic netušil? Nechápu tě? Pamatuješ se ještě, cos nám vyprávěl doma?"
„Velice dobře."
„Nechtěl ses ženit!"

„V žádném případě!"
„Protože - protože — no: protože ta dotyčná a tak dál, protože její otec a tak dál!"
„Vím, vím. Přesto věřím, že nyní neodmítneš svolení."-
„Myslíš?"
„Ano."
„A pročpak, he?!"
„Inu, Valeska se ti tolik líbila"
„Hm! Jsi čertův chlapík! Musíš ale všechno vyžvanit? Ostatně, velmi jsem se v tobě spletl! Považoval jsem tvé city za zdrženlivější."
„Takové také jsou!"
„Přesvědčil jsi mě o opaku. Před několika hodinami ses nemohl odtrhnout od jisté dámy — a teď!"
„Teď se od ní nemohu odtrhnout ještě méně!" Nyní svobodný pán ucouvl o několik kroků.
„Cože?! Slyším správně?" zvolal.
„Jistě, milý otče!"
„Dáma, kterou míním, a slečna Petermannová jsou snad jedna a tatáž?"
„Díky Bohu ano!"
„A to jsi věděl, už když jsi o ní mluvil?"
„Ano."
„Lumpe! Tajnůstkáři! Proto se tolik změnila tvoje nálada! Proč jsi mi to zamlčel?"
„Chtěl jsem nechat mluvit skutky."
„Co když mi nebudou po chuti?"
„Otče! Znáš mě. Ještě nikdy jsem neudělal nic, čeho bych musel litovat."
„To naštěstí vím."
„Pak nebudeš pochybovat ani teď."
„Pchá! Láska snad zná zdravý rozum?"
„Neměl jsi ho, když ses poznal s mou matkou?"
„Hm! Jsi hotový advokát!"
„Nenechte se připravit o chladnou krev, pane barone," řekl Petermann.
„Dávám vám své ujištění, že nemám v úmyslu souhlasit, pokud to neučiníte vy." Svobodný pán hned neodpověděl. Prohlížel si pátravě bývalého trestance, pak vrhl pohled na krásnou tvář jeho dcery. Neunikl mu ani prosebný pohled jeho ženy. Cítil zvláštní chvění, jeho srdce promluvilo, aniž by si to uvědomil. Pokynul nesouhlasně Petermannovi a prohlásil:
„Jste si tak jistý, že nesvolím?"
„Vaše postavení, rodinná tradice, to vše vás k tomu nutí!"
„A když se nenechám nutit?"
„Otče, milý otče!" vykřikl poručík radostně.
„Klídek, klídek! Tvůj otec pochopitelně nemůže být tak sangvinistický, jako jsi ty!"
„Matka už svolila!"
„Tomu právě nerozumím!" S těmi slovy se obrátil k ženě. Ta prohlásila:
„Vyzkoušelajsem šiji."
„Tak rychle?"
„Ano. Chtěla odmítnout, chtěla zemřít, aby mohl dostát svým povinnostem. Prosila ho, aby myslel na své postavení. Dokonce řekla, že by mohl spokojeně žít po boku jiné ženy, i když by třeba nepoznal takový cit, jakým je spoután nyní. Navíc doufala, že bychom jí požehnali, kdyby se ho zřekla."
„Ach! To řekla? Opravdu?" ptal se svobodný pán pohnutě.
„Ano, slyšela jsem to."
„A tím byla tvá zkouška u konce. Ach, znám tě! Nebo se mýlím?"
„Máš pravdu. Právě tím odříkáním si získala můj souhlas. Nebo mám věřit, že pan Petermann odmítne podvolit se našemu postavení?"
„To snad ne. Je čestný muž. Ve střízlivém životě však musíme zohlednit některé věci, které nelze přehlédnout a kterých by člověk později mohl litovat."
„Proto žádám, abychom o tom prozatím přestali mluvit," pravil Petermann.
„Neumím ani říct, jak trapná je pro mě tato situace, která přivádí mé srdce a smysl pro čest do rozepře." Tu mu svobodný pán poklepal na rameno a prohlásil:
„Jste vskutku čestný muž a toto poznání mne nutí mluvit jinak, než jsem měl původně v úmyslu. Ano, prozatím mlčme, ale později se k tomuto tématu vrátíme. Přezkoumám situaci nejen rozumem, ale i srdcem - to ti slibuji, milý Edmunde. Dneska jsi nám přinesl velkou oběť, když ses rozhodl vzdát se kariéry. Jsme ti zavázáni vděkem, proto mé rozhodnutí nebude tvrdé."
„Otče! Děkuji!" zvolal poručík a vztáhl k němu ruce.
„Dobrá, dobrá!" Potřásl mu rukou a chtěl se odvrátit, když tu ucítil, že jej Valeska vzala za ruku, políbila ji a plačky vzlykala:
„Pane barone, odpusťte! Bůh je mi svědkem, že vám nechci uloupit syna!" Tomuto útoku nedokázal odolat. Přivinul ji k sobě a odpověděl:
„Uloupit? Chraň Bůh! Nebude mi uloupen, neztratím ho - naopak, dokonce získám milou dceru!" Baronka znala svého

muže. Cítila převahu a přistrčila Edmunda k dívce, takže starý muž oba objímal, aniž by věděl, jak se mu této cti dostalo.
„Tady je máš!" dodala.
„Nyní chceš být tvrdý?"
„Chraň Bůh! Ale ženo, vždyť jsi hotová kuplířka!"
„Nu, když jde o štěstí dvou mladých lidí!"
„Z toho se tudeš zodpovídat!"
„Ráda, velice ráda. Takže-?"
„Nezáleží jen na mně. Pane Petermanne, co na to říkáte?" Tázaný rozpačitě přešlapoval. Štěstí jeho dcery mu nebylo lhostejné, dokázal si uvědomit výhodu spříznění s bohatým aristokratickým rodem, avšak nechtěl vypadat, jako by se vnucoval. Proto odpověděl:
„Pane barone, opravdu nejlepší bude, když vám dám plnou moc jednat i za mne. Souhlasím předem s vaším postojem."
„A dodatečně mi pak vynadáte!"
„Kdepak! Ujišťuji vás, že vaše stanovisko plně podpořím."
„Nu, budiž: opravdu tuto dámu miluješ, Edmunde?"
„Nesmírně, otče!"
„A vy, mé dítě, milujete mého syna?"
„Ano," přitakala Valeska, která téměř nemohla uvěřit nadcházejícímu štěstí.
„Tak se holt dejte do kupy! Souhlasím a žehnám vám, děti! Co matka považuje za dobré, nesmí otec zamítnout. Ať je nám tato hodina dobrem a požehnáním!" Vtom se kolem něho ovinulo šestero paží, že se nemohl ani hnout. Valeska se slzami v očích klesla na prsa svobodné paní.
„Tak to má být, dcero," řekla tato.
„Bůh nechť řídí naše kroky i naši vůli." Jediný, kdo se nevzmohl na slovo, byl Petermann. Jeho rty se chvěly pod návalem citů. Podal ruku svobodnému pánovi, ale musel se opřít o zeď, jako by síla, jež ho držela na nohou, unikla pryč. Pan voň Randau ho přátelsky poklepal po rameni a prohlásil:
„Seberte se, milý příteli! Chápu a ctím vaše pocity. Život vám zůstal mnohé dlužen a teprve nyní se rozhodl, že svůj dluh splatí. Předurčení někdy váhá, snad se zdá být tvrdé, ale vždy je spravedlivé." Později se přítomní odebrali do salonu, kde stál kníže voň Befour a právník, s nímž měl ředitel ústavu voň Scharfen-berg tak dlouhou poradu. Poslední zde nebyl, zato v tvářích ostatních dvou se zračila slavnostní vážnost. Kníže pozdravil příchozí rodinu voň Randau a řekl:
„Stejně jako vy jsem byl pozván na pohřební tryznu zemřelého pana voň Scharfenberga. Vzbudilo to ve mně překvapení, neboť nestojím v blízkém vztahu k této rodině, nyní však vím, že jsem přijel, abych podal svědectví. Dělám to s uspokojením, které nelze popsat slovy. Všichni se dozvíte něco, co vás velice překvapí. Čekají na nás v zámecké kapli. Prosím, následujte mne!" Při posledních slovech jeho pohled přátelsky spočinul na Petermannovi a jeho dceři. Nyní zamířil ke dveřím, následován ostatními. Zámecká kaple byla vyzdobena černou smuteční látkou. Vedle oltáře se skláněly palmy. Před nimi, na vysokém ka-tafalku, stály dvě otevřené rakve, v nichž ležela nabalza-movaná těla otce Scharfenberga a jeho syna. Světlo voskovic ozařovalo popelavé obličeje mrtvol, v jejichž hlavách stál ředitel ústavu v černém obleku. Za oltářem se shromáždili členové kostelního sboru z Lan-genstadtu, u malých varhan seděl místní kantor. Když spatřil přicházející, sáhl do kláves. Malým prostorem zazněly krásné akordy a po skončené předehře začal kostelní sbor se zpěvem úmrtní písně: Život ku konci se blíží, já spěchám k svému hrobu, zanech všeho, co tě tíží, obrať mysl na tuto dobu. Stále v mysli měj svůj konec, a nezdob hříchy smuteční věnec. Nyní přistoupil přítomný farář k oltáři a krátkými slovy zmínil jména, postavení a věk zemřelých. Pak zazněla druhá sloka: Žij vždy tak, jak v této chvíli, žil bys dál však nemůžeš, rozdej statky získané svou pílí, ty do hrobu si nevezmeš, jmění tě v smrti neutěší, vstup do ráje ti neuspíší. Duchovní pronesl řeč, nepříliš dlouhou, téměř strohou. Zdálo se, jako by měl důvod nemluvit slovy chvály. Jakmile skončil a odstoupil od oltáře, následovala další sloka: Přistup k hrobu a pozoruj, jak tvé kosti časem tlejí, řekni: Pane, teď jsem tvůj, starostem se už jen směji, dík, žes mě učil každým dnem, x že věčnost je mým snem. Nadešla slavnostní, avšak téměř skličující přestávka. Ředitel ústavu stál dosud v čele rakví, bledý, nezúčastněný, jako by byl sám mrtev. Konečně pozvedl pravici a hlubokým, vážným hlasem řekl:
„Ano, prach jsem a v prach se obrátím. Děkuji, žes mě připravoval na věčnost. Tato slova mi zněla v uších od okamžiku, co jsem dostal otřesnou zprávu o smrti těchto dvou zemřelých, kteří odešli ze života, aniž by splatili svůj dluh. Jako poslední člen rodiny našeho jména chci převzít jejich vinu, než budou těla svěřena zemi." Na chvíli se odmlčel - byl to okamžik napjatého očekávání. Poté pokračoval:
„Pane Petermanne, přistupte, prosím, i s vaší dcerou. Musím s vámi mluvit."
Oba pocítili něco jako úlek, ale otec přece jen uchopil dceru za ruku a přivedl ji před muže. Oba stanuli v jasném světle voskovic. Mluvčí pokračoval:
„Jeden z těchto mrtvých na vás spáchal hrozný zločin. Oloupil vás o svobodu i čest, třebaže stačilo jeho jediné slovo, aby se prokázala vaše nevina. Mlčel ze zbabělosti a vy jste musel pykat, aniž byste se něčeho dopustil. Povinností druhého bylo chovat se k vám milostivě, byť by byl přesvědčen o vaší vině, leč on zatvrdil své srdce a nechal na vás dopadnout zákon plnou silou. Byl jste věrným služebníkem našeho domu a obětoval jste se, aby čest našeho jména zůstala neposkvrněna. Jednali s vámi jako se zločincem a vaše nevinné dítě se dostalo do spárů hnusu, z nichž bylo naštěstí včas vysvobozeno. To si musí zodpovědět tito mrtví, kteří již přešli na druhou stranu, aniž by jim byl dopřán čas k nápravě jejich nedbalosti. Je mou povinností vše srovnat. Zde, u jejich rakví prohlašuji, že na vás, pane Petermanne, nelpí sebemenší vina a že jste těmto dvěma mrtvým prokázal oběť, k níž by tisíce jiných nenašly sílu. Jsem připraven dát vám zadostiučinění a žádat vás jménem posledního z rodu, abyste tyto mrtvé doprovodil na onen svět svým odpuštěním. Smím doufat, že mi mou prosbu neodmítnete?" V kapli nastalo hrozivé ticho, v němž bylo téměř

slyšet záchvěvy pavučin. Konečně Petermann odpověděl:
„Odpouštím jim."
„A vaše dcera?"
„Nebude smýšlet jinak. Nechť jim je Bůh milostivým soudcem. Budu se za ně modlit."
„Vynahradím vše, čím se tito zesnulí provinili. Nyní, když jim bylo odpuštěno, svěříme je zemi." Přistoupili hrobníci. Uzavřené rakve byly zvednuty z ka-tafalků a spuštěny do otevřené hrobky. Po slovech požehnání faráře byla hrobka opět uzavřena. Kníže se vrátil do salonu, kde vládlo mlčení, dokud se nedostavil ředitel ústavu. Ten nejprve zamířil k Valesce a Pe-termannovi, podal jim ruku a řekl:
„Vzdávám vám svůj dík a zmíním se o zadostiučinění, jímž jsem vám zavázán. Obětovali jste čest svého jména kvůli mému -jedinou satisfakcí bude, když vám přenechám podíl na svém titulu. Jsem poslední svého rodu a nemám děti. Slečno Petermannová, máte mé jméno doplnit ke svému. Jeho Veličenstvo král dal souhlas, že se můžete od této chvíle psát Valeska Petermannová voň Scharfenberg. Adoptuji vás. Od tohoto okamžiku jste mou dcerou a jedinou dědičkou. Listiny již byly vystaveny. Mohu vám je předat, pane Petermanne?" Tázaný se ne vzmohl na slovo, dcera se necítila jinak. Ředitel musel otázku zopakovat. Konečně zaznělo:
„To je nemožné, to je nemožné!"
„Plním pouze svou povinnost, pane Petermanne, a dělám to rád. Nechci vás připravit o dceru a také vám nechci namluvit, že adopce je ekvivalentní ke všemu, co jste museli vytrpět, ale chci vám alespoň dokázat, že máte mou veškerou úctu. Budete-li souhlasit s adopcí, dokážete mi, že jste mrtvým skutečně prominul a že jim jejich jednání nezazlí-váte."
„Bůh chraň!"
„Tedy přijímáte?"
„To je nesmírně mnoho!" Vtom se na něho obrátil kníže:
„Pane Petermanne, nebuďte tak ohleduplný! Za sebe se snad můžete této nabídky vzdát, ale měl byste myslet na svou dceru. Pro ni je to dar z nebes, který nesmíte v žádném případě odmítnout." Tu si uvědomil, jaké plány má z jeho dcerou poručík, a zeptal se ředitele:
„Pane kapitáne, myslíte to opravdu vážně?"
„Pochybujete?"
„Dobrá, nechci se zdráhat, pokud je má dcera svolná s přijetím vašeho jména."
„Nuže, slečno Petermannová?"
„Sotva to mohu pochopit," odvětila.
„Ó, rychle si zvyknete. Nežádám od vás žádnou osobní oběť, pouze máte nosit mé jméno a stanete se mou dědičkou. Zde je má ruka. Prosím, podáte mi svou?" Vložila pravici do jeho. Poté se podepisovaly listiny - po podpisu hlavních osob došlo na svědky. Ještě nebylo vše u konce, když vešel sluha a podával knížeti telegram. Ten jej rychle rozložil, přečetl a hlasem radostného překvapení řekl:
„Panstvo, radostná zpráva: Franz voň Helfenstein je zatčen!"
„Kdy? Kde?" znělo kolem.
„Nahoře v lesích. Zřítil se ze skály a byl dopaden. Nyní leží v chatě uhlíře a lékař dává naději, že jej udrží při životě."
„Díky Bohu!" pravil ředitel.
„Nyní už neunikne. Po zbytek života bude mým chovancem, pokud ho nepošlou rovnou na šibenici." V tom okamžiku se opět objevil sluha a sdělil, že jistý pán si přeje mluvit s knížetem.
„Kdo je to?"
„Doktor Zander z rezidence."
„Ach, je tady? Ať vejde!" Lékař pozdravil přítomné, kteří se velice divili, že jej zde vidí, a pak se obrátil na knížete:
„Výsosti, novinka: baron voň Helfen"
„Byl zatčen?" přerušil jej kníže.
„Ještě ne - vlastně ano - nevím, na čem jsem."
„Jak to?"
„Myslím, že jsem ho před chvílí viděl a mluvil s ním."
„Kde?"
„Tady, v Langenstadtu."
„Těžko! Dnes byl zatčen, a to zcela jinde."
„To tvrdil i starosta."
„Vidíte! Každopádně se mýlíte. Jak jste se vlastně dostal do Langenstadtu?" Tázaný poněkud zrudl a zakoktal:
„Přijel jsem na zásnuby."
„Žertujete!"
„Kdepak!"
„Nuže - s kým?"
„S Magdou Weberovou. Znáte ji."
„Ach ano, ta je odtud. Berete to ovšem velmi zhurta a hlavně tajně, milý doktore!"
„Potom to tedy zveřejníme. Magda dostala od otce telegram, že má urychleně přijet. Doprovodil jsem ji. Zde jsme se od pana Webera dozvěděli, že čeká synovce z Ameriky - proto pozval dceru domů. Synovec měl získat majetek. Právě jsme večeřeli, když se očekávaný dostavil. K nejvyššímu překvapení, lépe řečeno úleku, jsem v něm poznal Kapitána."
„Zřejmě jste se zmýlil."
„Nejspíš ano."

„Je mu podobný?"
„Velice."
„Náhoda. Věk souhlasil?"
„Ano."
„Jak byl oblečen?"
„Slušně, akorát na zádech měl tomu."
„V tom nevidím nic nápadného, pokud cestoval jako turista. Všiml jste si něčeho nápadného?"
„Hlavně mne to překvapilo."
„A jeho?"
„Neučinil jsem na něho žádný dojem, což je pochopitelně zvláštní. Baron voň Helfenstein mne zná a také ví, že já znám jeho. Nejspíš by se ulekl, kdyby mne spatřil."
„Nu, vidíte! Co jste dělal?"
„Využil jsem nejbližší příležitosti vzdálit se a zamířil jsem ke starostovi, jako k veliteli místní policie. I on mi tvrdil, že Kapitána dnes zatkli. Policie celé země o tom byla vyrozuměna telegraficky."
„Takže jste se zmýlil."
„Ale ta podoba!"
„Neměla by se stát příčinou, abyste toho člověka zbytečně obtěžoval."
„Od starosty jsem se dozvěděl, že jste tady, a tak jsem spěchal sem, abych vám vše řekl. Poradíte mi, co dál?"
„Starosta má v úmyslu zakročit?"
„Ne."
„Pak budeme čekat."
„Vždyť jde o Kapitána, Výsosti! V takovém případě není opatrnosti nikdy dost."
„Máte pravdu. Jak cizinec mluví?"
„Německy, ale s americkým přízvukem."
„Mhm! Není těžké takový přízvuk napodobit. Jak dlouho se zde zdržíte?"
„Vrátím se posledním vlakem."
„Pojedu s vámi. Zbývají nám ještě dvě hodiny času. Vsadím na jistotu a zašlu depeši přímo ministrovi. Vy se zřejmě vrátíte k otci své nevěsty?"
„Ano."
„Je to nezbytné už proto, abyste u cizince nevzbudil podezření. Obstaral byste mi zmíněnou depeši?"
„Rád."
„Američanem se budu zabývat až podle odpovědi, kterou dostanu. Pište, budu vám diktovat!" Vytrhl z notesu list a nadiktoval doktorovi několik slov. Pak se lékař vzdálil. Valeska se mezitím stáhla k oknu, kde ji poručík vroucně objal a šeptal:
„Kdo by si pomyslel, že se staneš baronesou!"
„Nemohu tomu uvěřit!"
„Nezpyšníš?"
„Kdepak!"
„A na poručíka voň Randau zapomeneš!"
„Edmunde!"
„No, nezlob se! Raduji se, že to ani nelze popsat — a víš z čeho?"
„Nu?"
„Z toho, že mí rodiče souhlasili, aniž by věděli, co má ředitel v úmyslu."
„Ano, to je ono! Sama z toho mám obrovskou radost!" Když později seděli u tabule, přišla z rezidence telegrafická odpověď: Kapitán v Langenstadtuje omylem. Baron je nepochybné v našich rukách. Knížete již ani nenapadlo, aby se údajným Američanem zabýval. — Baron se naopak necítil nejlépe, ale byl natolik odvážný a drzý, aby s klidem počkal na výsledek. Cestu do městečka si urychlil, když se mu několikrát podařilo svézt se na povozech sedláků. Také navštívil několik hostinců, kde se mluvilo o zatčení Kapitána. To mu dodalo sebejistoty, kterou by jinak nejspíš postrádal. Do Langenstadtu dorazil večer. Na otázku mu byl ukázán domek Webera, řezbáře. Právě chtěl otevřít domovní dveře, když z nich vyšla žena. Pozdravil ji a zeptal se:
„Bydlí tady řezbář Weber?"
„Jistě."
„Je doma?"
„Jo. Chcete k němu?"
„Samozřejmě."
„Jsem jeho žena."
„Jeho žena, tedy moje teta!"
„Teta? Bože! Ty ses synovec?"
„Ano, jistěže. Jdu pozdě, protože jsem kus cesty absolvoval pěšky. Dostali jste můj dopis?"
„Včera."
„A zavazadla.?"
„Ještě ne. Ale pojď, pojď dovnitř! Hodí se to, protože slavíme zásnuby."
„Safra! Čí?"
„Magdy. Pojď už, pojď!" Následoval ji a přitom se ptal:

„S kým se zasnubuje?"
„S doktorem, jen si to představ! Jmenuje se Zander a je z hlavního města. - Tudy!" Otevřela dveře světnice a strčila jej dovnitř. Jakmile zaslechl doktorovo jméno, přepadla jej úzkost. Byl to onen lékař, jehož znal? Pak by se ocitl ve velkém nebezpečí! Naštěstí si cestou koupil modré brýle a zastavil se u holiče, který mu změnil účes. Tím se nebezpečí zmenšilo. Žena ho rezolutně strčila dovnitř, takže na útěk nebylo pomyšlení. Zbyl mu pouze čas, aby se ovládl. Weber a děti seděli u stolu, doktor Zander naproti nim. Jedli. Žena právě šla shánět něco na zakousnutí.
„Tady vedu ještě jednoho hosta!" pravila radostně.
„Dobrý večer!" pozdravil baron.
„Dobrej večír," odvětil Weber a povstal.
„Koho nám přivádíš?"
„Vandrovního tovaryše!" smála se žena.
„Jako hosta? No, dneska uvítám každýho."
„Hlavně tovaryše. Hádej, odkud přichází, starej?"
„No, vševědoucí nejsem!"
„Zdaleka, hodně zdaleka! Přijel přes vodu."
„Sakra! Snad to dokonce není!"
„No jasně, je to voň!"
„Synovec?"
„Přirozeně!"
„To je překvápko! Tak rychle jsem ho nečekal! Vítej!" Objal domnělého synovce, který pozdrav co nejsrdečněji opětoval a pak nenucené podal ruku lékaři.
„Tento pán je zřejmě ženich?" otázal se.
„Jasně. Jak to víš?"
„Od tety. Řekla mi to už venku. Těší mne! Doufám, že spolu budeme dobře vycházet, pane doktore!" Jmenovaný se zdál být poněkud překvapen. Baron pozdravil také děti, zeptal se na jejich jména, a když si odložil, musel se posadit ke stolu. Během jídla mu dopřáli klid. Jakmile však dojedl, opustil doktor Zander pod nějakou záminkou světnici a také dům. Vyptal se na starostův dům a vyhledal úředníka, aby mu podal překvapivé hlášení. Starosta vrtěl hlavou a ptal se:
„Že byste viděl Kapitána? U starého Webera? To musí být omyl! Co by tam pohledával!"
„Vydává se za jeho synovce z Ameriky."
„Ach tak! Takže dneska přijel?"
„Před půlhodinou."
„Nu, pak vám musím říct, že jste se nesmírně zmýlil. Kapitán byl zatčen, třebaže ne tady. Všechny policejní stanice obdržely zprávu. Nemůže to být on."
„Snad přece."
„Vyloučeno! Navíc se ví, že Američan měl přijet. V malém městečku se holt nic neututlá. Baron voň Helfenstein by nebyl takový hlupák, aby lezl právě k nám."
„Přesto je možné, že se mýlíte!"
„Vyloučeno."
„Pochybuji! Nechcete se na toho muže alespoň podívat a prohlédnout si jeho papíry?"
„To nepovažuju za vhodné. Je bohatý, chce se u nás usadit, což městu přinese velký užitek. Byl bych hloupý, kdybych ho hned po příjezdu urážel otázkami po papírech. Zřejmě by co nejrychleji odjel."
„Odpovědnost však padne na vás!"
„Dobrá! Mám své instrukce. A vida - teď mě napadlo, že o Kapitána se velice zajímal kníže voň Befour. Dnes přijel na zdejší zámek. Nechtěl byste"
„Cože, kníže je tady?"
„Ano. Přijel na pohřeb, kde se má navíc stát něco zvláštního. Znáte ho?"
„Velmi dobře."
„Tak ho najděte a promluvte si. Pokud uvěří vaší zprávě, vyhovím vám i já, jinak ne." Lékař se nezdržoval a spěchal k zámku, kde byl přijat popsaným způsobem. Když se postaral o telegram, vrátil se k Weberovi, kde jeho nepřítomnosti nepřikládali žádnou důležitost, protože se zabývali synovcem. Pouze baronovi bylo nápadné, že se doktor na tak dlouho vzdálil. Tušil přesně, jaké má úmysly, ale přesto se rozhodl zůstat, neboť počítal se skutečností, že zatčení Kapitána se stalo nejnovější zprávou. Nemýlil se. Neobjevil se žádný policista - doktor byl tedy odmítnut. Doktor byl zvědav, jestli se objeví kníže voň Befour. Rozhodl se, že nespustí podezřelého synovce z očí a vedl roz- hovor tak, aby se obrátil na Kapitána. Američan se podvolil a zeptal se:
„Co je ten lump za člověka? Také mně dneska způsobil mnoho starostí."
„Tobě?" divil se Weber.
„Jak to?"
„Byl jsem kvůli němu zadržen!"
„To snad ne!"
„Jistě. Prý se mu podobám."
„Co neříkáš!"
„Ano. Už na hranici jsem se musel prokazovat. Naštěstí mi dali kartičku, když poznali, že se mýlí." Vytáhl listinu, položil ji na stůl a k nesmírnému zadostiučinění pozoroval lékaře, který po ní hned sáhl, aby se přesvědčil. Poté pokračoval:
„V lese totiž bylo množství vojáků, kteří měli chytit Kapitána. Poručík mě zadržel. Dal jsem mu tuto průvodku, ale teprve

když jsem mu ukázal ostatní dokumenty, nechal mne projít. Vidíte, tady je mám." Přitom vytáhl listiny a ukázal je doktorovi.
„O chvíli později toho chlapa dostali," pokračoval.
„Vidíte, do jakých potíží se člověk dostane kvůli podobě!"
„Opravdu se mu nesmírně podobáte," přikývl Zander.
„Tak? Vy ho znáte?"
„Velice dobře."
„Pak se nemůžete mýlit. Skutečně se mu tolik podobám?"
„Velmi."
„V tom případě j sté si nás mohl snadno splést."
„To se také stalo."
„Nu, nesršíte komplimenty, pane doktore!"
„Nemohu za to. Vaše doklady samozřejmě dostatečně dokazují, že jsem vás podezříval neprávem."
„Dokonce podezříval?! Kdybych to jen tušil, zůstal bych za mořem!"-
„Nesmysl!" prohlásil strýc.
„Proč bys zůstával za mořem? Já naopak doufám, že zůstaneš v Langenstadtu."
„Snad. Buď zůstanu tady, nebo si koupím byt v sídelním městě. Pak byste se mohli přistěhovat za mnou."
„To by bylo skvělý! Magdě se tam líbí. Pak bysme mohli bejt všichni pohromadě." Baron měl však jediný úmysl - počkat na příjezd zavazadel, aby se zmocnil jejich drahocenného obsahu a pak i s ním zmizel. Musel vyprávět, přičemž nešetřil nadsázkami. Čas ubíhal a v něm sílila jistota, že nebezpečí pominulo. Navíc se náhodou nedozvěděl o přítomnosti knížete, takže jeho sebevědomí nic nenarušovalo - a sám doktor Zander si začal připouštět, že se zmýlil. Nastal čas vyrazit na cestu. Weber chtěl lékaře doprovodit na nádraží, ale on zdvořile odmítl. Pouze Magda jej doprovodila za dveře, aby se s ním políbila na rozloučenou. Poté odešel. Na nádraží na něho již čekal kníže a přivítal jej slovy:
„Dostal jsem odpověď. Kapitán byl nepochybně zajat, tedy jste se zmýlil."
„Už o tom nepochybuji, i když mi to připadá neuvěřitelné. Američanovy legitimace jsou každopádně pravé." — V chajdě uhlíře Hendschela hořela dnes večer malá lampička, která nešířila příliš mnoho světla. Zraněný ležel bez pohnutí v posteli, u níž seděla zdravotní sestra. Dostavil se také státní návladní, aby se přesvědčil, že zraněný nemůže utéci. Ke spánku se uložil v komoře. U stolu, kam nedosahovalo světlo lampy, seděli uhlíř a jeho žena. Měli o čem mluvit, ale k ošetřovatelce jejich tiché hlasy nedolehly.
„A přece tvrdím, že to není on," tvrdila žena muži, pokračujíc v započatém rozhovoru.
„Ale dokázat to nemůžeš!"
„Ne."
„Jak to vlastně můžeš vědět?"
„Cejtím to."
„Pitomost!"
„Není to pitomost, starej! Ženský máj na takový věci extra čuch. Kdyby tak nebyl zraněnej v obličeji, aby se daly rozeznat jeho rysy."
„Poznali ho podle šatů."
„Tomu právě nerozumím."
„Navíc u sebe měl náš chleba."
„I to mě napadlo, ale ať si lámu hlavu sebevíc, nedokážu si to vysvětlit."
„Musíme holt počkat, až se uzdraví."
„To bude trvat dlouho. Kdyby tak existovalo ňáký znamení, podle kterýho — ty, otče, něco mě napadlo. Ach, je to důležitý!"
„Co?"
„Víš, co měl Hirsch na prstu?"
„Hm! Prsten."
„Ale na kterým?"
„Na pravým malíčku."
„Správně, máš pravdu. A jak prsten vypadal?"
„Byl to velmi tenkej kroužek s velkým červeným kamenem."
„Kámen se ve světle třpytil. Nepodíváme se na jeho ruku?"
„Jo, ale mlčky!" Po chvíli se stará zvedla, prošla kolem postele a opět se posadila.
„Nemá ho!" šeptala.
„Ani na levý ruce? Třeba jsme se spletli."
„Nemá žádnej prsten."
„Že by ho ztratil?"
„To těžko. Takovej prsten si člověk hlídá."
„Ty, to se mi zdá podezřelý! Myslím, že jak spadnul, zůstal ležet omráčenej na zemi. Ale já jsem si všimnul, že se hned po výkřiku na tom místě něco hejhalo. Že by u toho byl někdo, kdo mu prsten stáhnul z ruky?"
„Je to možný. Kdo by to však moh bejt?"
„Třeba ten, kterýho poručík potkal nedaleko. Víš, že o tom mluvil?"
„Ano. Přej to byl Američan."

„A poručík ho považoval za Kapitána."
„Hm! To je divný!" Na delší dobu se odmlčeli. Uhlíř jen něco broukal, drbal se za uchem a znovu broukal. Ženě to záhy připadlo nápadné, proto se šeptem zeptala:
„Co zas máš?"
„Nápad."
„No, tak nemusíš bručet!"
„Ohó, je to zoufalej nápad."
„Mluv!"
„Nebude to snadný. Je to hloupost, ale zároveň jedinečná myšlenka. Jen nevírn, co je správnější. Prokletá historka!"
„Co?"
„Třeba moh bejt Američan Hirschem."
„Jak to myslíš?"
„A tenhle zraněnej je nevinnej."
„Jak to?"
„Třeba ho Hirsch shodil dolů."
„Hrome!"
„A potom vyměnil šaty."
„Starej, mám o tebe strach!"
„No, já ho dolů neshodil!"
„Ale vymejšlíš takový — Bože!" Žena vyskočila hrůzou ze židle, muž ji následoval. Nemocný ležel bez pohybu, ale v tomto okamžiku ze sebe vy- razil tak srdcervoucí výkřik, že i ošetřovatelka hlasitě vyjekla.
„Spasiteli!" vydechl uhlíř.
„To je stejnej výkřik, jakej jsem slyšel v lese." Poslouchali. Nemocný se odmlčel, ale zvenčí sem dolehlo vrzání schodů, po nichž sestupoval státní návladní, kterého výkřik vytrhl ze spánku.
„Kdo to křičel?" ptal se.
„Tady!" odvětila sestra a ukázala na zraněného.
„Řekl něco?"
„Ne, pouze vykřikl."
„Tak, tak! Lekl jsem se, že se něco stalo." Ve světnici se opět rozhostilo ticho, rušené jen monotónním tikotem nástěnných hodin. Ošetřovatelka začala dřímat, již téměř usínala. Vtom nemocný začal tiše naříkat. Zdálo se, jako by broukal nějakou melodii, ale znenadání zaznělo hlasitě a srozumitelně:
„Jmenuji se Weber." Poté nastalo ticho. Oba staří do sebe strčili. Uhlíř chtěl něco říci, když byl přerušen téměř zlostnými slovy raněného:
„Z Ameriky — do Langenstadtu." Ošetřovatelka zvedla hlavu. Uhlíř polekaně šeptal ženě:
„Slyšelas to?"
„Jo!"
„Jmenuje se Weber."
„A chce do Langenstadtu!"
„Přišel z Ameriky!"
„Že by mluvil o Weberově bratranci?"
„Ty, poslyš, ten tam skutečně někoho má!"
„A muž, kterýho poručík potkal v lese, byl Američan!"
„Ale podobal se Kapitánovi!"
„Zdá se mně to podezřelý!"
„Poslouchej!" Raněný znovu zanaříkal, ale nehýbal se. Oči měl zavřené. Mumlal krátká, nesrozumitelná slova, až zaznělo jasněji:
„Můj ranec — peníze — řezbářha, vrazil do mě i" Poslední slova vykřikl. Nářek slábl, až úplně odezněl raněný usnul. Uhlíř čekal, a když už nic nebylo slyšet, řekl staré:
„Vím určitě, že myslel bratrance!"
„Myslíš?"
„Jasně. Weber - řezbář - Langenstadt — nemůže to bejt nikdo jinej."
„Co měl s tím rancem?"
„Asi u sebe ňákej měl, plnej peněz."
„Neříkal, že do něho někdo vrazil?"
„Jo, slyšel jsem to zřetelně. Ty, mám velký podezření!"
„Já taky."
„Co myslíš?"
„Ten Hirsch asi bude pěknej ptáček a vrah!"
„To je vono! Připadá mi to taky tak."
„Potkal cizince a shodil ho ze skály. Potom mu všecko sebral."
„Otřesný!"
„A přece možný, ne?"
„Jo!" Odmlčeli se a přemýšleli. Teprve po delší době rýpl uhlíř do ženy a zašeptal:
„Nemůžu si to vzít na svědomí!"

„Co chceš dělat?"
„Řeknu to."
„Komu?"
„Státnímu návladnímu."
„Co? Že tu Hirsch byl?"
„Jo."
„Co tě napadá? Chceš nás uvrhnout do neštěstí?!"
„Hm! Jo! A k tomu ještě bratranec. Už bude doma v Obersbergu. Mám mu dělat problémy, když se konečně dostal do bezpečí?"
„Nesmíš říct ani slovo!"
„Ale moje svědomí! Třeba to Hirsch vskutku udělal!"
„Už na tom nic nezměníme."
„Ale přece! Kdo ví, co má dál v úmyslu! Jestli to opravdu udělal, bude už v Langenstadtu."
„U Weberů?"
„Ano. Dokonce se vydává za Američana."
„Zatímco nevinnej leží u nás!"
„Kdybych tak věděl, co by bylo nejlepší! Jen si pomysli, kdyby to byl Hirsch! Už je určitě v Langenstadtu. Těch peněz!"
„Deset tisíc guldenů!"
„Nebo dokonce patnáct tisíc!" Znovu se odmlčeli, dokud muž nezačal:
„Vím, co udělám!"
„Copak?"
„Půjdu do Langenstadtu."
„Hm!"
„Nemyslíš?"
„Nevím, jestli to cítím správně, ale zdá se mi, že Weberům hrozí nebezpečí."
„Mně taky. Nemůže nám škodit, když státnímu návladnímu řeknu svoje mínění."
„Mám strach."
„Z čeho? Nebo mám mlčet?"
„Dělej, jak myslíš!"
„Tak půjdu."
„Kdy?"
„Hned teď."
„Cože? Uprostřed noci? Přes les?"
„Co na tom? Víš, že se nebojím, protože znám všecky cesty. Čím později bych vyrazil, tím později bych tam došel."
„Můžeš vlastně jít?"
„Kdo by mi v tom bránil?"
„Státní návladní."
„Neřeknu mu to."
„Venku je plno vojáků."
„Já nejsem zajatec, hlídají raněnýho. Budu tvrdit, že musím k milíři, a pak uhnu stranou."
„A co mám říct, až se po tobě budou ptát?"
„Nevím, musíš jednat podle okolností. Nemůžu vědět předem, co se stane." Snažila se ho odradit, ale on byl již pevně rozhodnut jít do Langenstadtu. Z domu vyšel chvíli po půlnoci.
„Stát! Kdo je tam?" zaznělo před ním.
„Uhlíř."
„Zůstaňte stát!" Strážce přistoupil blíž a přesvědčil se, že před ním stojí jen uhlíř. Aby však dostál povinnostem, přistoupil raději k okenici a nahlédl do světnice, aby se přesvědčil, zda raněný leží v posteli.
„Myslel jsem, že spíte," řekl potom.
„Nemůžu. Jdu zapálit milíř."
„Takže musíte do lesa."
„Jasně. Nebo nemůžu?"
„Proč by ne? Hlídáme raněného, ne vás."
„Ten vám neuteče. Dobrou noc!"
„Dobrou noc!" Strážce poslouchal, dokud kroky odcházejícího nedozněly, a potom se vrátil na stanoviště.
PRONÁSLEDOVANÍ A DOPADENI Bylo zde celkem deset mužů, mezi nimi jeden poddůstojník. Ubytovali se ve stodole za domkem a po dvou se střídali na hlídkách. Soudní lékař, který tu byl večer, považoval tato opatření za dostatečná, protože si byl jist, že nemocný nemůže opustit lože. Noc minula, nastal den. Státní návladní přišel do světnice a dozvěděl se, že uhlíř odešel. Nemohl nic namítat. Také lékař, který přenocoval v nejbližší vesnici, se brzy dostavil. Ve stavu nemocného neviděl žádnou změnu. Policisté a soudní úředníci přicházeli a znovu odcházeli. Krátce po poledni přijel jezdec. Státní návladní mu spěchal vstříc a uctivě jej pozdravil. Byl to kníže voň Befour.
„Je tady můj sluha?" ptal se.
„Který, Výsosti?"
„Anton."

„Ne."
„Ale byl tu?"
„Také ne."
„Divné! Včera jsem byl pryč a dostal jsem telegrafickou zprávu o Kapitánově zatčení. Doma mi bylo řečeno, že Anton odjel nejbližším vlakem, aby si zajatce prohlédl. Domníval jsem se, že ho zde najdu."
„Snad ještě přijde. Do poslední stanice se dostal ve dvě ráno a nejspíš nemohl pokračovat v cestě, neboť se tady nevyzná."
„Jak to vypadá se zajatcem?"
„Je v hluboké letargii."
„Nepřetvařuje se?"
„Určitě ne. Prosím, přesvědčte se!"
„Ano, pojďme dovnitř!" Vstoupili do chudičké světnice. Kníže přistoupil k posteli a pohlédl na raněného.
„Jeho tvář je strašně znetvořena," podotkl návladní.

„Ano, je k nerozeznání. Podle čeho jste mohli identifikovat Kapitána?"
„Podle šatů. Je to oděv, který vzal u pana voň Scharfen-berga."
„Někdo to potvrdil?"
„Samozřejmě."
„Hm!" Kníže uchopil ruku nemocného a prohlížel si ji. Potom zvedl raněnému ret, prohlédl si jeho zuby a řekl:
„To není Kapitán!"
„Cože?!" zvolal státní návladní.
„Mohu to odpřísáhnout."
„Děsíte mne, Výsosti."
„Toto nejsou jemné ruce barona Helfensteina a tohle nejsou jeho úzké, matné zuby. Velikost zubů nasvědčuje, že tento muž často kouše tuhé hovězí maso."
„Výsosti, nemýlíte se?"
„Ne, jsem si jistý."
„Měl paruku."
„To je sice nápadné, ale přesto to není on. Mluvil?"
„V noci."
„Co říkal?"
„Nesouvislé věty."
„Které jste si přesto poznamenal?"
„Ne. Byly bezvýznamné."
„Nevěřím, že by jakékoliv slovo tohoto muže bylo bez významu. Kdo u něho bděl?"
„Tato dáma." Ukázal na ošetřovatelku.
„Vzpomenete si, co říkal?" otázal se jí kníže.
„Trochu. Nejdřív strašlivě vykřikl, potom mluvil o ranci s penězi, že do něho někdo vrazil a vyslovil několik jmen."
„Jakých?"
„Už nevím. Zmínil se o Americe a o nějakém - no, jak to bylo - o nějakém řezbáři." Kníže rychle vzhlédl.
„Amerika? Řezbář?" ptal se.
„Nevyslovil jeho jméno?"
„Zapomněla jsem ho."
„Snad Weber?"
„Ano, ach ano, Weber z — z"
„Z Langenstadtu?"
„Ano, tak to řekl, z Langenstadtu."
„Tisíc čertů! Něco mne ale napadá! Jak toho člověka vlastně našli? Kdo na něj upozornil?"
„Jistý Američan, jehož potkala patrola," vysvětloval návladní.
„Američan?"
„Ano. Vyprávěl, že ho potkal a že mu byl velmi podezřelý."
„Jak byl Američan oblečen? Bylo na něm něco nápadného?"
„Velící důstojník ho zadržel kvůli podobě, ale prokázal se dobrými průkazy a byl puštěn dál."
„Pane státní návladní, nechali prchnout Kapitána, zato zajali nevinného, na kterém byl spáchán zločin."
„To by bylo hrozné!"
„To skutečně je. Tohoto ubožáka nemusíte vůbec hlídat, neuteče vám. Musíme se pokusit zachovat ho naživu, neboť je důležitým svědkem proti Kapitánovi. Nyní se musíme postarat, aby nám baron neunikl. Brzy vám pošlu zprávu." Vyběhl ven a vyskočil na koně. Návladní spěchal za ním a volal:
„Smím se dozvědět víc, Výsosti?"
„Není čas. Tuším, kde Kapitán je, a zašlu telegrafický rozkaz k jeho zadržení. Musím co nejrychleji do vesnice, kde mají telegraf." Ujížděl pryč. Ve vzdálenějším městečku našel poštu a telegraf. Odeslal následující depeši: Starostovi Langenstadtu Zatkněte ihned Američana, který přijel k řezbáři Weberovi. Nesmí uniknout. Hlášení odešlete knížeti voň Befou-rovi. Poté zamířil do hostince, aby počkal na odpověď. Došla během čtvrt hodiny a k jeho nejvyššímu úžasu zněla: Maji ho. Nejbližším vlakem jedu do rezidence. Anton Jak k tomu vlastně došlo? Následovně: Starý, dobrý uhlíř

prošel lesem, aniž by se zmýlil v cestě. S rozedněním se dostal k nádraží, kde potkal mladého muže, který na něho vrhl tázavý pohled a po pozdravu se zeptal:
„Žijete v lese, ne?"
„Jo, jak poznáte z mýho oděvu."
„Jistě. Vyznáte se zde?"
„Znám každou cestu i pěšinu."
„V tom případě byste mi mohl poradit. Hledám uhlíře jménem Hendschel."
„Tak, tak! Co mu chcete?"
„Znáte ho?"
„Ano."
„Nuže, jak se k němu dostanu?"
„Nejdřív odpovězte!"
„Jste velice zvědavej! No, snad vám to můžu říct. Jsem jeho příbuzný."
„Snad dokonce blízkej příbuznej?"
„Ano."
„Tak blízkej, že vás vůbec nezná!"
„Jak vás to napadlo? Bratranec Hendschel určitě zná svoje příbuzenstvo."
„Zdá se, že se mýlíte. Vždyť vás v životě neviděl!"
„Skutečně?"
„Jasně, vy lháři!"
„Hrome," smál se Anton.
„Vypadá to, jako byste chtěl přejít do útoku!"
„Jo, jste lhář a podvodník!"
„Nejste dokonce sám bratranec Hendschel?"
„Jo, ale ne bratranec, rozumíte!"
„Výborně, výborně! Nu, proč u mě vlastně vyzvídáte?"
„Proč vy u mě?"
„Zeptal jsem se jen, kde bych ho našel, ale vy jste zašel mnohem dál! Takže jste Hendschel! Pustili vás ven?"
„Proč by ne?"
„Slyšel jsem, že vás obléhají."
„Přímo mě ne."
„Tím si nebuďte tak jistý. Budete té dobroty a vrátíte se v mém doprovodu zpátky?"
„Zpátky? Kampak?"
„Právě tam, kde bydlíte."
„Ani mě nehne!"
„Zřejmě vám nic jiného nezbude."
„Co mi zbude nebo ne, to je moje věc. Příjemnej den a šťastnou cestu!" Chtěl pokračovat v cestě, avšak Anton jej chytl za ruku a prohlásil:
„Zadržte, bratrance! Ještě jednu laskavost!"
„Jakou?"
„Máte doma zajatce?"
„Jo."
„A přece jste utekl?"
„Kdo to tvrdí?"
„Já!" Starý se rozzlobil a vyjel:
„Poslyšte, vy lumpe, koukejte zmizet, nebo nestačíte spočítat kosti v těle! Jsem uhlíř a umím se tímhle dobře ohánět!" Přitom se rozmáchl sukovicí, kterou držel v ruce. Anton se nenechal odradit. Sáhl do kapsy, vytáhl odznak, ukázal mu jej a zeptal se:
„Znáte to?"
„Ne."
„Tak si přečtěte nápis!"
„K čemu?"
„Abyste poznal, co jsem zač."
„To je mně fuk!"
„Zato mně ne. Jsem policejní úředník. Toto je můj průkaz."
„Co říkáte?"
„Jen si to přečtěte!" Uhlíř vzal odznak a jen s potížemi hláskoval vytlačená slova.
„Sakra!" zvolal poté.
„To jsem nevěděl, takovej od - znak jsem ještě neviděl."
„Ó, mohl bych se prokázat i jinak. Vidíte například tento revolver? Pokud narazím na odpor, smím ho použít." Starý se zasmál a řekl:
„No, jste kurážnej chlapík! Ale já vám neublížím, jsem rád, když mě druhý nechaj na pokoji."
„Ze mne určitě nebudete mít radost, protože nemám v úmyslu nechat vás jít."
„Milej zlatej, však se nějak dohodném. Co po mně vlastně chcete?"

„Chci se mrknout na vašeho zajatce. Doufám, že ho tam ještě máte."
„Aj, ten neuteče, nemůže se hejbat."
„Zato vy utíkáte!"
„V dobrým úmyslu."
„Můžu ho znát?" Starý na něho vrhl podezřívavý pohled a řekl:
„Odpovězte mi popravdě: jste vskutku od policie?"
„Ano. Vždyť jste viděl můj odznak."
„V tom se nevyznám. Jako lotr nevypadáte a já upřímně přiznám, že by bylo vhodný, kdybysme si rozuměli."
„Ve vesnici, kde jsem přespal, říkali, že starý uhlíř Hendschel je moc dobrý člověk. Pokud jste to skutečně vy, jistě mi prozradíte, proč jste tak nápadně rychle odešel z domu."
„Jste teda policajt?"
„Ano, jsem! Stojím ve službách Knížete bídy, o němž jste nepochybně již slyšel."
„No a kolik! Když je to tak, můžu mluvit upřímně. Jsem na cestě chytit Kapitána."
„To jste už udělali, ne?"
„Myslím, že neudělali."
„Ne? Proč ne?"
„Mám důvod domnívat se, že náš zajatec je nevinnej a hodnej člověk. Kapitán je nejspíš v Langenstadtu."
„Tam? Co povídáte? Vždyť kníže tam včera byl!"
„Ach, kdyby to tak věděl! Mám zato, že Kapitán zamířil k řezbáři Weberovi, kterej tam bydlí."
„Řezbář Weber? Ach, ten by měl mít dceru v rezidenci, jestli tedy nemluvíme o někom jiném."
„Znáte ji?"
„Jmenuje se Magda?"
„Sakra, to jo. Je to moje kmotřenka, nejstarší z Weberů. Bydlíval jsem nedaleko Langenstadtu, Weber je můj pří-buznej."
„Pokud mluvíte pravdu, budu vám věřit, ale po vás žádám totéž."
„Jasně. Třeba je dobře, že jsme se potkali. Budu vám něco vyprávět." Sdělil Antonovi své podezření a jeho důvody, aniž by ovšem přiznal, že měl Kapitána u sebe. Policista jej pozorně vyslechl, chvíli přemýšlel a nakonec poznamenal:
„Otče Hendschele, vaše slova mají hlavu i patu. Snad máte pravdu. Zraněný nám nemůže prchnout, kdežto muž, kterého považujete za Kapitána, by se mohl kdykoliv vypařit. Bude nejlepší, když si pospíšíme do Langenstadtu."
„Vy taky?"
„Samozřejmě."
„Dobře! Ach, kdybysme tak mohli získat prémii!"
„Já si nemohu činit nároky, navíc tento nápad vyšel z vaší hlavy. Jak se dostaneme do města?"
„Pěšky, jinak ne."
„To trvá dlouho. Musíme jet."
„Máte koně?"
„Pronajmeme si je."
„Vy snad jo, ale já ne. Mám akorát půl guldenu."
„To je vše, co jste si vzal na dlouhou cestu?"
„Proč ne? V kapse mám kus černýho chleba a půl guldenu. Víc nepotřebuju. Našinec si nepotrpí na humbry, út-řice a kevjár."
„Taky dobře! Nu, pojďme! Zjistíme, jestli ve městě neseženeme nějakého nájemního vozku. Mohli bychom jet i vlakem, ale oklikou, což by stálo příliš mnoho času. Co jste vlastně chtěl dělat v Langenstadtu?"
„Co? Přece jít k Weberům."
„Otevřeně?"
„Jak jinak?"
„Takže muž, jehož hledáte, by vás viděl přijít?"
„Pročpak by ne?"
„To je přece jasné! Pokud tušíte správně, shodil Kapitán Američana z převisu."
„Jak předpokládám."
„Byl tedy v oněch místech."
„To nevylučuju."
„Považuji to za pravděpodobné, dokonce si myslím, že zná i váš dům a vás."
„Těžko." Měl se na pozoru, aby se nějak neprořekl. Anton pokračoval:
„Kdyby vás viděl přicházet, hned by věděl, co ho čeká. Utekl by. To nesmíme připustit."
„Musím se přesvědčit, jestli je tam!"
„Nechtě to tedy na mně."
„Znáte ho?"
„Dost dobře."
„A on vás?"
„Taky."
„No, pak vás nesmí vidět!"
„Postarám se, aby mne nepoznal. Musíme pátrat tajně, ale s tím jsou spojeny obtíže."
„Nebylo by lepší zavolat pro posilu?"

„Dobré by to bylo, kdybychom se mohli spolehnout na okolnosti. Raději od toho upustím, protože si nemůžu být jist." V městečku našli nájemného vozku, který je krátce před polednem přivezl do Langenstadtu. Anton nechal zastavit před radnicí a zjistil, že starosta je v úřadě. Hlava městečka nepřijala muže příliš vstřícně, ale jakmile se Anton legitimoval, úředník změnil názor. Nabídl jim křesla a ptal se:
„Přicházíte tedy v úřední záležitosti?" Karel
„Ano. Chci se na něco zeptat. Přijel včera do města nějaký cizinec?"
„Několik pánů, kteří zamířili na zámek, ale večer znova odjeli."
„Jinak nikdo?"
„Ne."
„Pak si myslím, že jsme sem jeli zbytečně. Já totiž zaslechl, že řezbář Weber včera dostal návštěvu."
„Ach, Weber! To je pravda."
„Cože? Vždyť jste řekl, že nikdo jiný nepřijel, pane starosto!"
„Nu, toho člověka nemůžu považovat za cizince."
„Proč?"
„Je Weberův příbuznej."
„Odkud?"
„Z Ameriky."
„Já bych považoval Američana za cizince. Viděl jste ho?"
„INC.
„Tak jste o něm slyšel?"
„A to docela zvláštním způsobem. Včera večer ke mně přišel muž a tvrdil, že Američan je vlastně uprchlý baron voň Helfenstein."
„Měl jste ho vyzkoušet."
„To mě ani nenapadlo. Bylo jistý, že uprchlíka zajali. Bláznívej nápad doktora Zandera mě nemoh zmejlit."
„Doktor Zander? Bydlí tu někdo tohoto jména?"
„Ne, byl tu na návštěvě. Přijel taky z rezidence."
„Ach, toho pána dobře znám a vím, že nemluví do větru. Doufám, že náš Američan dosud sedí u příbuzných!"
„Určitě."
„Musím si s ním promluvit a je možné, že budu potřebovat pomoc od zdejších policejních orgánů."
„Cože? Snad si nemyslíte!"
„Že měl doktor Zander pravdu? O tom nepochybuji. Jak bychom si mohli nepozorovaně promluvit s řezbářem Weberem?"
„Jestli chcete, nechám ho vyvolat ven."
„Dá se to provést, aniž by to nebylo nápadné jeho hostu?"
„Řeknu mu, že jde o nějaké řezby pro radnici."
„Zkusme to!" Američan se ubytoval v malé, podkrovní světnici, kde byl právě ve chvíli, když přišli pro Webera. Neměl proto ani tušení, že strýce odvedli na radnici. Weber si byl jist, že se jedná o zakázku radnice, a tak byl nemálo překvapen, když v úřadovně spatřil spřízněného Hendschela. Ten k němu ihned přistoupil, pozdravil ho a řekl:
„Přivedl jsem ti pána, kterej s tebou chce mluvit. Je to kri-minalista z rezidence." Weber se lekl.
„Kriminalista?" divil se.
„Nevím, co bych moh mít spo-lečnýho s kriminalistama!"
„Uklidněte se!" mínil Anton.
„Nepřišel jsem za vámi s nepřátelskými úmysly, chci vás naopak uchránit před nepříjemnostmi. Včera jste dostal návštěvu, jak jsem slyšel?"
„To jo."
„Kdo je to?"
„Můj synovec z Ameriky."
„Hm! Už jste ho někdy viděl?"
„Ne."
„Je zasvěcen do vašich poměrů?"
„Ano. Ostatně na nich není nic zvláštního."
„Kde je nyní?"
„Ve své světnici v podkroví."
„Bude s vámi obědvat?"
„Jo."
„V kolik?"
„V půl jedny."
„Dobře. Umíte mlčet?"
„Ó, jasně!"
„Nuže, buďte tak laskav a neříkejte synovci, kde jste byl a o čem jste tam mluvil. Jedná se o překvapení, které byste určitě nechtěl pokazit. Potká tady známého, aniž by cokoliv tušil."
„Budu mlčet."
„Neříkejte o tom ani dětem. Při obědě na vás zaklepá řemeslnický tovaryš a bude prosit o trochu jídla. Pozvete ho dovnitř, aby přisedl ke stolu. To je všechno. Prozatím můžete jít domů." Rezbář podal uhlíři ruku a zeptal se:

„Ty pak přijdeš taky, bratrance?"
„Každopádně. Možná hned po obědě." Weber odešel. Anton se zeptal starosty, zda je tu nějaký šikovný holič, poté požádal o četníka a dva městské policisty. Uhlíř čekal v malé místnosti, aby jej nikdo neviděl. Weber cestou usilovně přemýšlel. Kriminalista s překvapením pro jeho synovce! To neznělo právě lákavě. Doma na sobě nedal nic znát. Když se žena zeptala, o co se jednalo, vymluvil se, že jej rada pověřila nějakou prací. Nadešel čas oběda. Američan sestoupil z komory a posadil se ke stolu ve světnici. Rozhovor probíhal stejně živě jako vždy. Odpovědi a otázky padaly jedna přes druhou, dokud nebylo zaklepáno na dveře.
„Dál!" zvolal Weber. Vešel řemeslnický tovaryš v chudých, ale čistých šatech a ptal se, zda by se pro něho nenašly nějaké zbytky od oběda.
„To sotva," odvětil domácí pán. Jeho žena vrhla na chlapce zkoumavý pohled. Zřejmě se ji zalíbil, neboť prohlásila:
PRONÁSLEDOVANÍ A DOPADENI
„Ale muži, přece to všechno nesníme sami!"
„O tom se taky nemluvilo. Pokud si sedne k nám, může se najíst dosyta a ne dojídat zbytky." Žena poděkovala muži vděčným pohledem a nabídla cizinci místo. Ten se posadil jako slušně vychovaný člověk. Američan se zlobil, že musí obědvat s tovaryšem, a svou nelibost dokazoval slovy:
„Žebrání je v této zemi zakázáno, ne?"
„Každopádně, pane, ale pokud to člověk nedělá jako profesi, nevidím v tom ostudu."
„Já ano!"
„Člověk přece musí žít!"
„Ať pracuje!"
„Když nedostane místo a nechce zemřít hlady, je donucen obrátit se na srdce svých bližních. Je jedno, jestli se nějaký boháč pozve na večírek k jinému, nebo zda se chudý zkusí najíst u neznámého chudáka. Jeden i druhej jsou hosti."
„Ano, oba lze označit za hosty, avšak jeden z nich je nepochybně lump!"
„Synovce!" prosila domácí paní.
„Můžete mít pravdu," odpověděl tovaryš nezúčastněně a klidně.
„Tím lumpem bude nejspíš boháč."
„Tak jsem to nemyslel. Člověk by měl aspoň vědět, s kým sedí u stolu. Kdo jste?"
„Stolař."
„Máte průkazy?"
„Ano."
„Ukažte je!" Cizinec vytáhl z kapsy vandrovní knížku a podal ji Američanovi, aniž by na sobě dal znát zlobu. Předpokládal něco takového a vypůjčil si knížku od skutečného stolaře, který se ubytoval v nedaleké noclehárně.
„Z druhé strany?" divil se baron.
„Kdy jste přijel?"
„Dneska."
„Přes les?"
„Ano, pane."
„Co je tam nového?"
„Nic příjemného. Skoro mě zatkli."
„Ach! Pročpak?"
„Považovali mě za zločince, kterýho hledaj."
„Koho?"
„Kapitána."
„Vždyť už ho mají!"
„Kdepak."
„Všude se o tom mluví."
„A přece to není on. Považovali za něj jeho vlastní oběť!"
„Vysvětlete nám to!"
„Inu, shodil toho muže ze skály a potom si s ním vyměnil šaty."
„To jsou jen dohady."
„Vyprávěli mi to jako skutečnost."
„Takže ten druhý zemřel?"
„Považovali ho za mrtvého, ale pak zjistili, že neumřel."
„Vypověděl, že ho Kapitán svrhl ze skály?"
„Ne. Nemůže mluvit, protože je v hlubokém bezvědomí."
„Pak jsou ta tvrzení bezdůvodná. Určitě je to Kapitán."
„Sotva. Byl prohledán lidmi, kteří Kapitána znají, a je jisté, že jde o někoho jiného."
„Policie je hloupá, pokud si Kapitána nechala znovu upláchnout!"
„Milý pane, zdá se, že jste na velkém omylu!"
„Jak to?"
„Zdejší policie není tak hloupá, jak si myslíte!"
„Když opět utekl?"
„Neutekl. Přesně vědí, kde je."
„Co říkáte? Ať ho tedy zatknou!"

„To jistě učiní."
„Zdá se, že máte dobré zprávy."
„Dozvěděl jsem se to jen tak mimochodem."
„Takže víte, kde se schovává?"
„Ano."
„Ach, to je silné! Nechcete nám to sdělit?"
„Je zde v Langenstadtu."
„Ach tak! Snad dokonce v tomto domě a v této světnici?"
„Tak jsem to pochopil."
„Jsem to snad já?"
„Tak bylo řečeno."
„Pak mi neříkáte žádnou novinku, neboť již včera mne několikrát považovali za hledaného."
„Mezi nimi i doktor Zander?"
„Ano. Podobaje příliš velká."
„A prsten, který máte na ruce, je také příliš velký?"
„Co je vám po mém prstenu?"
„Dobře ho znám."
„Odkud, smím-li se ptát?"
„Jsem starý přítel barona Franze voň Helfensteina. Když ho zatkli, prsten mu nechali na prstu, poněvadž byl příliš těsný a nešel stáhnout." Baron zbledl.
„Báchorka!" zachechtal se zlobně.
„Takže ho znáte? A on vás?"
„Ano. Bydlel jsem u knížete voň Befoura a měl jsem tu čest zúčastnit se vašeho zatčení. Jmenuji se jednoduše: Anton."
„Anton! Holomek!" vyjekl baron. Vyskočil ze židle, také Anton se zvedl. Stanuli proti sobě.
„Pchá!" zasyčel baron, opět se ovládaje.
„Hrajete si s loutkami, sveden podobou."
„O podobě nemluvme. Jste zatčen!"
„Cože?! Já? Odvažujete se mě zatknout?"
„Ano."
„Zatknout svobodného Američana?"
„Zatýkám vás jako uprchlého lupiče a vraha."
„Zkuste to!"
„Okamžitě. Zde jsou pouta. Prosím, vaše ruce!" Vytáhl z kapsy pouta. Baron poznal, že to myslí vážně.
„Pse, s tím na mě nechoď! To se ti nepovede!" Popadl nůž ze stolu a vrhl se na Antona. Ten bleskurychle hmátl do kapsy - tři výstřely — baronova ruka s nožem klesla.
„Tak," usmál se Anton.
„Tři kulky do ruky! Rozdrtil jsem ji, už nebude nikomu nebezpečná. Svažte ho!" Jakmile totiž zazněly výstřely, dveře se otevřely a vstoupil četník, následován oběma policisty, kteří doposud čekali na chodbě. Baron chvíli pozoroval krvácející ruku, potom zařval:
„Ještě mě nemáte! Krev za krev!" Vzal nůž do levé ruky a vrhl se na celníka, který stál nej-blíž u dveří. Vtom již přiskočil Anton, vytrhl znovu revolver a vypálil tři rány na baronovu levici. Baron vyrazil řev divokého zvířete a klesl na zem. Svázali jej tak, že nemohl hýbat rukama pouta na nohách mu dovolovala dělat jen krátké kroky.
„Už má dost!" prohlásil četník a ukazoval na obě rozdrcené ruce.
„Nebál se zaútočit na policii!"
„Nebývám tak prudký," vysvětloval Anton,
„ale tohoto ďábla jsem musel zneškodnit. Snad mi to nikdo nebude zazlívat." Weber a jeho rodina nebyli schopni slova. Teprve nyní se starému vrátila řeč:
„Pánové, můj synovec je nevinnej!"
„Váš synovec?" smál se Anton.
„Je to Kapitán, baron voň Helfenstein, jehož hledáme."
„Má legitimace, peníze a všecko, co patří mýmu synovci!"
„Včera ráno ho shodil ze skalního převisu a vše mu sebral."
„Pane, Spasiteli! Synovec je mrtvěj?"
„Ne, naštěstí ne, jak jsem již poznamenal. Snad se uzdraví. Leží v domku uhlíře Hendschela."
„Musím za ním!"
„Můžete, ale nejprve vás vyslechneme. Venku se tísní dav! Zřejmě byl přilákán výstřely. Zde přichází i starosta. Sepíšeme protokol." Starosta se musel prodrat zástupem. Byl pochopitelně velice zdrcen, neboť se dokázalo, že doktor Zander měl včera večer pravdu. Zajatý byl prohledán. Vzali mu vše, co přinesl s sebou, byl vyhotoven soupis předmětů. Potom jej transporto váli na radnici, kam právě došla depeše od knížete, na kterou Anton bez meškání odpověděl. Nyní si konečně mohl smýt barvu a odstranit vousy, které výtečně pozměnily jeho podobu. Vlak odjížděl až večer, proto zajatce umístili do cely, u níž stála stráž. Přivolaný lékař ošetřil prostřelené ruce. Jakmile si kníže přečetl Antonovu odpověď, vrátil se k lesnímu domku, aby osobně předal zprávu státnímu návlad-nímu. Oba muži pak vydali nutné příkazy v souvislosti s raněným Američanem a spěšně odjeli do rezidence. Ve velkém hlavním městě se zpráva roznesla rychlostí blesku. Včerejší zajatec je tedy nevinen, ale Kapitána dostali dneska a přivezou jej zvláštním vlakem!

Když tento vlak dorazil, stálo v okolí nádraží a v přilehlých ulicích několik tisíc zvědavců. Nemohli se odvážit vést zajatce rozzuřeným davem, proto jej ukryli na nádraží a vypustili mezi lidi lživou informaci, že Kapitán dorazí až ve- čer. Dav se pomalu rozešel a nyní mohli bez obav posadit Kapitána do kočáru a převézt jej do věznice. Přijetí proběhlo podle očekávání. Byl připoután do těžkých želez a přímo do cely mu postavili dva strážce. Měl poznat, že nemá naději. Vše bylo ztraceno. Kníže se přesvědčil o dostatečnosti bezpečnostních opatření a odebral se přímo k Almě voň Helfenstein, která mu otevřela plna očekávání a strachu o milého.
„Slyšela jsem dobře? Mluví pravdu?" ptala se.
„Zatkli jste ho?"
„Ano, nejdražší, už nám neuteče. Konečně rozmotáme všechny uzly."
„I v souvislosti s mým bratrem?"
„Ano."
„Kdy se to dozví?"
„Doufám, že hned poté, jakmile v této záležitosti barona vyslechneme."
„Stále a stále se to odkládá!" naříkala.
„Ani pro mne není čekání snadné. Věřil jsem, že svědectví obou kovářů bude dostačující."
„A není?"
„Bohužel ne. Zdá se, že se domluvili. Starý bere vše na sebe, mladý zas tvrdí, že o ničem neví. To komplikuje šetření."
„Proč to dělají?"
„Otec chce zachránit syna. Dokonce si myslím, že až se přesvědčí o synově propuštění, spáchá sebevraždu."
„Sebevraždu? Bože!"
„Ano, nepochybně. Starý Wolf není mužem, který by se nechal zavřít do konce života. Raději zvolí smrt."
„Nelze tomu zabránit?"
„Ne. Kdo se chce zabít, dokáže to i přes všechna bezpečnostní opatření. Nemám mu to za zlé, neboť bych na jeho místě nejednal jinak."

KAPITOLA TŘETÍ Horalé v hlavním městě

Pět dní po vylíčených událostech seděl uhlíř Hendschel se svou ženou a řezbářem Weberem u lože pacienta, který již nebyl střežen vojáky, ale dosud se nalézal ve stavu polovičního bezvědomí. Tu starý vyhlédl z okna a spatřil uniformu, jež se zablýskla mezi stromy.
„Pošťák!" zvolal.
„Jde k nám?" ptala se uhlířka překvapeně.
„A kam jinam? Dyť jsme tady na samým kraji světa! Když se tu někdo vyloupne, určitě jde k nám."
„Kdo by nám moh psát?"
„Brzo uvidíme." Listonoš vešel do světnice, vytáhl velký dopis a četl:
„Pan uhlíř Andreas Hendschel, Bukový statek u Wet-tersheimu."
„To sem já!" prohlásil starý.
„Jako bych to nevěděl. Dvě hodiny se sem táhnu s dopisem! To je pořádná fuška!"
„Za to ti naleju šnaps." Vytáhl ze skříně starou, vzácnou láhev pálenky a nalil. Zatímco listonoš pil, podržel dopis proti světlu a řekl:
„To je úřední lejstro."
„Jistěže," přikývl listonoš.
„Přišlo to z vrchního zemskýho soudu."
„Cože?! Z rezidence?"
„Jasně."
„Co po mně můžou chtít?"
„To si přečteš vevnitř."
„Neumím číst a leknutím mi ztuhly prsty. Otevři a přečti nám ho!" Listonoš po zaváhání otevřel dopis, v němž stálo: Uhlíři Andreasovi Hendschelovi z Bukového statku se nařizuje, aby se dostavil do deseti dnů dneškem počínaje do úřední kanceláře. Hlásit se má u pana vrchního soudního rady voň Eichendórffera.
„Bože! Udělaj se mnou proces!" zvolal.
„Pročpak proces?" ptal se Weber.
„Protože — protože — sám nevím." V duchu si však vzpomněl na Kapitána, který u něho nějaký čas bydlel.
„No, bratrance, jestli nic nevíš, pak jsi nejspíš nic nena-tropil," prohlásil Weber.
„A kdo nic nenatropil, nemůže bejt potrestanej. Buď bez obav!"
„Proč zrovna k vrchnímu zemskýmu soudu?"
„Tím lip! Čím pudeš vejš, tím víc ti to přinese." Nyní vytáhl listonoš menší dopis a řekl:
„Tady mám ještě jeden, sice menší, ale s velkou pečetí. Třeba přinese vysvětlení."
„Tak nám ho taky přečtěte," vybídl jej uhlíř a unaveně se posadil. Listonoš poslechl a četl následující: Uhlíři Andreasi Hendschelovi! Dostanete předvoláni k vrchnímu zemskému soudu v rezidenci. Dostavte se co nejrychleji a nechtě se ohlásit u mne, v Palácové ulici. Rád bych vás osobně představil panu vrchnímu zemskému radovi voň Eichendórfferovi. Kníže voň Befour
„Jsem chytrej stejně jako dřív!" naříkal uhlíř.
„Teď bych měl jít nejen k pohlavárovi od soudu, ale i k ňákýmu knížeti. Co to může znamenat?!"

„Zřejmě nic špatnýho," mínil listonoš.
„Nic špatnýho? — Na zdraví! — Není vždycky radno jíst s pány třešně. Když si takovej pán předvolá našince, vždycky to smrdí čertovinou, to je známá věc."
„Nu, tak zlý to nebude. Nebo máš špatný svědomí, he?"
„Jáá?" protáhl starý rozpačitě.
„Co bych měl mít na svědomí?"
„Tak se nemusíš ničeho bát."
„Kdybych jen věděl, co to panstvo chce!"
„To uslyšíš."
„Uslyším? Jo! Možná to taky pocejtím." Tu mu žena položila ruku na rameno a zeptala se:
„Poslouchej, starej, nenazývali toho pána, kterej tu byl za státním návladním, taky Výsostí?"
„Jo, jasně."
„Hm! Jakpak se asi jmenoval?"
„No, byl to zrovna kníže voň Befour, kterej mi teď chce stáhnout kůži přes hlavu."
„Nevypadal nijak špatně."
„Aj, tihle páni vypadaj, že nedokážou zakalit vodu, ale jak se dají do díla, stojí to za to."
„Kníže byl tady?" ptal se Weber.
„Jo. Chtěl si prohlídnout raněnýho."
„V Langenstadtu byl taky. Bratrance, toho se nemusíš bát. Takovej člověk nepřivede žádnýho nuzotu do neštěstí."
„Znáš ho?"
„Jak by ne!"
„Odkud?"
„Nejdřív odtamtud, že z dcery obyčejnýho úředníka udělal baronesu voň Scharfenberg. Aspoň u toho byl. Taky Magda ho výtečně zná. Zachránil ji, když - no, to sem vlastně ani nepatří. A vůbec, přej to je onen slavnej Kníže bídy, kte-rej pomáhá všem chudákům."
„Kníže bídy? Kéž by to byla pravda!"
„Říká se to a já bych tomu věřil."
„Potom bych se neměl čeho bát!"
„Bratrance, nejlíp uděláš, když se vydáš co nejrychlejc do města. Zjednáš si jistotu a bude to. Nemám pravdu?"
„Hm, jo! Není to špatnej nápad. Nejradši bych odjel hned zejtra. Stará, kolik máš peněz?"
„Myslíš v kapsáři? Čtyry krejcary."
„Ne, myslím celkem."
„Bože, to je daleko víc! Když celý rok škudlíš, dá se něco našetřit. Proč se ptáš?"
„Když mám ject do hlavního města, budu potřebovat peníze na cestu."
„Ach tak, to je pravda! Máme něco přes čtrnáct guldenů."
„Dobře. Vemu si na sebe novej kabát a dobrý perka." Weber znal příbuzného a se smíchem se zeptal:
„Kdy sis ten novej kabát vlastně koupil?"
„Hm, když jsem se ženil."
„Takže skoro před padesáti rokama?"
„Před devětačtyryceti."
„A kdys ho měl naposled na sobě?"
„Když jsem u tebe byl za kmotra."
„To je vosumnáct let. A ty dobrý perka?"
„Mám je taky od svatby -jsou z teletiny, ouzký a noblesní. Jinak nosím botky z hověziny. Mám vlastně ňákou košili, stará?" Tázaná založila ruce v bok a uraženě odtušila:
„Košili? Myslíš snad, že jsem flundra, která si neváží věcí? Košili jsem ti hned vyprala a vyžehlila. Teď leží v komoře vedle mejch svatebních punčoch. Mám tam i svůj červenej šátek se žlutejma puntíkama."
„Tys ji vyprala a vyžehlila?" ptal se Weber.
„A kdy že?"
„No, hned po tom slavným kmotřenství."
„Před vosumnácti rokama? Ta bude pěkně žlutá!"
„Ohó! Každej rok na jaře jsem jí nechala provětrat. Nenechám nic zničit. Budeš potřebovat ještě něco, starej?"
„Modrej kapesník se zeleným lemem. Přece nebudu dělat v rezidenci vostudu."
„Člověče, mně se zdá, že chceš vypadat jako hejsek!"
„A červený paraple!"
„Ještě to! A kolik peněz?"
„Kolik že máš?"
„Přes čtrnáct guldenů."
„No, deset bude muset stačit." Tu spráskla ruce nad hlavou a zvolala:
„Deset guldenů! Deset?"
„Jo."
„Máš rozum?"
„Přece je potřebuju."
„No, abys je rozházel! Mohla bych je rovnou vyhodit z vokna! K čemu by ti byly, he?"

„Na vlak."
„To nestojí deset guldenů!"
„Na hostinec."
„Vyloučeno, máme ve městě příbuzný! To jsem si mohla myslet! Holt chceš jít na bál!"
„Ohó! Já?"
„Nebo do divadla!"
„Hm! To by nebylo marný."
„Nebo - no, neznám to, ale jeden kohout o tom kokrhal."
„O čem?"
„O těch holkách! Kriste, to je vostuda!"
„Stará, ses při smyslech? Co je mi po ňákejch holkách?"
„Jen se nedělej! Vy, chlapi, jste všecky stejný! Jak nám zmiznete z vočí, berou vás čerti. Deset guldenů! Ne, to je do nebe volající! Teď jsi mi otevřel voči! Ale vím, co mám dělat."
„No, copak?"
„Pojedu s tebou!" Uhlíř vyvalil oči.
„Ty? Ty chceš se mnou?" zvolal.
„Jo! Jasně!"
„O tom se v dopise nic nepíše."
„To taky není nutný."
„Co bys tam dělala? Chceš snad taky k tomu zemskýmu nebo jakýmu radovi?"
„Jo."
„A ke knížeti voň Befour?"
„Taky."
„No, ten by asi koukal!"
„Oho! Nekoukal by hůř než teď ty! Opatrná ženská nedovolí, aby se její starej dostal do pokušení. Nebo myslíš, že se tam nesmím ukázat?"
„To zas ne."
„Moje zelená jupka a žlutá skládaná sukně, červený punčochy a bílej - poslyš, starej! - bílej kapesník, ne modrej! Červený paraple je dost velký pro nás oba. Když jsme pod ním mohli jít na veselku, mužem pod ním ject i do hlavního města." Uhlíř se vesele usmál a mínil:
„Hm, není to špatnej nápad!"
„Viď, starouši?" přikývla polichoceně.
„Jo. Škoda, že to nejde."
„Proč by ne?"
„Nemůžem však nechat naše hospodářství jen tak napospas."
„Di! Děláš, jako bysme tu měli rytířskej statek!"
„A co zraněnej?"
„No, bratranec Weber by se o něho postaral."
„Jo," přitakal tento.
„Mně to tu můžete svěřit, než se vrátíte. Vem ji s sebou, bratrance. Aspoň budeš mít dobrý povětří." Uhlíř se poškrábal za uchem, poté řekl:
„No, šlo by to, jenže"
„Jaké jenže?" oponovala.
„Deset guldenů!"
„Co máš s deseti guldenama?"
„Pro dva to bude málo."
„Ohó! Snad nechceš utratit celejch čtrnáct?!"
„Jen vlak stojí šest!"
„Víc taky nepotřebuj em. Černej chleba si vezmem s sebou. K čemu bych jinak měla košík? Ty si můžeš vzít ještě pytel na záda."
„No, ten nemůžeme tahat s sebou!"
„Proč ne, he?"
„Když si vemu cylindr, nepotáhnu se s pytlem, nemyslíš? Věci ze svatby jsou přece jen noblesnější."
„No dobře, tak dám chleba jen do košíku. Sejra máme taky a můžu vzít i několik kfížal."
„Křížaly? My ňáký máme?"
„Jistě. Právě plnej cylindr."
„O tom nic nevím!"
„Co, ty se nepamatuješ na starou planou jabloň uprostřed louky?"
„Tu už před dvaceti rokama trefil blesk a zničil ji!"
„Co na tom? Než se to stalo, nasbírala jsem jabka a usušila je na křížaly. Ani nevíš, jakou máš doma hospodyňku!"
„Sakra, to mi fakt uniklo! Dvacetiletý křížaly!"
„No, aspoň si je teď můžeme vzít s sebou. Navíc máme ve městě příbuzný, a tak nemusíme nocovat po hospodách."
„Pří - buzný?" koktal překvapeně.
„Nevíš o nich?"

„Ne, nemůžu si vzpomenout," odvětil, vrtě hlavou.
„Co ses za chlapa! Nezná vlastní příbuzenstvo! Jak jsem se jmenovala za svobodna?"
„Landrocková."
„Dobře. Jak se jmenuje můj otec?"
„No, Landrock."
„Můj dědeček?"
„Landrock."
„Jeho bratr?"
„Taky Landrock."
„Ten měl bratrance ze strany ženy, která se za svobodna náhodou jmenovala taky Landrocková. Jak se teda jmenuje syn jeho strejce?"
„Každopádně Landrock."
„Ano. A syn jeho syna?"
„Landrock. To je celá hromada Landrocků!"
„Jo, naše příbuzenstvo je rozrostlý jako kopřiva. Naštěstí pocházím z rodiny, která se může nechat vidět. Nejdůležitější je, že syn onoho strejce pracuje v rezidenci, a to právě u soudu."
„Jako co?"
„Nevím, co dělal dřív, ale pozdějc se stal úředním strážmistrem. U něho zůstanem."
„Zná tě?"
„Přece bude znát svoji příbuznou!"
„Už jste se někdy viděli?"
„Ne. To taky není zapotřebí."
„Jak dlouho už pracuje v hlavním městě?"
„No, takovejch čtyřicet let."
„Sakra! Třeba už je po smrti."
„Ó, není mrtvěj! Landrockové neumíraj jen tak. Bude mít radost, až nás uvidí. U nás se vždycky drželo na příbuzný."
„Ale co když je přece jen už dávno po smrti?"
„No, pak bysme museli zůstat někde v hostinci. To by určitě moc nestálo. Lehnem si někde na seno za tři krejcary. Hřeben, kartáč a mejdlo si vemem s sebou. Jdu nahoru a po-ohlídnu se po nich."
„Kdy bysme odjeli?"
„Třeba hned."
„Vlastně by to bylo nejlepší. Čím dřív odjedeme, tím dřív se vrátíme domů. Podívej, tamhle jede vůz!" Úzkou lesní pěšinou se blížila koleska s jedním spřežením. Nahoře seděl muž.
„To je soudní lékař!" mínil uhlíř.
„Dobře, aspoň se dovíme, jestli můžeme opustit nemoc-nýho." Koleska zastavila. Lékař seskočil a vstoupil do světnice.
„Jak se mu daří?" otázal se ženy.
„Jako dřív."
„Navlhčovali jste mu obvazy na obličeji?"
„Jo, ani na okamžik nevyschly."
„To je důležité. Kapky, které jsem mu předepsal, výtečně hojí. Záleží na tom, abychom uzdravili jeho tvář a poznali, kdo to vlastně je."
„Kapitán určitě ne?"
„Ne, ten to není, ten už byl zajištěn." Raněný ležel bez pohnutí na posteli, tvář měl zakrytou rouškou. Lékař ji opatrně odtáhl, spokojeně pokýval hlavou a řekl:
„Účinek je lepší, než jsem očekával. Odřeniny ustupují, pokožka se uzdravuje. Za dva dny budeme vědět, na čem jsme."
„Ach, vidím to už teď!" prohlásil uhlíř neopatrně.
„Co?"
„Že to není Kapitán."
„Ach! Znáte Kapitána?" Teprve nyní uhlíř poznal, jak byl neprozřetelný. Jeho žena byla naštěstí rezolutnější. Zatímco nevěděl, co má říci, rychle prohlásila:
„Znát? Kdepak, pane doktor, ale tušíme, že jsme ho viděli."
„Kde?"
„Tady, v lese. Několik dní se kolem našeho baráku toulal chlap, kterej se nám zdál trochu podezřelej. Napadlo nás, že by to moh bejt Kapitán."
„Ach tak! Nemocný promluvil?"
„Ano, ale nezřetelně."
„Uvidíme, zda má bolesti." Lékař osahal celé jeho tělo, aniž by se pacient probral. Teprve když se dotkl hlavy, raněný rozhodil ruce a vykřikl:
„Pryč! Vrahu - lesní písaři!"
„Ach," přikývl lékař,
„že by se mu Kapitán představil jako lesní písař? Nevíte, zda nemocný slyší?"
„Ne."
„Mluvili jste na něho?"
„Několikrát, ale neodpověděl. Pořád spí."

„Nespí, leží v bezvědomí. Uvidíme, zda nyní neodpoví." Vyptával se raněného na různé věci, avšak marně. Poté zlehka položil ruku na jeho hlavu - nemocný se okamžitě pohnul.
„Jak se jmenujete?" zavolal mu do ucha. Nešťastník ztěžka odpověděl:
„We - Weber." Trvalo dlouho, než to slovo vykoktal.
„Odkud jste?"
„A - A - mé — merika."
„Kam chcete jít?"
„Lan - gen - stadt."
„Za kým?"
„S - strýc." Nyní propukl v bolestný nářek.
„Už na něho nesmím naléhat," mínil lékař.
„Temeno je napuchlé, snad má dokonce rozraženou lebku. Musíme počkat, až zmizí otok. Alespoň víme, jak se jmenuje."
„Je to můj synovec," řekl Weber.
„Cože, váš synovec?!"
„Ano. Šel ke mně a cestou potkal Kapitána, kterej ho svrhnul ze skály! Ten bídák se potom nebál jít do mýho domu a vydávat se za nešťastníka!"
„Ach, vy jste Weber z Langenstadtu?"
„Ano."
„To mne ujišťuje, že pacient je v dobrých rukou. Uděláte vše, abyste mu zachránil život?"
„Jasně! Jsem u něho ve dne v noci. Akorát prosím, abyste mi řek, co mám dělat."
„Přikládat mu obklady, dál nic."
„O to se postarám. Namítal byste něco, kdyby tuhle bratranec a jeho žena odjeli do rezidence?"
„Každopádně by však bylo lepší, kdyby zůstali zde. Člověk neví, co se může stát. Nemocný na tom není příliš valně."
„Bratranec musí pryč."
„Musí? Proč?"
„Je předvolanej k soudu." -. — .
„Ach! Aby byl vyslechnut kvůli tomuto ttrnénému?"
„Ne. Pan státní návladní ho už vyslechl. Dneska dostal dva dopisy, a kdybyste měl chuť, moh byste si je přečíst."
„Ukažte!" Lékař si přečetl oba listy a poté se obrátil s úsměvem na uhlíře:
„Netušíte, co chtějí?"
„Ne. Držím se od takovejch lidí radši dál."
„Snad se jich dokonce nebojíte?"
„Skoro, pane doktore."
„To není nutné."
„Myslíte?"
„Ano. Již tuším, oč se jedná, ale nejsem oprávněn o tom mluvit. Jen vás ubezpečím, že se nejedná o nic nepříjemného."
„Díky Bohu! No, stará, dones dolů naše velký vobleky!"
„Chcete odjet již dnes?"
„Jo. Už chci vědět, jestli mě oběsí nebo mi useknou hlavu."
„Ani jedno," odporoval lékař a podíval se na hodinky.
„Za hodinu a půl odjíždí z nejbližší stanice vlak do rezidence."
„Nestihnem ho. Půl hodiny potřebujem na oblíkání, ale pak už nestačíme doběhnout na nádraží."
„Musíte tedy jet!"
„Ohó! Na čerň?"
„Se mnou."
„Sakra! Vzal byste nás?"
„Ano. Posadím se na kozlík a povedu koně."
„To nejde."
„Proč ne?"
„Vy, takovej jemnej, študovanej pán a my - jemináčku!"
„Hlouposti! Lidi, kteří jdou na návštěvu ke knížeti voň Befourovi, mohou jet i na mém povozu, aniž bych se připravil o respekt. Nuže, chcete?"
„Když nám prokážete takovou čest, budem jen rádi. Ale musel byste aspoň půlhodinu počkat."
„Samozřejmě. Pospěšte si!" Staří zmizeli. Lékař poučil řezbáře Webera, jak má ošetřovat raněného. Tu se shora ozval rámus a strop světnice se téměř propadal.
„Jak se zdá, ti dva skutečně spěchají!" usmál se lékař.
„Jasně," odvětil Weber.
„Uvidíte malej modrej zázrak, pane doktore!"
„Jak to?"
„Oblíkaj se do svatebních šatů, který ležely půl století v truhle, kterou opustily jen jedinkrát před vosumnácti ro-kama, když si je uhlířovic vzali na kmotřenství."
„Na to jsem opravdu zvědav!"
„Hlavně si všimněte cylindru. Už tenkrát vypadal nemožně: vysokej jako kovářská výheň a hruběj jako kůže z pudla. Ti

dva udělaj v rezidenci pěkný pozdvižení." Konečně sestoupili ze schodů a vešli do dveří. Jejich vrásčité obličeje zářily blahem. Uhlíř přistoupil k zrcadlu - nahoře totiž žádné neměli - srovnal si límec u košile a sebevědomě zvolal:
„Člověk je úplně někdo jinej, sotva na sebe veme pořádný věci!" Uhlířka do něho strčila a usmála se na něho:
„Di stranou a nebuď tak samolibej!"
„Abys mohla čučet do zrcadla sama, he?"
„Musím si prohlídnout pentle od klobouku. To se tebe ne-tejká." Natřásala se před zrcadlem jako kvočna. Lékař přistoupil blíž a nahlédl do košíku.
„Safra!" zvolal.
„Co jste si to zabalili?"
„Chleba, sejra a křížaly."
„K čemu?"
„K jídlu!"
„Cože? Tento starý sýr chcete jíst?"
„Pane, je skvěle uleželej a po nastrouhání bude výtečně chutnat."
„Jak je starý?"
„No, nahoře leží už pár let. Se sejrem to máte tak: čím starší, tím lepší."
„Bože, závidím vám vaše zuby. A co ty křížaly? Nejsou dřevěné?"
„Nu, byly tvrdší už tehdy."
„Kdy tehdy?"
„Asi před dvaceti rokama."
„Vždyť to musí mít odpornou chuť!"
„Jo, člověku to trochu stáhne jazyk, ale to nevadí, jinak je to zdravý. Kyselo dělá veselo."
„Bůh chraň vaše žaludky! Kde to chcete jíst?"
„Přece v hlavním městě!"
„To je jisté, ale kde? V hotelu?"
„V hotelu? Kdepak! Máme tam příbuzný. Nechcem je vy-žírat, proto jsme si vzali jídlo s sebou." V obličeji lékaře se objevil zvláštní výraz.
„Škoda," prohlásil.
„Hrozná škoda!"
„Čeho je škoda?"
„Nu, tímto sýrem byste mohli vzdát velkou čest."
„Komu?"
„Knížeti voň Befourovi."
„Co neříkáte? Je to pravda?"
„Ano. Je milovníkem starých tvrdých sýrů na strouhání. Kdo ví, jestli už mohl ochutnat tak dobře proleželý!"
„Myslíte? Ty, starej, co kdybysme kus sejra nabídli knížeti?"
„Jasně! Třeba z toho bude mít radost!"
„A jakou!" potvrdil lékař.
„Jen jedno mi musíte svatosvatě slíbit."
„Copak?"
„Neprozradíte mě."
„Ach! Proč ne?"
„Protože mě zapřísahal mlčením, když mi řekl, že nejra-ději má staré smradlavé syrečky. Jako lékař nemohu dovolit, aby se o mně říkalo, že neudržím slovo."
„Dobře, ale co máme říct, když se zeptá, odkud to víme?"
„Stačí, když řeknete, že se to povídá po celé zemi."
„Jak chcete."
„Je jisté, že vás bude uctívat. Co se týče křížal - to by bylo moc!"
„Jak moc?"
„Nechci vás připravit o vaše jídlo."
„Nejsme lakomí."
„Tím lip. Pak byste si z toho pána mohli udělat největšího přítele. To by bylo výtečné."
„Prosím, nežinýrujte se, pane doktore. Ven s tím, co máte na srdci!"
„Nu, právě že jdete k panu soudnímu radovi voň Eichen-dórfferovi, dal bych vám radu, která vám bude k užitku."
„Mluvte, mluvte!"
„Pan soudní rada voň Eichendórffer totiž trpí vášní, takovou neléčitelnou nemocí."
„Chudák!"
„Trpí totiž podzemním zaječím zubem."
„O něčem takovým jsem ještě neslyšel!"
„Podzemní zaječí zub, nebo jak se vyjadřujeme my, lékaři, skrytá vlčí tlama - tak to leží tak hluboko pod kůží, že to nelze vidět."
„Ach tak!"
„Bolesti jsou ale hrozné."
„Dá se to léčit?"

„Ne. Navíc, pokud má někdo takový zaječí zub, nemůže pořádně mluvit a musí jíst stále něco trpkého, aby se podzemí zubu snížilo. Neexistuje lepší prostředek než staré, prastaré křížaly z plané jabloně. Rozumíte?"
„Safra!" ujelo uhlíři.
„Pan soudce tajně kupuje křížaly, kde se naskytnou. Denně jich ale spotřebuje dvě libry, takže už nejsou vůbec k sehnání."
„Že by bylo málo jabloní?"
„To ne, ale najděte tak staré křížaly a dokonce divoké!"
„Tady v horách jich je dost."
„Musíte si uvědomit, že takový pán, jako je rada voň Ei-chendórffer, se nebude se svou nemocí chlubit. Obchod s kří-žalami musí zůstat tajemstvím. Pak je pochopitelné, že se nedozví o všech místech, kde by lék sehnal."
„Myslíte, že stářím roste kvalita?"
„Přirozeně."
„No, ty moje máj určitě dvacet roků."
„Dobře vám je zaplatí."
„Ó, dám mu je zadarmo."
„Takže mu je nabídnete?"
„Proč ne, když bude mít zájem."
„Vděčně vám bude líbat ruce."
„Povím mu, že mám doma ještě plnej cylindr, právě ten, kterej bude mít starej na hlavě. Pan rada hned odhadne, kolik toho je."
„Požádá vás, abyste mu je poslala."
„Máje mít. Jsme vám vděční za vaše rady, pane doktore!"
„Ó, prosím, prosím! Pokud mohu někomu prospět, rád to učiním. Přátelství toho vysokého úředníka vám může být velmi prospěšné."
„To jo! Ale co mu řeknem, když se bude ptát, jak nás napadlo darovat mu sušený jabka?"
„Nu, mohli byste se tvářit, že nechcete odpovědět."
„Vida, to je po mým, člověk nemá hnedky všecko vy-žvanit."
„Pak se můžete mimochodem zmínit o zaječím zubu. Rozumíte?"
„Ba, ba."
„A kdyby vám nerozuměl, řekněte rovnou, že zaječí zub je podzemní a že se nazývá také vlčí tlamou. Pak už bude vědět, na čem je."
„Jo, ale co když se zeptá, odkud to víme?"
„Něco si vymyslete. Prostě se o tom baví celá země."
„A když nebude věřit?"
„Tak mu klidně řekněte pravdu."
„Že jste o tom mluvil?"
„Ano."
„Neuškodí vám to?"
„Kdepak, vůbec ne! Jsem - ach, vy mě asi neznáte?"
„Ne. Nedostáném se často mezi lidi. Byl jste nám před-stavenej jen jako pan okresní soudní lékař."
„Jmenuji se také voň Eichendórffer."
„Ach tak! Jste příbuzný?"
„Je mým strýcem."
„To se šikne. Máme ho od vás pozdravovat, pane doktore?"
„Hned ne, až nakonec. Jste připraveni?"
„Jo. Nebo musíš ještě něco zařídit, stará?"
„Hm! Ano."
„Copak?"
„Když nad tím tak uvažuju, udělali bysme nejlíp, kdy-bysme vzali s sebou rovnou všecky jabka."
„Ne, to není nutné," odporoval lékař,
„kdybyste s sebou vzali všechna jablka, museli byste mu je do jednoho dát."
„To je pravda."
„Jste chudí. Díl z nich mu můžete dát, ale ostatní ať vám zaplatí. Jednoduše mu je pak pošlete poštou. Nuže, pokud jste připraveni, vyrazíme." Po rozloučení koleska vyrazila k nejbližší vlakové stanici. Lékař se celou cestu tajuplně usmíval, a když ti dva vystoupili a on odjížděl pryč, dal se do hlasitého smíchu.
„Kouzelní lidé, ti dva staří! Určitě vyvolají rozruch v celé rezidenci. A strýc! Safra, ten se bude bavit! Podzemní zaječí zub! U toho bych chtěl být! Dal bych za to deset guldenů! "- Uhlíř, který ještě nikdy neseděl ve vlaku, se opatrně vyptával, jak se má chovat. Jejich zevnějšek byl nápadný již zde, a tak průvodčí usoudil, že udělá nejlépe, pokud je posadí do samostatného kupé.
„Vidíš, jak jsem udělal dobře, když jsem ty starý jabka schovala!" prohlásila stará sebevědomě.
„Jo, ale nebylo to dobře pro můj klobouk!"
„No, trochu pokrabatěl, ale to se časem srovná. Až se vrátíme domů, strčím ho na pár dní za pec. A ten sýr! Kdo by si to pomyslel!"
„Pro knížete?"

„Ano. Má rád starej sýr. Vidíš, a tys měl z těch dvou pánů strach! Ještě že doktor přišel!"
„Teď ale nemáme nic pro příbuzný!"
„To nevadí. Vezeme jim chleba, a to je ve městě rarita -právej uhlířskej chleba!"
„Co když je nenajdem?"
„No, vždyť máme pusu! Zeptáme se."
„Co když už nežij ou?"
„Tak-tak--hm!"
„No, a jsi v koncích!"
„Teď mě napadá - vždyť máme i jiný příbuzný!"
„O žádných nevím."
„Jo, v tom je potíž! Neznáš ani svý nejbližší příbuzný! Taková vostuda!"
„Jak se jmenujou?"
„Eliášovi."
„Nikdy jsem o nich neslyšel."
„Ne? Jak to?"
„Prostě ne."
„Vždyť jsem ti o nich vyprávěla před naší svatbou!"
„Jo, tenkrát! Od těch časů jsem to pochopitelně zapomněl."
„Pochopitelně? Něco takovýho se přece nemůže zapomenout! Musím vědět, kde mám příbuzný! Jak těžko by se člověk dostal k případnýmu dědictví, kdyby nevěděl, kde kdo lítá po světě."
„Jo, dědictví! Stará, my a dědit?!"
„Člověk nikdy neví!"
„Tak mi to laskavě vysvětli! Jmenuje se teda Eliáš?"
„Ano. Přece jsi znal dobytčího doktora Eberta?"
„Jo, byl to tvůj vzdálenej bratranec -jedna travička z deseti luk!"
„Oho! Vzdálenej? No, nebudu se s tebou dohadovat."
„To taky není nutný! Chtěla jsi však mluvit o Eliášovi a začínáš Ebertem."
„Správně! Ebertova žena má přece nevlastního bratra, jestli si vzpomínáš."
„Jo, třeba."
„Tenhle nevlastní bratr si vzal Barthelovou, teda za svobodna - má křivou nohu, akorát už nevím, jestli pravou nebo levou. Pamatuješ se?"
„Jen jestli nemá křivý obě!"
„Tak přesně už to sama nevím. Ale bratr tyhle Barthe-lový měl jako druhou manželku jistou Eliášovou. Její bratr, tedy Eliáš, byl krejčím a v zimě dával hodiny tance."
„Neznám ho."
„Vždyť ti to vysvětluju. Tenhle krejčí Eliáš měl kluka jménem Artur, malýho chlapce, ale ne hlupáka. Uměl hezky kreslit a pomáhal otci při hodinách tance. Později odešel do hlavního města a stal se tanečním mistrem."
„A toho jako myslíš?"
„Jo."
„Máme ho najít?"
„Myslíš si, že by nebyl rád?"
„Proč ne, vždyť jsme mu nic neudělali!"
„Jo, a navíc nejsme žádný ubožáci! Máme čistý, krásný šaty! Povím ti jen jedno: nenašetřila jsem jen deset guldenů, ale hned celých čtrnáct. Nemusíme je utratit, ale vypadá to lip, když máš v peněžence ňákou tu minci navíc. Poznáme, kam se vlastně dostáném." Rozhovor uvázl. Oba hleděli z okna, aby se potěšili okolní krajinou. Později dostali společnost. Stará se hrdě vypjala, když si všimla, jak šiji prohlížejí. Opatrně kopla do starého, ale nic neřekla. Když konečně vystoupili, zeptala se ho:
„Viděls ty voči?"
„Jaký voči?"
„Jaký na nás ty lidi dělali."
„To jo!"
„Jsme holt pár, kterej se může nechat vidět. Ale byli milí, pořád se usmívali."
„Kam ale teď?"
„No, hned se pozeptám. Tamhlec stojí chlapík se zlatejma proužkama na čepici. Určitě to bude něco vysokýho. Takoví lidi vědí všecko." Ten, jehož mínila, byl přednosta stanice. Sotva si povšiml dvou zvláštních postaviček, cuklo mu ve tváři. Tu k němu žena přistoupila, přátelsky přikývla a řekla:
„Dobrej den! Znáte to tady?"
„Tak trochu, má milá."
„Víte, kde bydlí Landrockovi?"
„Landrockovi? Co jsou zač?"
„On je úředním strážmistrem."
„Ne, toho bohužel neznám."
„Pochází z hor."
„Ach, snad se mýlíte, má milá!"

„Kdepak!"
„A přece! Znám strážmistra Uhliga, který pochází z hor, přímo z Tannensteinu."
„Toho nemyslím."
„Pak je mi líto, má milá."
„Nevadí, zeptám se jinde."
„Hm! Město je velké, lidé se navzájem neznají. Nejlíp uděláte, když se podíváte do adresáře, má milá." Překvapeně se na něho podívala a prohlásila:
„Podívat se do adresáře? Jak?"
„Prostě očima."
„Ach tak! Co je to za knížku?"
„To je seznam jmen všech lidí ze sídelního města. Tam zjistíte, co jsou zač a kde bydlí."
„Ach tak! Tohle nevymyslel žádnej hlupák! Kde tu knihu seženu?"
„Uvnitř v restauraci. Požádejte o ni číšníka."
„Děkuju, pane." Vzala starého za ruku a táhla jej pryč.
„Slyšels?" zeptala se ho po chvíli.
„O adresáři?"
„Ne, myslím jeho uctivost."
„Jakou uctivost?"
„Člověče, ty mě štveš! Aspoň čtyřikrát mi řekl ‚má milá!. Z toho člověk hned pozná, že je v hlavním městě, kde bydlí král. Pojď dovnitř!" Vtáhla jej do hostince. Bylo jí jedno, že se zároveň dostala do čekárny první třídy. Takové rozdíly neznala. S polichocením si všimla, že se oči všech přítomných podívaly na ni a jejího manžela. Pocítila vnitřní sílu jako nikdy předtím.
„Sedni si!" pošeptala uhlíři nadřazeně. Zaváhal.
„Ty, to je samet!" šeptal.
„Samet sem, samet tam, ostatní na něm sedí taky!" Zarazila jej do plyšového křesla. Tu k nim přistoupil číšník a řekl:
„Panstvo promine, ale zde je na nesprávném místě!"
„Ne, poslali nás sem."
„Kdo?"
„Muž se zlatou čepicí."
„Ach, promiňte, to je něco jiného! Co si přejete?"
„Knihu se jménama."
„Myslíte adresář?"
„Jo, tak to říkal."
„Chcete se nějak občerstvit?"
„Občerstvit? Jak?"
„Myslím, zda budete jíst nebo pít?"
„Ach tak! U toho čtení člověk musí jíst a pít?"
„Bývá to zvykem."
„No, co teda máte?"
„Teplé nápoje."
„Může bejt."
„Třeba vaječný punč?"
„Pro mě za mě! Je velkej?"
„Sklenice."
„No, tak dvě přineste." Mladík se rozběhl k pultu. Radoval se, jak vyzrál nad venkovskými balíky. Stará se otočila na muže: -
„Slyšels, jak nás pojmenoval?"
„Panstvo, ne?"
„Jo, a prosil o prominutí. Slyšels to?"
„Jasně."
„Ty, mám dojem, že tady vyvoláváme velkej zájem. To je holt hlavní město! Tamhle už zas jde!"
„Prosím, milostivá!" Uklonil se a s ironickým úsměvem před ni položil knihu. Oba hleděli spokojeně za odcházejícím, potom se žena rozhlédla po ostatních a řekla:
„Všichni nás pozorují, myslím, že kvůli mýmu větrovýmu čepci. Takovou nádheru už dneska nenajdeš, dřív byly šičky daleko šikovnější." Otevřela knihu. Výraz v její tváři probudil ve všech přítomných těžko potlačovaný smích.
„Ty," řekla,
„na tohle nevidím. Písmena jsou malý a cvikr jsem si nechala doma."
„Dej to sem!" Vzal knihu a začal listovat.
„No," pravila netrpělivě,
„tak začni!"
„Kdybych tak věděl, kde! Ani já to nepřečtu!"
„Jo, naše oči nejsou jako dřív. Nu, nevadí, číšník nám to | najde." Čekali, až přijde mladík s nápoji. Pak mu stará přisunula knihu a řekla:
„Nu, začněte!"

„Začít?" divil se.
„Ano," přikývla rezolutně.
„Myslíte?"
„Předčítat!"
„Ach tak, mám vám přečíst celý obsah knihy?"
„Jo."
„Poslyšte, k tomu nemám čas!"
„Od toho jste přece tady!"
„Ne."
„Chlap se zlatou čepicí to tvrdil!"
„Snad řekl, že si máte nechat předložit adresář."
„No jasně."
„Ale ne, že vám ho mám přečíst. S tím bychom nebyli hotovi ani do večera."
„Ale jak se mám dozvědět, kde bydlí?"
„To je mi něco!" usmál se.
„Mám číst tak dlouho, dokud nenarazím na dotyčné jméno?"
„Jo."
„To přece není nutné. Stačí vyhledat správné jméno, nic víc."
„Vždyť nevím, kde je!"
„Jde to podle abecedy, milostivá." Tu sejí rozjasnilo v hlavě. Překvapením otevřela ústa, poté vykoktala:
„Ach - tak! Není to kniha, ale rejstřík!"
„Ano," smál se,
„je to rejstřík. Jaké jméno chcete najít?"
„Landrock."
„Pak musíte otevřít pod L. Tady. Čím je ten muž?"
„Strážmistrem." Číšník hledal, potom řekl:
„Strážmistr Landrock tu není."
„Vidíš," mínil uhlíř,
„měl jsem zase pravdu. Už jsou po smrti."
„No, nevadí. Zkuste najít Eliáše."
„Eliáše?" ujišťoval se číšník.
„Čím je?"
„Tanečním mistrem."
„Ach, zdá se, že tady je. Artur Eliáš, malíř a baletní mistr."
„Balet? Co to je?"
„Tanec, totiž tanec v divadle."
„Pak je to on! Taky malíř? Jo, bude to on! Kde bydlí?"
„Napíši vám to." Napsal adresu na lístek. Oba zatím ochutnali vaječný punč, pak se stará zeptala:
„Jak se to jmenuje?"
„Vaječný punč."
„Kolik stojí ty dvě sklenice?"
„Gulden." Když na něho vrhla překvapený pohled, opakoval cenu.
„Gulden?!" zvolala.
„Ano."
„To mi nenakukáte!"
„Prosím, máme pevné ceny!"
„Jak? Co? Skutečně chcete celej gulden?"
„Požaduji ho, neboť jej musím dát do pokladny."
„Na to se přeptám. Pošlete mi sem svého pána! Nikomu nesednu na lep! Jsem paní Hendschelová, rozumíte?!" Číšník pokrčil rameny a vzdálil se. Hostinský, který se záhy objevil, potvrdil, že cena je správná.
„Tady už přestává všecko!" zvolala dobrá žena.
„Mám taky jazyk a chuť, vím, co jste tam dali: vejce za dva krejcary - a za to chcete dva guldeny?! Poslouchejte, tady už nás neuvidíte!"
„To je mi líto," usmál se.
„Nemůžete slevit?"
„U nás se nesmlouvá."
„Dobře, tady máte svý hříšný peníze! Pojď, starej, nebo mě trefí šlak, a pak se mnou nic nebude! Za takový peníze mě nikdo nemusí nazývat ‚panstvem!" Sáhla po košíku a uchopila červený deštník, narazila starému klobouk na hlavu a táhla jej pryč. Venku se zarazila a ulevila si takovými výrazy, že sejí kolemjdoucí strážník zeptal:
„Poslyšte, má milá, tohle je váš muž?"
„Jo, a kdo jinej?"
„Prosím, jestli mu chcete nadávat, vyberte si pro to jinou dobu a jiné místo."
„Vynadat?"
„Jistě, vždyť to vidím a slyším! Všichni kolem zůstávají stát!"

„Kdo vlastně jste, he?!"
„Policista." Toto slovo na ni mělo blahodárný účinek.
„Ježíšku!" zvolala.
„Mám snad mít kvůli ohyzdnýmu ši-zení ještě oplítačky s policií?! To mě ani nenapadne!"
„Kdo vás ošidil?"
„Lidi vevnitř! Musela jsem zaplatit za dvě sklenice va-ječnýho punče celej gulden!"
„V první třídě? To je pochopitelné."
„No jo, ale na to nejsem zvyklá!"
„Zřejmě nejste zdejší?"
„Ne, přijeli jsme posledním vlakem."
„Ke komu chcete jít? Možná vám mohu pomoci." Řekla mu jméno a ulici.
„To je příliš daleko," odpověděl.
„Budete si muset vzít drožku, pokud nechcete zabloudit."
„Jen pomalu! Neztratím se v lese, natož pak tady!"
„Ach, tady člověk zabloudí mnohem snáz než v lese! Ostatně ani nevíte, jak se jmenují jednotlivé ulice."
„Drožka taky stojí gulden?"
„Tam, kam potřebujete, to vyjde na půl guldenu."
„No, to ještě není nejhorší. Když jsme zaplatili celej gulden za pití, proč bysme se za půl guldenu neprojeli. Mám jich ještě třináct. Pojď, starej!" Táhla ho k drožce.
„Ještě jich máš třináct?" ptal se.
„Samozřejmě."
„Takže jsi měla jízdenky zadarmo?"
„Ježíšku, na to jsem ani nepomyslela! Tak raději půjdem pěšky!"
„To nejde. Kočí už otvírá kočár, viděl nás přicházet."
„Nech ho otvírat! Moje peníze jsou přednější!"
„Sotva tu ulici najdeme."
„Hm! To je proklatá historka! Doma je holt doma!" Řekli kočímu ulici a číslo. Trvalo dost dlouho, než se dostali na udanou adresu. Paní Hendschelová zaplatila půl guldenu, aniž by měla zdání o nějakém spropitném. Pak vystoupila i se starým po schodech domu. Na dveřích bylo napsáno: Artur Eliáš, umělecký malíř a baletní mistr.
„Tady bydlí," řekla.
„Hlavně aby byl doma." Zazvonila. Teprve až po delší době se otevřely trochu dveře a žena za nimi se zeptala:
„Co si přejete?"
„Artur je doma?"
„A--Artur?!"
„Ano."
„Koho vlastně míníte?"
„Nu, Artura Eliáše." Mezi dveřmi se objevil špičatý nos ženy, ostrým hlasem zaznělo:
„Kdo vlastně jste?"
„Jsem jeho starší příbuzná."
„Příbuzná?! Vy jste naše příbuzná?!"
„Naše? Kdo jste vy?"
„Jsem manželka pana uměleckého malíře a baletního mistra Arthura Eliáše."
„No tak jste i moje příbuzná! Otevřte!"
„Ne tak zhurta!"
„Mezi příbuznejma nebudeme dělat okolky! Uhněte!"
Nacpala příruční košík do pootevřených dveří a tlačila se za ním. Starý šel za ní a zavřel za sebou dveře. Manželka uměleckého malíře byla bez sebe. Její tvář žhnula zlostí.
„Co vás to napadlo," křičela,
„lézt mi do bytu násilím?! Víte, co je rušení domovní svobody?"
„Nedělejte se směšnou! Nebojím se! Jako starší příbuzná přece můžu navštívit svýho bratrance?"
„Skutečně vypadáte jako stará příbuzná!"
„Neurážejte! Kde je Artur?"
„Pro vás není doma."
„Ohó! Já si ho najdu!"
„Opovažte se! Pokud mi vlezete dál do bytu, zavolám policii!"
„Jak příbuzenský!"
„Jak se vlastně jmenujete, vy ‚příbuzní?!"
„Hendschelovi. Já jsem rozená Landrocková."
„To je váš muž?"
„Jo."
„Čím je?"
„Uhlířem."
„Aj, nebesa! Uhlíř! A můj muž, pan umělecký malíř a baletní mistr by měl být vaším příbuzným?!"
„Jasně!"

„Vyloučeno, vyloučeno!!"
„Pročpak, he?!"
„Uhlíř a umělecký malíř!"
„Ach jo! Vy si jako myslíte, že uhlíř není dostatečně vzne-šenej?!"
„Taková otázka! Takové příbuzenstvo by bylo urážkou, velice rafinovanou urážkou!"
„Ježíšku! Jak jste se vlastně jmenovala za svobodna?"
„Aurora Wendelinová."
„Čím byl váš otec?"
„Umělcem. Maloval hlavičky panenkám."
„Ach, proto jste tak zmalovaná! Jen si nic nenamlouvejte! Váš muž byl synem krejčího a jeho teta, rozená Barthelová, má jednu křivou nohu - nebo dokonce obě! Nemáte důvod bejt pyšná! Ostatně nejdu za várna, ale za vaším mužem, a toho si najdu. Kupředu!" Chtěla odstrčit Auroru stranou, avšak ta výhružně zaječela:
„Dál ani krok, nebo zavolám policii!"
„Pro mě za mě! Vašeho muže si najdu!" Cpala se stále vpřed, čímž přinutila manželku baletního mistra, aby běžela před ní.
„Řeknu to svému muži, hned teď!" vyhrožovala.
„Nechá vás vyhodit!"
„Souhlasím." Malíř stál u stojanů. Vtom se rozlétly dveře a zazněl hlas jeho ženy:
„Arture, milý Arture!"
„Auroro, miláčku?"
„Pojď mi na pomoc!"
„Na pomoc? Nemohu!"
„Musíš, musíš!"
„Nejde to! Přece víš, že maluji tvář Venuše!"
„Nutně potřebuji, abys mi pomohl!"
„Neznervózňuj mne!"
„Pojď, rychle pojď!"
„Co se stalo? Našla jsi myš?"
„Ne, něco mnohem horšího!"
„Copak?"
„Tvoji příbuznou!"
„Příbuznou?" — Odložil paletu a odstoupil od stojanu.
„Ano," přitakala,
„tvou příbuznou a jejího muže."
„Ať má, koho chce, mně je to jedno. Nemám muže ani příbuznou. Vyžeň je!"
„Nechce jít!"
„Hm! Je hezká?"
„Ne."
„Ó běda! Mladá?"
„Velmi stará."
„Řekni jí, že nemám čas!" Uhlířka doposud trpělivě naslouchala, ale nyní odstrčila malířovu ženu a vstoupila.
„Cože?! Nemáš čas?" zvolala.
„Ty nemáš čas na svoje příbuzný, který se sem harcujou dlouhý hodiny vlakem? Styď se!" Přistoupil k ženě, ukázal na ni štětcem a zeptal se:
„Auroro, miláčku, to zeje moje příbuzná?"
„Ano, milý Arture."
„A tohle je její muž?"
„Tvrdí to."
„Neznám je."
„Cože? Neznáš mě, rozenou Landrockovou?!"
„Ne. Chcete snad sedět modelem?"
„Modelem?" divila se.
„Co je to?"
„No, mohl bych vás namalovat jako fúrii nebo Xantipu - nebo jako čarodějnici, která žere v pohádkách děti!" Několik okamžiků na něho beze slova hleděla mlčky, poté řekla, nutíc se ke klidu:
„Dobře, přestanu vám tykat. Přesto si na mě musíte vzpomenout! Vždyť jste znal zvířecího doktora Eberta, kterýmu říkali prostě dobytčí doktor?"
„Fuj! Taková slova! Auroro, miláčku, buď tak hodná a vyhoď tu ženskou pryč!"
„Hned!"
„Ne, hned ne!" vyjela uhlířka.
„Nejdřív se chci zeptat tohohle krejčovskýho kluka, jakej má důvod k hrdosti? Říkáte si uměleckej malíř? Tomu nerozumím, ale srdce máte určitě na špatným místě! Považujete se za bůhvíco, ale nejste hodnej, abych s várna mluvila! Tady můj muž je obyčejnějšíuhlíř, ale můžu na něj bejt pyšnější než miláček Aurora na svýho Artura! To jsem vám chtěla říct! Teď sbohem a Bůh vám odpusť!" Chtěla jít, ale malíř ji vstoupil do cesty a zlostně křičel:

„Jak to myslíte, ženská?! Čeho podle vás nejsem hoden, he?" Mával jí štětcem před očima. Usmála se na něho a odpověděla:
„Nedělejte ze sebe pána, patlale barev! Uhněte mi z cesty, chci ven!" To pro něho bylo příliš silné. Přistoupil těsně k ní a zlobně křičel:
„Vy nestydo! Ať!"
„Uhněte z cesty!" přerušila jej. Protože ve vzteku neodhadl vzdálenost a zajel jí štětcem do obličeje, vyrvala mu jej z ruky a odhodila jej stranou, přičemž však zasáhla Venuši, jejíž tvář zahrála nejtmavší černí. To znásobilo jeho zlost.
„Co si to dovolujete?!" řval.
„Dopustila jste se na mně násilí! Zničila jste umělecké dílo! Potrestám vás, jak zasluhujete!" Popadl ji náhle za paži. Odhodila košík, vzala malíře oběma rukama a prudce ho hodila přes celou místnost. V jeho cestě se ocitl obraz, na němž včera učinil poslední tahy štětcem - a nyní na něj dopadl tak nešťastně, že jím prostrčil hlavu. Zmocňovaly se ho mdloby. Vyskočil na nohy a rozpřáhl se k úderu - ale tu ho popadl uhlíř. II
„Poslyšte, pane uměleckej malíři," řekl,
„zatím jsem byl klidnej, ale na starou mi nešahejte! Rozumíte? Udělejte místo, ať můžeme jít. Proč se nám stavíte do cesty?"
„Jít?!" pěnil baletní mistr.
„Ne, zůstanete tady, dokud nepřijde policie. Auroro, běž, utíkej!" Jeho příkaz nebyl nutný, neboť žena odběhla již před chvílí pro policii. Malíř chtěl zadržet uhlíře, ale ten se smíchem zvolal:
„Co, chcete mě tu zadržet, uličníku? Padejte!" Dal mu ránu, která mrštila umělce na láhev terpertýnu, kterou na sebe při pádu převrhl. Malíř se přestal ovládat, řval jako býk a znovu popadl uhlíře, spíš se na něj pověsil.
„Policie, pomoc! Pomoc! Auroro!"
„Hned, Arture, hned!" zaznělo. Dveře se prudce rozlétly, do místnosti vběhla malířova žena se strážníkem v patách.
„Co se tu děje?" začal muž zkrátka.
„Omezování domovní svobody!" řval malíř.
„Jak to?"
„Vidíte ten obraz? Ta ženská mě jím prohodila! Vidíte černou tvář Venuše? Hodila tam můj štětec! Vidíte převrženou láhev terpentýnu? Tenhle chlap mě na ni hodil! Žádám, abyste je zatkl!"
„Proč jste se dopustili násilí na panu baletním mistrovi?" otázal se jich policista.
„My na něm?" divil se uhlíř.
„Bylo to právě naopak - on použil násilí proti nám."
„Lže!"
„Chtěli jsme odejít, ale on se snažil zadržet moji ženu. Musel jsem ji bránit."
„Proč by ji tu měl držet?"
„Chtěl jí nadávat."
„Tomu nerozumím. Kdo jste?" Uhlíř vyprávěl podle svého, co se stalo, malíř a jeho žena jej doplňovali ze svého hlediska a vyžadovali jejich zatčení. Policista pokrčil rameny a prohlásil:
„Zdá se mi, že vaše vina je stejná. Vy jste však cizí, pane Hendschel, musím vás požádat, abyste mne následovali."
„Kampak?" zeptal se uhlíř.
„Na policejní stanici."
„Co? Moje žena půjde taky?"
„Ano."
„Chcete nás snad zatknout?"
„To neříkám, akorát vás chci zajistit, abyste mohli vypovídat na kompetentnějším místě."
„To je jedno, chcete nás zatknout!"
„Doufám, že nebudete klást odpor."
„To mě ani nenapadne. Jsem klidnej člověk a neudělal jsem nic, akorát jsem uvolnil svoji ženu z rukou tohohle chlapa."
„Zničili mi obraz!" ječel Artur.
„Musíte nám ho nahradit!" přitakala Aurora.
„Moje Venuše!"
„Umějte šiji!" prohlásil uhlíř.
„A terpentýn!"
„Vyližte si ho!" Tu mu strážník položil ruku na paži a varoval ho:
„Přestaňte se rozčilovat a pojďte se mnou, jinak to bude ještě horší." Muž a žena jej následovali, za nimi zněly nadávky uměleckého páru. Dole na chodbě strážník zastavil, podíval se na oba, zavrtěl hlavou a řekl:
„Takhle nemůžeme jít!"
„Proč ne?"
„Vaše šaty jsou tak nápadné, že, za námi poběží všichni výrostci sídelního města, jakmile se objevíme na ulici."

„Chcete snad ject?"
„Ano."
„No, ale drožku platit nebudem!"
„Zaplatím já." Počkali na chodbě, dokud strážník neobjednal fiakr, do něhož nasedli. Sotva vešli do kanceláře policie, všichni vyvalili oči. Strážník podal hlášení nadřízenému, který odvedl manžele k výslechu. Vyprávěli mu pravdivě o průběhu návštěvy. Když skončili, s úsměvem se zeptal:

„Jste dnes poprvé v hlavním městě?"
„Jo."
„Byli jste někdy s panem Arturem Eliášem ve styku?"
„Ne."
„To jsem si myslel. Vy, horalé, jste tak přátelští, že se ne-rozpakujete objímat bratrance ze stého kolena. To je ve městech nepřístojné a vyvolává to rozepře, jako je tato. Malíř vás bude žalovat za rušení domovní svobody a bude požadovat náhradu škody."
„O rušení svobody se nedá mluvit, chtěli jsme jít, ale on nás nepustil."
„Přesto bych si vás tu chtěl ponechat."
„Cože? Jako zajatce?"
„Ano."
„Proboha!"
„Jo, jo, je mi líto! Už jste někdy byli trestaní?"
„Nikdy!"
„Jste určitě hodní lidé a nerad bych vám ublížil. Můžete se legitimovat?"
„Čím?"
„Pasem."
„Ten nemáme."
„Nebo něčím jiným, třeba dopisem."
„Ó, ty máme hned dva!"
„Jsou adresovány vám?"
„Jo, kvůli nim jsme vlastně přijeli do hlavního města."
„Ukažte mi je!" Hendschel vytáhl dopisy a podal je úředníkovi. Během čtení dostala policistova tvář úplně jiný výraz. Jednal-li s nimi dosud blahovolně, začal být nyní velice přátelský. Pokynul podřízenému a obrátil se na uhlíře:
„To dává celé záležitosti jiný směr. Muže, který pro nás toho tolik udělal, přece nemůžeme zavřít!"
„Jako já?"
„Jistě."
„O ničem nevím."
„Znáte přece policejního agenta Antona?"
„To jo."
„Viděli jste se v Langenstadtu?"
„Jasně."
„Řekl jste mu, aby tam šel?"
„To je pravda."
„Pak vám musíme být vděční za zdařilé zatčení Kapitána."
„No, vypadá to tak," přikývl starý.
„Víte, co po vás kníže chce?"
„rxc.
„Nebo vrchní soudní rada?"
„Taky ne.. Snad se mě chtějí zeptat, jak mě napadlo, že Kapitán dřepí v Langenstadtu."
„To je možné."
„No, vlastně ani nevím, kdo na to přišel dřív, jestli já nebo tuhle moje stará."
„Vaše paní? Nu, dámy bývají často mnohem ostrovtip-nější než muži."
„To bych řekla!" vpadla mu stará rychle do řeči.
„To je stará vesta!"
„Nu," zasmál se úředník,
„zato dnes jste byli méně chytří!"
„Jak to?"
„Nápad vyhledat malíře nebyl příliš šťastný!"
„Je to náš příbuznej."
„Už jsem vám řekl, že na vzdálené příbuzenství se příliš nedbá. Proč jste radši nešli do hostince?"
„Pane, jsme chudý."
„Hm, no jo! Ale proč jste nevyhledali knížete?"
„Myslíte, že by nás vzal k sobě?"
„Snad. Je to hodný a pohostinný muž."
„Vypadali bysme jako žebráci. U příbuznejch se mužem spíš ukázat, aniž by to budilo pohoršení."
„Malíř je vaším jediným příbuzným v sídelním městě?"
„Vlastně jo — ten druhej v rejstříku nebyl."
„Kdo?"
„Strážmistr Landrock."
„Landrock? Že tam není? Jak to?"
„Asi už umřel."
„Z čeho tak soudíte?"
„V rejstříku jsme ho nenašli."

„V rejstříku? Míníte snad adresář?"
„Jo."
„Ach tak! Je tam, ale ne jako služební strážmistr."
„Takže ještě žije?"
„Ano."
„Kde?"
„Ve Vodní ulici číslo deset."
„Takjdemk němu!"
„Hm! Je opravdu vaším příbuzným?"
„Jasně."
„Jako malíř?"
„Kdepak, bližší!"
„Inu, nebudu vám bránit, zkuste u něho štěstí. Kdyby se vám zdálo, že mu nejste vítáni, jděte rovnou ke knížeti. Váš známý Anton vás jistě přijme přátelsky. Vlastně by bylo nejlepší, kdybyste se u knížete ještě dnes zastavili. Jistě vás netrpělivě očekává."
„Díky! Takže nejsme zatčeni?"
„Ne. Promluvím si s malířem a myslím, že se vzdá náhrady."
„Jste tak hodnej! Můžu se ještě zeptat, kde leží Vodní ulice?"
„Chcete jít pěšky nebo jet drožkou? Zajistíme vám ji — ne, nebudete ji platit." Oba opustili policejní stanici s veselou myslí. Když později seděli ve voze, starý zamyšleně prohlásil:
„Ty, já se z toho hlavního města zblázním!"
„Jak to?"
„Všude je policie hrubá a ostatní milí - a tady je to zrovna obráceně! Ten pán byl moc hodnej, hned mi padl do noty."
„Mně taky. Nejdřív jsem měla strach, že nás zavřou."
„No, holt jsme měli smůlu. Snad se to teď zlepší." Vystoupili před číslem deset ve Vodní ulici. V tomto domě dříve bydlel strážmistr velice chudě, nyní však již obýval první patro. Když zazvonili, otevřela jim Anně, Landrockova dcera. Vypadala mnohem lépe, než před koncem roku, kvetla jako růže, nemocné oči se dokonale uzdravily.
„Co si přejete?" zeptala se.
„Chceme navštívit pana strážmistra," odpověděla stará, pochopitelně již ne tak sebevědomým tónem.
„Prosím, pojďte dál!" Odvedla je do světlé, jednoduše, ale hezky zařízené místnosti. Starý strážmistr seděl u okna, četl noviny a kouřil dýmku. Duševně nemocný syn seděl na pohovce a listoval v knížce, kterou měl vzhůru nohama. Také on nyní vypadal poněkud lidštěji než před několika měsíci.
„Otče," řekla Anně,
„přišli tě navštívit dva lidi." To znělo lépe než u malíře! Starý odložil noviny, sundal brýle z nosu a vrhl na oba zkoumavý pohled. Potom se mile zeptal:
„Přicházíte z hor?"
„Jo," přitakala uhlířka.
„Asi nás neznáte, pane strážmistr?"
„To teda ne."
„Jsem rozená Landrocková."
„Ach vida! Snad příbuzná?"
„Ano, jestli dovolíte."
„No, v takovém případě nemůžu své dovolení odmítnout. Odložte si a posaďte se!" Dcera pomohla starým z kabátů. Posadili se. Nejprve samozřejmě projednávali rodokmen. Strážmistr pozorně naslouchal, poté řekl:
„Ano, jsme příbuzní, třebaže trochu vzdálenější. Je ale hezké, že jste se zastavili. Žijeme tu stejně osamoceně jako vy v lese. Taková změna člověka potěší. Vítám vás. Byli jste už v nějakém hostinci?"
„Ještě ne."
„Dobře, zůstanete u nás. Chcete?"
„A jak!" zvolala stará.
„To je jiný kafe než u malíře Eliáše."
„U jakého Eliáše?" Stará vyprávěla o jejich dobrodružství a o výslechu na policii. Strážmistr ji pozorně vyslechl a zeptal se:
„Ale co, vy jste skutečně uhlíř, který přivedl policejního agenta do Langenstadtu?"
„Jo, já to byl."
„Tím víc mě těší, že jsme příbuzní a že jste mě navštívili. Musíte mi o tom vyprávět podrobněji. Předem bych vás ale požádal, jestli byste mi nedali přečíst oba dopisy, které jste museli předložit na policii."
„Jasně, tady jsou!" Strážmistr oba přečetl, potom se zeptal:
„To je tedy důvod vašeho příjezdu?"
„A žádnej jinej."
„Pak vám radím, abyste knížete navštívili co nejdřív. Proč jste vlastně šli k malíři dřív než ke mně?"
„Nenašli jsme vás v adresáři."
„Ach, zřejmě jste mamě hledali povolání úřední strážmistr?"
„Jo."
„Potom se nedivím. Poctivě se přiznám, že nejsem na penzi, nýbrž mě sesadili. Svůj bývalý titul nesmím používat."

„Běda! Jak se to stalo?"
„Kdysi odsoudili člověka k doživotnímu vězení za dvojnásobnou vraždu. Převážel jsem ho a on mi utekl. Poté mě sesadili."
„To byl tvrdej trest."
„Ba! Dlouhé roky se mi vedlo bídně, teprve nedávno se nade mnou slitoval Kníže bídy."
„Taky ho znáte?"
„Velice dobře. Dokonce mi platí důchod. Jak jsem k tomu přišel, sám nevím."
„Snad to ví on."
„Nejspíš to bude ze soucitu."
„Slyšel jste už, kdo je tím Knížetem bídy, pane bratrance?"
„Všichni to ví."
„Kníže voň Befour?"
„Ano, on. Už jste ho -viděli?"
„Byl u nás."-
„K nám taky přichází, přináší mi penzi osobně. Tím je jeho dar větší. Nyní vám radím, abyste ho navštívili, a to co nejrychleji."
„Kde je Palácová ulice?"
„Vezměte si drožku!"
„Běda, to stojí peníze!"
„Klidně můžete nějaký ten krejcar obětovat, jsem přesvědčen, že vám je kníže bohatě vynahradí."
„No, zkusíme to. Pojď, stará!"
„Co, chcete vzít ženu s sebou?"
„Jasně."
„Vždyť není objednaná!"
„Ó, neznáte ji! Je jí jedno, jestli ji pozvali nebo ne, prostě musí vidět, co u těch pánů budu dělat." Uhlířka si již přehodila přes ruku svůj košík, ale strážmistr ji zadržel:
„Košík raději nechtě u mě."
„Ne, máme v něm dary."
„Pro koho?"
„Pro knížete a vrchního soudního radu."
„Jste při smyslech?"
„Jasně. Nejsou to obyčejný dary."
„Napínáte mě!"
„Teď o tom nesmíme mluvit, snad až pozdějc." Vyšli z domu a nasedli do drožky. Když vystoupili před palácem knížete a procházeli vysokým portálem, stará vrazila loktem do uhlíře a překvapeně řekla:
„Ty, tady to máj pěkný!"
„Nádherný!"
„Utřel sis pořádně boty?"
„A ty svoje?"
„Mám čepec rovně?"
„Jo, a já šátek na krku?"
„Všechno je v čajku. Hlavně se pořádně ukloň, víš, musíš zatáhnout levou nohu dozadu. Já udělám pukrdle jako v kostele, když farář vyslovuje požehnání. Kníže musí vidět, že se umíme chovat."
„Bez obav! Moje poklona bude bezvadná a ty se postarej o svoji. Raději níž než vejš. Takový lidi si holt potrpěj na uctivost." Sluha se jich zeptal na jména, poté je odvedl do haly. Tam uhlíř spatřil Antona.
„Vítejte!" zdravil jej policista a přátelsky mu potřásl rukou.
„Dobře, že jste přijeli včas!"
„Věděli jste, že přijedem?"
„Jistě."
„Co máme vlastně dělat?"
„Vše se dozvíte. Tato dáma je vaše manželka?"
„Jo."
„Ať si odloží!"
„To nejde. Musí vzít koš s sebou."
„Ach, ona chce k Výsosti."
„No, snad víc než já!"
„S košem snad ne?"
„Právě s ním!"
„Pročpak?"
„Něco mu nese."
„Tak, tak! Nějaký dárek?"
„Dárek, z kterýho bude mít radost. Řekněte mi, má ten pán rád lidi?"
„Velmi."
„Má dneska dobrou náladu?"

„Nikdy nemá špatnou."
„Poslyš, stará, vem si z něho příklad! Ale ještě něco: klobouk a deštník si mám vzít s sebou do světnice?"-
„Kdepak!"
„Přece musím mít něco v nikách!"
„Proč?"
„No, k čemu tu vlastně používáte ruce?"
„Ke gestikulaci."
„Ach tak! Člověk s nima musí mávat, aby mu ostatní rozuměli, o čem vlastně mluví?"
„Ano, tak!"
„Je to vhodný?"
„Jistěže. Ještě byste si měli natáhnout rukavice."
„Dyť už není zima!"
„Když člověk navštěvuje panstvo, měl by je mít."
„Kruci! To jsem nevěděl! Mám doma pár výtečnej ko-ženejch palčáků!"
„Jejda, takové určitě ne!"
„Jaký teda?"
„Jemné, hedvábné glazé."
„Takový u nás nemáme. Bez rukavic to tedy nejde?"
„Nu, snad přimhouří oko."
„Holt si ruce strčím do kapes, stará si je zas může dát pod zástěru."
„To se nesmí."
„Ach tak, kvůli tomu mávání. No, uvidíme, co počít. Co to bylo? Ňákej zvonek nebo co? Máte snad vevnitř krávy?"
„Ne, to byl kníže. Dává mi znamení, zeje připraven k audienci. Ohlásím vás. Počkejte!" Otevřel dveře a zvolal:
„Pan uhlíř Hendschel a jeho paní!" Štouchla uhlíře do žeber.
„Paní!" šeptala mu.
„Jak noblesní!"
„Vstupte!" zaznělo z místnosti.
„Rychle, starej! Ses chlap, a tak musíš napřed!" Strčila jej do místnosti. Hned vysekl hlubokou poklonu, jak si přála, přičemž hodil levou nohu dozadu - a udeřil ji
podpatkem do stehna, neboť právě točila zamýšlené pukrle - kopanec ji téměř přibil ke koberci.
„Osle!" zasyčela. Odstrčila jej stranou a ještě jednou zapózovala. Kníže nedokázal zůstat vážný, usmál se a prohlásil:
„Přivádíte s sebou manželku? Správně! Prosím, sedněte si!" To bylo vskutku lidské! Chtěl poslechnout a již se pokrčil v kolenou, aby usedl do sametového křesla, ale žena jej zvedla za šosy a řekla:
„To je od vás hezký, pane kníže, skutečně milý, ale i my víme, co jsou způsoby. Nesednem si."
„Jen se posaďte!" opakoval.
„Přijíždíte zdaleka a potřebujete si odpočinout."
„No, máme sice starý nohy, ale i teď jsme natolik silný, abysme pár minut postáli."
„Dobrá, pokud skutečně chcete, tak stůjte, ale alespoň svému muži dovolte, aby si sedl."
„Jemu? To už vůbec ne! Jestli stojím já, teda dáma, pak on musí stát dvojnásob. Něžný pohlaví má přece přednost. Tak je to všude a zřejmě i u vás." Přitom mávala divoce rukama, takže se zdálo, jako by chtěla někomu nafackovat. Starého napadlo, že by měl také něco říci. Zvedl ruce a rozhodil jimi, jako by chtěl odstrčit dva protivníky. Pak řekl:
„No, když už jsme tady, měli bysme se aspoň zeptat, proč jste nás vlastně pozval, pane kníže!" Tázaný s veselým úsměvem odvětil:
„Podle všeho jste to byl vy, kdo odvedl mého agenta Antona do Langenstadtu?"
„To jo."
„Jaká okolnost vás přivedla na myšlenku, že tam je Kapitán?" Tato otázka přivedla uhlíře do rozpaků. Jak snadno by mohl prozradit, že u nich Kapitán našel na nějakou dobu útočiště. Aby se osvobodil, obrátil se na svou ženu:
„Mluv, stará!" Ta však nebyla ochotna vzít odpovědnost jen na sebe, proto odpověděla:
„Ani mě nenapadne!"
„Pročpak?"
„Ty ses chlap, tak mluv!"
„Ale di! Ženský máj rychlejší jazyk!"
„Nebuď směšnej, tady jde o něco jinýho! Mluvíme o chlapskejch záležitostech, tak proč bych se do toho měla plíst?"
„Sama jsi před chvílí řekla, že dámy máj mít přednost!"
„V sedání, ale ne v mluvení."
„Ano," mínil kníže, který se musel velice ovládat, aby ne-vybuchl v hlasitý smích.
„Jsem stejného názoru jako vaše žena. Chtěl jsem mluvit s mužem, takže odpovězte."
„Hm! Nejsem přítelem mnoha slov," uhýbal uhlíř.
„Ani já ne. Čím kratší a výmluvnější bude vaše odpověď, tím lepší."
„No, pro mě za mě, dám se do toho."
„Nuže, co vás přivedlo na tu myšlenku?"
„To, co řek nemocnej."
„Ach, on promluvil?"
„Jo, v horečce."

„Co říkal?"
„Mluvil o tom, že byl sraženej ze skály a že chtěl do Lan-genstadtu k řezbáři Weberovi, za kterým přijel z Ameriky."
„To je důležité."
„Webera znám, protože je mým příbuzným. Taky jsem věděl, že v Americe opravdu někoho má."
„Takže vás napadlo, že zraněný je oním příbuzným?" Jo" „JU.
„To bylo jistě odvážné. Spíš byste ho měli považovat za Kapitána."
„Vlastně jo."
„A vlastně ne. Zřejmě jste měli i jiné důvody?"
„Hm! Jo!"
„Jaké?"
„Říkalo se, že poručík potkal v lese člověka, Američana, kterej ho upozornil na nešťastníka."
„Tak, tak! Dál!"
„Myslel jsem, že to byl Kapitán a že strčil Američana ze skály, aby mu sebral oblečení a peníze."
„Nalézám u vás ostro vtip, jaký bych u vás, otevřeně řečeno, nikdy nepředpokládal. Musel jste mít ještě jiné důvody."
„Kdepak! Navíc se cizinec, kterej se vydával za Američana, strašně podobal Kapitánovi."
„Kdo to říkal?"
„Vojenskej doktor a vrchní četník."
„Vy jste Kapitána znal?"
„Já? Ojoj, pane Výsosti!"
„Ne?"
„Ne." Pohled knížete se pronikavě vnořil do očí starého. Neuniklo mu, jak je uhlíř rozpačitý, proto si byl téměř jist, že je jeho tušení správné.
„Považoval jsem vás za upřímného muže," řekl vážně.
„To taky jsem!"
„Opravdu?"
„Jo, viď, stará?"
„Jasně, Výsosti!" přitakala.
„A přece mi neříkáte pravdu!"
„Ale jo!"-
„Kdepak! Neznáte mne. Nejsem policista, nemluvím s vámi úředně. Myslím to s vámi dobře a chci vám pomoci, věřte mi."
„Hm! Nevím, co mám říct."
„Víte! Musím vás upozornit, že vše zopakujete před panem vrchním zemským radou. Bude se vás na leccos ptát, snad i na věci, o nichž byste raději nemluvil. Kdybyste ke mně byl upřímný, mohl bych tomu pánovi říci, o čem nemá mluvit - to je můj úmysl. Vidíte, že to s vámi nemyslím špatně. Poslechněte a buďte upřímní, jen vám to prospěje." Tato řeč na oba učinila dojem. Starý uhlíř se na okamžik zamyslel, potom se zeptal:
„Považujete nás za zlý lidi?"
„Kdepak!"
„Už jsem si myslel!"
„Kdybyste takoví byli, vůbec bych se s vámi nebavil, o tom nepochybujte!"
„Myslíte si však, že jsme udělali ňákou špatnost?"
„Špatnost ne, spíš neopatrnost."
„Jakou?"
„Nechcete to říci sami?"
„Nevím, co myslíte! - Co ty, stará?"
„Hm, nemyslím vůbec nic," odvětila opatrně.
„To je zázrak, protože jinak vždycky myslíš víc, než bys měla!"
„Drž hubu! Co si asi Výsost myslí, když povídáš takový věci!"
„Nu," prohlásil kníže,
„vidím, že nedokážete začít sám. Trochu vám pomohu: měli jste Kapitána u sebe."
„Bože!" zvolal uhlíř.
„Kdo to řek?!" ptala se žena.
„Já!"
„To není pravda!"
„Teď lžete a s lháři bych se nerad zabýval. V bibli stojí: Lež je nejhorší jednání člověka, hodné zavržení! Chcete po-špinit svou čest lží?" Starý si zajel rukama do vlasů a zoufale rozhodil paže, jako by chtěl zachytit lopatku větrného mlýna. Rozpačitě koktal:
„Je to prokletá historka!"
„Zlá historka!" přitakala žena.
„Jsme poctivý lidi!"
„To vím," pravil kníže,
„a dosud máte čas k záchraně. Pouze se musíte otevřeně přiznat. Lež vám uškodí."
„Jak vás napadlo, že Kapitán byl u nás?"
„Prostě přemýšlím."

„Přemejšlíte?"
„Ano. Slyšeli jste o Králi lesa?"
„Jo."
„Byl jen jeden?"
„Ne, přej jich bylo víc."
„Znáte nějakého?"
„Kováře Wolfa z Tannensteinu."
„Dál nikoho?"
„INC.
„Vidíte, už zase nemluvíte pravdu. V Obersbergu je také jeden."
„Safra! Stará, začínám se potit. Pane kníže, myslíte Wagnera Hendschela?"
„Ano."
„Tak, tak! No jo, přej tu a tam pašoval."
„Nejen, že pašoval, dokonce byl Králem lesa. Vím to přesně. Mohl bych ho zničit, protože jsem jediný, kdo má proti němu důkazy."
„Božíčku, vždyť je to můj bratranec, Výsosti!"
„Dobře! Uvidíme, jestli mohu mlčet. Snad jste se dozvěděli, že Kapitán nedávno navštívil voň Scharfenberga?"
„Jo."
„Vyměnil si tam oblek a podařilo se mu uniknout. Policie ztratila jeho stopu, ale já ho sledoval až do Obersbergu."
„To snad ne!"
„Ale ano! Až k vašemu bratranci Hendschelovi."
„Kdo by to tušil!"
„Nechal jsem si to pro sebe, protože jsem si myslel, že to tak bude lepší. Nikdo nic netuší. Pak váš bratranec zmizel a Kapitán s ním. Později jsem se dozvěděl, že bratranec byl u vás."
„Od koho?"
„Od vrchního celníka, který ho viděl. Chcete snad zapírat?"
„Ne."
„Dobrá. Dál vím přesně, že Kapitán byl s tímto bratrancem a že s ním přišel i k vám."
„Odkud?"
„Přiznáváte nebo ne?"
„No, jen bych se rád dověděl, odkud to tak přesně víte."
„Povím vám to. Kde spíte?"
„Nahoře v komoře."
„I vaše žena?"
„Jo."
„A kde spal bratranec?"
„V jiný komoře pod štítem."
„Kdo jiný tam spal?"
„Nevím."
„Ale ano! Vždyť tam byly dvě postele, obě nedávno použité."
„Sakra! Jak to víte?"
„Byl jsem u vás, když jste byl s Antonem v Langenstadtu, a všechno jsern si pořádně prohlédl, aniž by o tom vaše žena věděla."
„To je chytrý!"
„Ne tak, jak si myslíte. Ale to stačí! Už jsem řekl, že vám nechci uškodit, spíš pomoci. Byl Kapitán u vás?"
„Hm, stará, co říkáš?"
„No, pověz pravdu! Pan Výsost má dobrej a poctívej obličej, jeho se nemusíme bát. Vůbec jsme nevěděli, koho jsme si vzali do baráku."
„No dobře, Kapitán u nás byl."
„Přišel s vaším bratrancem?"
„Jo."
„V obleku, který měl zraněný na sobě?"
„Jo."
„Za koho se vydával?"
„Říkal si Hirsch. Na víc jsem se neptal, protože přišel s bratrancem."
„Chápu. Považoval j sté ho za pašeráka?"
„Hm, ano."
„Taková neopatrnost!"
„To teď vidím taky. Podruhy bych to neudělal."
„Proč od vás odešel?"
„Řek jsem mu v bratrancově přítomnosti, aby šel pryč, že už ho tam nechci."
„Takže jste začal tušit, kdo to je?"
„Ba!"
„Jak?"

„Slyšel jsem o Králi lesa, ale nevěděl jsem nic o Kapitánovi nebo baronovi von Helfensteinovi. Byl jsem v Obersbergu na jarmarku a dověděl se, že mu patří zámek Hir-schenau. Taky chlap u mě si říkal Hirsch. Zmocnilo se mě podezření. Ptal jsem se dál a nechal si ho popsat. Poznal jsem, že Kapitán je u rně."
„Takže jste ho vyhnal?"
„Ano."
„Proč jste raději nezavolal policii?"
„Pane, byl to můj host!"
„Dobře! Neslyšel jste, že na něho byla vypsána odměna?"
„Jo, nejmíň deset tisíc guldenů."
„Mohl jste je snadno získat."
„Nemoh", vždyť říkám, že byl mým hostem."
„Ze svého hlediska máte pravdu, navíc jste svou chybu napravil, když jste šel do Langenstadtu. Chápu, že se vám o tom nemluvilo lehce, ale bude vám to připočteno k dobru."
„Myslíte?"
„Určitě. Předpokládám, že se vás pán Eichendórffer bude vyptávat na různé věci. Pokud půjdou jeho otázky příliš na tělo, odpovím mu místo vás, abyste se nedostali do rozpaků. Pochopitelně bych to nemohl udělat, kdybyste ke mně nebyli upřímní a neřekli mi pravdu."
„Jo, rozumím a jsem vám zavázanej hlubokým díkem." Tu zvedla stará obřadně košík a řekla:
„Ty, starej, díky můžeme hned předat."
„Jo, ženo, teď je nejvhodnější okamžik."
„My vám totiž něco přinesli, Výsosti."
„Mně?"
„Jo, vám."
„Něco dobrýho!" přikývl starý, rozhodil zeširoka rukama a otevřel pusu, jako by chtěl knížete polknout.
„Jo, něco delikátního!" dodala žena a potřásala hlavou.
„Snad v koši?"
„No jasně."
„Tedy něco k jídlu?"
„Delikatesu, nesrovnatelnou delikatesu!"
„Na to jsem zvědav!"
„Je to jen pro vás, něco, co rád jíte!"
„Tak! Znáte mé chutě?"
„No, známe je dobře!"
„9d koho?"
„Ó, mluví o nich celej svět!"
„O tom nic nevím. Všichni se tedy baví o tom, co jím nej-raději?"
„Aspoň tohle vědí všichni."
„Nu, pochlubte se!" Byl opravdu zvědavý, jakou pochoutku mu přinesli. Žena otevřela košík a vytáhla tmavý ovesný chléb.
„Ach, pravý horalský chléb!" mínil.
„Jo, právej!" přikývla.
„Pro mne?"
„Ne, možná ho dostane strážmistr."
„Jaký strážmistr?"
„Landrock."
„Z Vodní ulice?"
„Jo."
„Znáte ho?"
„Ach, je to můj bratranec!"
„Bydlíte u něho?"
„Ano."
„To je mi milé. Občas ho také navštěvuji."
„Nejdřív jsme byli u tanečního mistra Eliáše, ale vyrazil s náma dveře a nechal nás zavřít."
„Myslíte baletního mistra?"
„Jo, baletního mistra a uměleckýho malíře."
„I on je vaším příbuzným?"
„Blízkým, přes starýho dobytčího doktora."
„Nezlobte se, ale odměna ho nemine. Proč vás nechal zavřít?"
„Prostě začal bejt hrabej a jeho Aurora ještě hrubší. Nebrala jsem si servítky a nechala se slyšet podle not. Proto zavolali policajta, kterej nás zatknul a odvedl."
„A dál?"
„Starej vytáhl váš dopis, a to pomohlo. Pustili nás ven, dokonce nám zaplatili drožku, která nás zavezla ke strážmistrovi. Je dobrý, když má člověk v kapse takovej list od knížete."
„Ano, ano," smál se.

„V tomto případě vám to přineslo užitek. A co je tohle?" Žena totiž během rozhovoru vytáhla z košíku balíček v bílém plátnu.
„Tohle?" ptala se.
„To je vono!"
„Co?"
„Co máte dostat."
„Ach tak! Nuže?"
„Zkuste hádat!"
„Jak to mám vědět?"
„Vaše nejoblíbenější jídlo!"
„Nevím."
„Tak si čuchněte!" Podala mu balíček.
„Ach, sýr!"
„A jakej! Zabalila jsem ho do kapesníku, ale nebojte se, vysmrkala jsem se do něho jen dvakrát, totiž tenkrát na svatbě. Potom jsem ho vyprala a už nikdy jsem ho nepoužila." Hlasitě a srdečně se rozesmál, potom řekl:
„Ba, ba, je výborně vypraný, to vidím!"
„Jasně! Celej život jsem dbala na čistotu. Teďky by se měl rozbalit!" Vybalila sýr z kapesníku a vítězoslavně mu jej podržela vstříc.
„No, co vy na to?" Úlekem couvl. Považovala to za znamení překvapení, proto pokračovala:
„Vida, tak velkej mazlavej sejra, to byste nikdy nečekal, viďte?"
„To tedy ne!" odpověděl podle pravdy.
„Aspoň pět let starej!"
„Tolik?" otázal se malomyslně.
„No jasně, vidíte, že je jak rohovina."
„Jistě bude hodně tvrdý."
„Jako šutr! Ale to nevadí, zdá se, že máte dobrý zuby -nebo jsou falešný?"
„Ne."
„No, tak si zakousněte. Namazanej stejně není dobrej, leda byste si ho dal k vejcím. Máte dobrej žaludek?"
„Ano."
„No, to je dobře, protože tak kapitální sejra leží v žaludku jako olovo. Dobrejch pět dní do sebe nic nedostanete, to mi věřte. Pro hospodářství se to hodí, protože kdo má v žaludku aspoň půl libry takovýho sejra, nepotřebuje čtyry dny jíst."
„Jak báječné!" smál se.
„Jo. Akorát se musí hodně pít, aby se sejra v žaludku roz-močil. Měla jsem jen tenhle jeden, ale přivezla jsem vám ho, když ho máte tak rád!"
„Kdo vám to řekl?"
„Jděte, jen se nedělejte!"
„Skutečně bych to rád věděl."
„Jak jsem řekla, celej svět mluví o tom, že nemáte nic raději než ‚kamennýho sinraďocha."
„Hm! Nikomu jsem o tom neříkal!"
„Tak se zeptejte služebnictva. Jo, takový lidi nedokážou držet klapačky, prozraděj všecko a člověk se nestačí divit, jak se to dostalo na světlo boží."
„Asi se to muselo stát!"
„Určitě jo! Akorát je v sejru pár děr. Pověsila jsem ho sice až pod střechu, ale stejně mi tam vlezly myši - nebo dokonce krysy. Ty potvory šplhaj jako lasičky. Ale nic si z toho nedělejte, to vokousaný jsem odřízla a začíslila kartáčem na boty. Nechtě si chutnat!"
„Nemuseli jste si kvůli mně dělat škodu!"
„No, a proč ne? A když už chci něco darovat, musí to k něčemu vypadat."
„Musím si toho vážit."
„Správně! Rádo se stalo. Vemte si ho, ať se ho konečně zbavím. Je těžkej jako špalek na dříví!" Podávala mu ho.
„Řeknete mi, od koho jste se dozvěděli, že jsem vysazený na takový sýr?" zeptal se znovu.
„Teď ještě ne."
„A kdy?"
„Až budeme hotoví s vrchním soudním radou."
„Proč potom?"
„Zatím to nesmím prozradit."
„Ach! Jemu jste také něco přivezli?"
„Jo."
„Co?"
„To je tajemství."
„Tak, tak! Snad oblíbené jídlo?"
„Jo, to ještě prozradím."
„Také tvrdé?"
„Taky."

„Také staré?"
„Mnohem, mnohem starší! Přes dvacet let!" Rozesmál se a prohlásil:
„Tak to se připravte na vřelé díky, protože vám přiznám, že pan voň Eichendórffer je velký labužník."
„Labužník? Ach!"
„Ano."
„To mě udivuje!" HORALÉ V HLAVNÍM MĚSTĚ
„Proč?"
„Při jeho nemoci?"
„Jakou nemoc myslíte?"
„Ach tak, vy to nevíte? Ten chudej ďábel si zaslouží soucit! Pořádný sousto si nesmí dovolit, proto se musí spokojit s takovejma delikatesama."
„Zřejmě vám nerozumím."
„To taky není nutný. Až přijde doba, všecko se dovíte."
„Doufám. Prosím, hlavně buďte tak moc hodní a neprozraďte, že jsem ho nazval labužníkem. Jistě by se zlobil."
„Je urážlivej?"
„To ne, ale nejlepší je o tom nemluvit."
„Každopádně! Máte tu vůbec nějaký dobrý místo, kam byste si moh sejra schovat?"
„Jistě. Hned to zařídím." Otevřel trezor, vytáhl z ní zlatou mísu na ovoce, do níž sýr vložil. Potom řekl:
„Nyní pojedeme k panovi vrchnímu soudnímu radovi. Počkejte v předsálí, než bude zapraženo. Nepotrvá to víc než několik minut." Žena se hluboce uklonila a uhlíř hodil levou nohu daleko dozadu, takže málem upadl. Poté se vzdálili. Hned za dveřmi se uhlířka zeptala:
„Ty, jak se ti líbí?"
„Výtečně!"
„Mně taky. Že jsme ho poctili!"
„Sejrem?"
„Jo. Viděls, že ho strčil do zlatý mísy, do zlatý, zlatý!"
„Ba, ba."
„Z toho je jistý, že jsme mu kápli do noty. Klidně ho moh strčit na obyčejnej talíř. Jo, s takovejma lidma se dá mluvit mnohem lip, než se sprostejma balíkama z vesnice!"
„To je pravda. Jak ze mě vylákal tajemství s Kapitánem!"
„Ano, je chytrej!"
„Neuškodí nám to."
„Bodejť! Když jsme mu přivezli takovýho krásnýho sej-ra, nebude na nás zlej!" Tu vstoupil Anton.
„Nu, jak to šlo?"
„Díky, skvěle!"
„Jste spokojeni?"
„Jasně. Vždyť jsme se chovali noblesně."
„Jak to?"
„No, s dárkem."
„Jsem zvědav, co to bylo!"
„Má to ve zlatý míse na stole."
„Hned se podívám!" Zmizel za dveřmi. Stará hrdě šeptala:
„Jo, zvědavostí by umřel, kdyby to hned neviděl! Poslyš!"
„Co?"
„Nesměje se tam někdo nahlas?"
„Nic neslyším."
„Tak se mi to zdálo." Anton se vrátil. V jeho obličeji to cukalo, ale ovládl se a vážně prohlásil:
„To je opravdu delikátní!"
„No a jak! Dostanete kousek?"
„Doufám."
„Holt mu jen tak mimochodem naznačte, že na něj máte chuť."
„Ano, tak to udělám. Ten sýr by se dal skoro nabít do děla, ne?"
„Jo, a prostřelil byste jím aspoň devět baráků. Přinesla jsem ho extra pro knížete. Doufám, že s ním bude zacházet šetrně. Naznačte mu, že takovej sejra nikde jinde nedostane."
„Kde jste se usadili?"
„Usadili?"
„No ano."
„Vždyť nesedíme."
„Ach tak, myslím, kde jste se ubytovali, ve kterém hostinci."
„V žádným."
„Chcete se tedy vrátit ještě dnes?"
„Ne. Zůstaneme tady, ale ne v hostinci, nýbrž u bratrance Landrocka ve Vodní ulici."
„Landrock z Vodní ulice? Myslíte bývalého úředního strážmistra?"
„Jo."

„A on je vaším bratrancem?"
„Přirozeně. Já jsem taky rozená Landrocková."
„To mě těší. Snad se ještě uvidíme."
„Už dneska?"
„Možná. Občas se u Landrocka zastavím."
„To je dobře. Zastavte se už dneska večer."
„Dobrá, já přijdu. Poslouchejte, zvoní! Kníže čeká na schodech. Pojďte!" Kníže na ně již skutečně čekal. Dole stála nádherná ekvi-páž, tažená dvěma plnokrevníky. Stará šťouchla uhlíře do žeber a zašeptala:
„Sednem si dopředu nebo dozadu?"
„Jak to myslíš?"
„Na kozlík nebo na nákladovou pryčnu?"
„Anton nám ukáže, kam patříme." Sluha stál dost vzadu, vpředu seděl kočí. Anton otevřel dvířka a kníže nastoupil. Pak pokynul na protější lavici, kam se oba staří usadili. Služební duchové se museli velice přemáhat, aby nepro-pukli v hlasitý smích, ale nakonec vše proběhlo s vážností, kromě okamžiku, kdy se koně rozběhli. Vtom se zakolébal cylindr na hlavě uhlíře, starý jej chtěl zachytit, ale naopak vyrazil pokrývku hlavy ven z kočáru. Zastavili, sluha přinesl cylindr do vozu.
„Není zvyklej na ježdění," omlouval se uhlíř, Ještě nebyl v hlavním městě - a je mi stejně těsnej."
„Tak si ho pořádně naraz!" S těmito slovy se stará postavila a třikrát tvrdě udeřila do cylindru, který sklouzl uhlíři až přes uši.
„Hrome!" zaklel.
„No, co je zas?"
„Vždyť s ním nehnu!"
„Aspoň sedí pevně!"
„A jak ho sundám?"
„Od toho tu jsou služební a kočí. Když oni zaberou, sun-daj ti ho raz dva, ne, pane Výsosti?" Kníže se smíchem souhlasil. Bavil se výrazy lidí, kteří viděli sedět tak zvláštní pár v jeho všeobecně známém kočáru. Dalo by se říci, že nikdy nevzbuzoval takovou pozornost jako dnes. Kočár zastavil před nádherným domem.
„Nevysypte to!" varovala stará sluhu, když mu dávala koš. Šťastně seskočili na zem a zamířili do chodby. Zatímco stoupali po schodech, podařilo se starému strhnout těsný cylindr z hlavy.
„To přece není úřední budova!" mínil.
„To vás udivuje?"
„S vrchním soudním radou přece musíme mluvit v soudní budově."
„V tomto případě jste tu v mém doprovodu a já toho pána smím navštěvovat v jeho soukromém bytě."
„A my smíme s várna?"
„Doufám, že proti tomu nebude nic namítat. V tuto hodinu se většinou podává hlavní jídlo."
„Hlavní jídlo?"
„Ach tak, prostě oběd."
„V pět?"
„Urozené panstvo to tak dělá."
„Milostivej Bože, tady musíte trpět hladem - od časnýho rána nejíst nic až do pěti! U nás to děláme lip!" Kníže nemohl odpovědět, neboť dorazili do předsíně, v níž viselo několik klobouků, převlečníků a dámských garderob. U dveří stál sluha v livreji, který se knížeti hluboce uklonil.
„Pan voň Eichendórffer?" ptal se kníže voň Befour.
„Jí. Právě je podáváno hlavní jídlo." Kníže si sundal převlečník i klobouk a pokynul oběma starým, aby jej následovali. Sluha chtěl vzít uhlířčin košík, ale žena se bránila:
„Zadržte! Zůstane u mě!" Sluha se tedy obrátil na starého, aby vzal jeho klobouk a deštník, ale Hendschel zavrtěl hlavou a prohlásil:
„Není nutný, milej zlatej!" Kníže vše klidně pozoroval a ponechal věcem volný průběh. Těšil se, jaký dojem jeho průvodci vyvolají. Když vstoupili, panstvo se zvedlo z míst.
„Výsosti!" zvolal rada.
„Takové překvapení! Srdečně vás vítám!" Kníže nejprve pozdravil členy radovy rodiny, potom i ostatní. Mezi nimi byli mimo jiné i plukovník voň Hel-lenbach s manželkou a dcerou, nechyběl ani asesor voň Schu-bert, který se v poslední době za přispění knížete vyznamenal natolik, že zdomácněl i v tak vysokých úředních kruzích.
„Ruším," řekl kníže,
„ale přicházím, poněvadž vím, že chcete mluvit s mými chráněnci, pane vrchní soudní rado."
„Smím prosit o jména, Výsosti?"
„Uhlíř Hendschel s jeho paní manželkou."
„Ach, to je překvapení!" Krátký pohyb rukou vysvětlil, co žádá. Sluha přiskočil a postavil ke stolu další tři židle. Kníže se bez rozpaků posadil. Rada přikročil k oběma starým a zeptal se:
„Budete tak laskaví a pojíte se mnou?"
„Myslíte hlavní j ídlo?" opáčila.
„Ano."
„Děkujem! Jako by se stalo!"
„Kdepak, musíte se posadit ke stolu!"

„Opravdu nemáme chuť, co, starej?"
„Hm, jak myslíš!" zamumlal uhlíř. Přitom krčil nos - zřejmě byl jiného názoru, co se týkalo chuti.
„Posaďte se!" opakoval rada. Sluha uchopil starou rezolutně za paži a přistrčil ji ke stolu.
„Počkat!" zvolala.
„Nejdřív musím někam dát koš."
„Prosím, dejte mi ho! Odnesu ho do předsíně."
„Ne! Tam byste se mohli podívat, co je vevnitř. Raději ho dejte támhle na kanape. I když je hedvábný, neušpiní se, protože jsem košík předevčírem vydrbala. Dejte tam i klobouk a deštník mýho starýho - jen dávejte bacha na rukojeť, už tak dobře nedrží!" Sluha poslechl, ačkoliv se dusil smíchem. Stará se posadila na židli a obrátila se přátelsky na paní radovou:
„Madam, to vůbec nebylo nutný. Mohli jsme počkat, času máme dost." Sluha jí nabídl podnos. Odebrala si trochu na talíř a řekla uhlíři, který seděl naproti a k němuž nyní sluha zamířil:
„Neber si zrovna největší kus, nech něco pro vostatní. Je to noblesní." Zasténání židlí svědčilo, jak se přítomní baví oči všech se obrátily na knížete, který jim přichystal skvostný požitek. Paní Hendschelová si odřízla sousto, ochutnala a obrátila se k Fanny voň Hellenbach, vedle níž seděla:
„Hm! Z toho nejsem chytrá! Vy jo?"
„To je štrasburská husí játrová paštika."
„Štrasburská?"
„Ano."
„Tamní husy máj v játrech takový paštiky?" Kolem se ozvalo lehké pokašlávání, Fanny odpověděla:
„Tak to nemyslím. Toto zde je paštika, kterou ve Štrasburku připravují z husích jater."
„Ach tak! Děkuju. Je to pikantní, že jo?"
„Jistě."
„Hodně pikantní. U nás v horách bysme řekli, zeje to jako šavle, ne?"
„Hm, ano."
„Takhle můžou játra pěkně zavánět, ale koření všecko spraví. Člověk by nevěřil, co například dokáže obyčejnej bobkovej list. Když maso zasmrádne, hodím do polívky pár lístků navíc - a je po smradu."
„No," prohlásil starý,
„při tom mase, co dostáném do kastrolu, to ani zasmrádnout nestačí!"
„Di, starej! Nedělej ze sebe žebráka! Na Vánoce jsem sehnala půl libry vepřovýho a na Velikonoce dokonce tři čtvrtě libry telecího! Nebo chceš, aby si tyhle lidičky mysleli, že žijem v nouzi?!" Sluha jim nalil víno do sklenic, kníže pozvedl svou číši.
„Na zdraví, paní Hendschelová!"
„Spánembohem, pane Výsosti!" Usrkla.
„No, to taky neznám," řekla.
„Kmínka to není, jalovcová taky ne, a anýzovka už vůbec ne!"
„Stará, co tě vede!" zavolal muž přes stůl.
„To je přece víno!"
„Víno!" prohlásila téměř polekaně.
„Je to pravda?"
„Jistě."
„No, pane vrchní soudní rado, nežijete si nijak špatně! Pít víno o všedních dnech! U našeho fořta přijde něco takovýho na stůl jen při největších příležitostech! V životě jsem nic podobnýho nepila, akorát několikrát u zpovědi."
„Ať vám tedy chutná!" Přikývla, opět usrkla a zeptala se:
„Neudělá se mi zle?"
„Ó ne, vůbec ne."
„Dobře, nerada bych se ke strážmistrovi vrátila se špičkou. Co by si jinak pomyslel o svý příbuzný! Blamovala bych se!" Byla předložena pečené a kompoty. Stará jedla a příliš nemluvila, chutnalo jí. Potom přišel na řadu pudink s polevou.
„Copak je tohle?" zeptala se své sousedky.
„Jmenuje se to puding - anglické slovo."
„U nás se tomu říká drožďovej klepanec. Ale jíst se to dá." Nakonec přišlo ovoce a sladkosti. Stará si všimla, jak Fanny loupe jablko pro svého otce. Rychle vyzvídala:
„Dneska je módou loupat mužům jabka?"
„Ano. Zdá se, že pánové tuto pozornost velmi oceňují."
„Jo, můj starej si jabka neloupe, hned se do nich zahryzne. Asi to ale chutná stejně." Vzala jablko, oloupala je a k veselí všech přítomných řekla:
„Tady, Výsosti, jezte! Pro sebe můžu oloupat jiný."
„Děkuji, děkuji! Dejte ho raději svému muži bylo by pro něho urážlivé, kdybyste takovou pozornost prokazovala někomu jinému."
„Ach, myslíte, že žárlí?"
„Kdepak."
„V životě takovej nebyl, i když jsem před svatbou měla hned několik nápadníků."
„No, stará, nevytahuj se!"

„Není to snad pravda? I na poslední chvíli jsem se mohla rozmyslet, když mi košíkář Andres tak lichotil." Rada miloval život a cítil se dobře v živě vedeném rozhovoru. Připil oběma starcům a záhy je dostal do nálady, v níž rádi vyprávěli historky z jejich svatby. Přitom používali tak drastických výrazů, že se přítomní nepřestávali smát, tím spíš, že se slova prostých lidiček nemohla nikoho dotknout. Jen málokdy vládla tak veselá nálada jako dnes. Když se paní radová zvedla od tabule a ukončila oběd, cítila se stará uhlířka tak šťastná, že poklepala knížeti na rameno a řekla:
„Byl jste hodnej, že jste nás sem zavedl."
„Takže se vám tu líbilo?"
„A jak! Teď klidně přiznám, že jsem se přece jen bála."
„To snad ne!"
„Jo. Našinec neví, jak se v takový společnosti chovat. Představovala jsem si urozený lidi úplně jinak. Tady aspoň můžu mluvit, jak mi zobák narostl."
„Myslela jste, že lidé z vyšší společnosti jsou hrdí a zamračení?"
„Přesně! Aspoň u nás nahoře je to tak. Například paní kantorova tahá frňák vejš než klobouk a stará vesnickýho rychtáře už nevidí ani na zem. Tady jsem seděla s knížatama, hrabatama, urozenejma slečnama a jinejma vysokejma lidma, ale připadala jsem si jako mezi svejma. Počkejte, až se vrátím domů, já jim ty jejich faldy naklepu! Jen ať vědí, že jsem jedla husí paštiku!"
„To snad ne," smál se rada.
„Ale jo! Jsem stará dobrá kůže, každej si mě může omotat kolem prstu, ale hrdost, nadutost a namyšlenost nemůžu vystát! Taky vím, kdo jsem - ženská, která darovala knížeti voň Befourovi sejra, za kterej se nemusí stydět. Nemám pravdu, Výsosti?"
„Samozřejmě."
„Jak, Výsost dostala dar?" zeptal se rada a ze všech sil se snažil zůstat vážný.
„Ano, a byl jsem velice překvapen."
„Sýrem?"
„Spíš uměleckým kouskem. Jak je starý, paní Hend-schelová?"
„Pět nebo šest roků."
„Tvrdý je jako kovadlina."
„Právě to je dobře!" přerušila jej.
„Výsost totiž nemá nic raději než takovej kamennej, rohovitej sejra. Musí zvonit jako sklo!"
„To je mi novinka!" prohlásil rada.
„Co? Nevěděl jste to?"
„Nikdy jsem o tom neslyšel."
„Výsost se vám teda zatím nezmínila. Každej má holt malý tajemství — vy taky."
„Já?"
„Jo."
„Proč si to myslíte?"
„Myslet? Vím to jistě!"
„Znáte má tajemství?"
„Aspoň jedno, viď, starej?"
„Jo," přitakal.
„Smím se zeptat, jaké tajemství máte na mysli?" Všichni s očekáváním čekali odpověď na poslední otázku.
„No, taky máte oblíbený jídlo!"
„Takže jste zatíženi na oblíbená jídla?"
„Tak ne. U vás je to vlastně něco jinýho - musíte to jíst -jste k tomu přinucenej."
„Kdo mě mohl nutit?"
„No, neměla bych o tom mluvit, ale měl byste pomyslet na svoje utrpení."
„Utrpení?" zvážněl.
„Jo."
„Čím tedy trpím?"
„Dokonce nemocí."
„Nemocí?"
„Spíš chorobou."
„V jakých místech?"
„Kolem hlavy." Vtom se srdečně zasmál, poklepal si na čelo a zeptal se:
„Snad tady?"
„Ne."
„Tak kde?"
„Dál dole."
„O tom bych musel vědět!"
„Ó, taky to víte, jen o tom nechcete mluvit. Moc vás li-tuju!"
„Ach, jak hezké od vás!"
„A proto vám chci pomoct."
„Jak?"
„Přivezla jsem vám s sebou něco, co kvůli svý nemoci musíte jíst."

„Jsem skutečně zvědavý!"
„Že jo? Tomu ráda věřím."
„Kde to máte?"
„V košíku." Šla k pohovce a zvedla košík. Všichni již tušili nějakou čertovinu a napjatě čekali, co se bude dít.
„Můžu to vysypat na tenhle talíř?" zeptala se a ukázala na stůl.
„Ano, klidně." Vytáhla z koše chléb, položila jej stranou a potom vysypala na talíř sušená jablka. Všichni přistoupili blíž.
„Co je to?" ptal se rada.
„Sušené ovoce," odpověděla jeho žena.
„Sušený jabka, speciální!" přitakal uhlíř.
„Dokonce divoký!" prohlásila uhlířka.
„Nebyla snad zkrocena?" divil se rada.
„To ne, jsou planý."
„K čemu ale jsou?"
„To přece víte!"
„Nikoliv."
„Ale jděte! Nepřetvařujte se!"
„Mám je snad jíst?"
„Nejasně!"
„Vařená?"
„Samozřejmě."
„Jak vlastně chutnají?"
„No, trochu to stahuje patro."
„Běda!"
„Vždyť to máte rád! Navíc j sou hrozně starý, jak to máte nejradši."
„Hm! Jak jsou stará?"
„Asi dvacet roků."
„Safra! Kde ležela?"
„Starej je měl v klobouku."
„Snad v tom, který leží vedle deštníku?"
„Jo." ‚quelle délicatesse-jaká to lahůdka! Přesto nevím, co s těmi divokými sušenými jablky zamýšlíte."
„Daruju vám je."
„Myslíte, abych je snědl?"
„Jasně. Vždyť je pořád sháníte, ale už je nemůžete dostat, aspoň ne takový."
„Cože? Sháním je?"
„Jo."
„Divoká jablka?"
„Jo!"
„Kdo to říkal?"
„Mluví o tom celej svět."
„Ach, už jsem u cíle!" poznamenal kníže.
„Celý svět ví, že jsem čertovsky vysazený na starý, tvrdý sýr. Právě tak celý svět ví, že vy, pane rado, sháníte divoká jablka!"
„Je to tak!" přikývla stará.
„Prosím vás, kdo vám to řekl?!"
„To mi ale nepotřeboval nikdo říkat, je to všeobecně známý."
„Dobře!" prohlásil rada.
„Pak tedy víte, proč ta jablka musím jíst?"
„Jo."
„Nuže, proč?"
„Kvůli nemoci. Vývar z těchle jablek vám musí stáhnout hrdlo, abyste moh mluvit."
„Mluvit? Prasknu zvědavostí, jestli mi hned neřeknete, jakou nemoc mám!"
„Snad nechcete, abych to vyslovila?"
„Proč by ne?"
„Mohla bych vás blamovat!"
„Safra! Chci, abyste mě blamovala! Ven s tím!"
„Opravdu?"
„Ano. Dokonce vám to nařizuji!"
„No a pak svalíte vinu na moje boty! Ne, raději budu zticha!"
„Naopak, mluvte! Co mám za nemoc?"
„Vlčí tlamu, dokonce skrytou!"
„Vlčí!" — Slovo mu zůstalo vězet v krku.
„Jasně, vlčí tlamu."
„Skrytou!"

„Říká se tomu i jinak - trpíte podzemním zaječím zubem."
„Zaječím! Podzemní! Skrytá tlama! Já?"
„Ano."
„A proto piji vývar z divokých jablek?"
„Jasně."
„A tento vývar mě z podzemního zubu vyléčí?"
„Přirozeně, je to tak!" Nastalo ticho jako před bouří. A již to propuklo, hlasitý všeobecný smích, k němuž se připojily i dámy. Stará uhlířka si zachovala vážnost a hleděla z jednoho na druhého. Došlo jí, že si z ní někdo vystřelil, a připojila se k všeobecnému halasu. Konečně se rada ovládl a zeptal se:
„A to ví celý svět?"
„Myslela jsem si to."
„Kdo vám to nakukal?"
„To nemám prozradit."
„Jen to klidně řekněte!"
„Budete se na něj zlobit!"
„Kdepak, budu mu naopak vděčný, že nám připravil takovou zábavu. Nuže, kdo to byl?"
„Doktor."
„Jaký doktor?"
„Okresní."
„Ach, safra! Začíná, mi svítat! Nejmenuje se náhodou Ei-chendórffer jako já?"
„Jo."
„Tedy můj synovec?"
„Říkal, že jste jeho strejda."
„Pacholek! Jistě, on má v hlavě samé takové nesmysly! Jak ho napadlo, abyste mi vezli divoká jablka?"
„Viděl je v mým košíku."
„Ach tak! Příležitost dělá zloděje." Nyní se zeptal také kníže:
„Takže on vám také řekl, že mám rád tvrdý sýr?"
„Jasně."
„Pak, milý rado, mu musíme písemně poděkovat za nádherný žert." Uhlíř byl celou dobu velice vážný, nyní však vyjel:
„Huso pitomá!"
„Cože?! Co máš s husou?"
„Nechala sis nakecat takovou pitomost!"
„Tys tomu snad nevěřil?"
„Zdálo se mi, že za tím něco vězí - a už je to tady!"
„Nehádejte se!" smál se rada.
„Byl jsem unesen! Vlčí tlama, podzemní zaječí zub! Jen bych chtěl vědět, kam ten kluk chodí na takové čertoviny! Jedno vám povím: vaše divoká jablka se stanou vzácnou památkou na vás."
„A můj sýr právě tak."
„Ano, vzpomínku budeme mít oba. Aby z toho tihle dobří lidé nevyšli naprázdno, dáme jim také něco. Co říkáte, Výsosti?"
„Ano, zajisté. Jen jestli to přijmou."
„Uvidíme. Paní Hendschelová, nemáte nějaké zvláštní přání?"
„Hm!" zamyslela se.
„Každej ňáký má."
„Nu, ven s tím!" Rozpačitě váhala. Teprve na další pobídky odpověděla:
„No, strašně bych si přála nový porcelánový umyvadlo a modrou vlnu na dva páry punčoch." Odpovědí byl srdečný smích.
„A vy, pane Hendschele?" zeptal se rada.
„No, co se týče mě, stačila by mi libra tabáku. Jsou špatný časy, už několik let jsem si nezakouřil."-
„Bože, jak šťastní jste!" zvolal rada velmi vážně.
„Mohu závidět lidem, kteří mají pouze taková přání!"
„No," řekla, neboť jí jeho slova dodala odvahu,
„pak bych k tomu vzala i konvici na kafe a pár šálků, kdyby to nebylo moc."
„Ne, není to moc! Ale poslyšte, chtěl bych se vás na něco zeptat. Víte, co je víla?"
„Aby ne!" odvětila.
„Nuže, co?"
„Víla je duch, kterej"
„Nesmysl, stará!" přerušil ji muž.
„Víla není duch, ani strašidlo. Nechodí jen tak po lese. Je moc krásná, a když ji člověk potká, zeptá se ho, co si přeje."
„Ano," dodala nyní stará,
„a co si člověk přeje, to mu splní."
„Máte pravdu. Někdy se víla zjeví i v postavě muže."
„O tom jsem ještě neslyšela."
„Tak se podívejte! Kdo jsem?"

„Pan vrchní soudní rada."
„Většinou ano, ale nyní ne. Teď jsem taková mužská víla. Vyslovte tři přání. Uvidím, zda je budu moci splnit." Udivený pohled mu byl odpovědí. Proto pokračoval:
„Mluvím vážně, že Výsosti?"
„Ano," přikývl kníže.
„Vyslovte tři přání, vy, Hendschele, nebo vaše paní. Pokud nebudete žádat nemožné, budou vám splněna."
„Děláte si z nás srandu!" mínila stará.
„Naopak, myslíme to s vámi dobře a poctivě."
„Ach, co! Co bych si mohla přát od víly, to si nemůžu přát tady!"
„Právě proto, že nejste žádná víla!"
„Tak alespoň řekněte, co byste si přáli, kdyby to bylo možné, kdybyste věděli, že vaše přání budou splněna." Stará se vážně rozhlédla po přítomných, pak se zahleděla na svého muže a řekla:
„Ty, starej, oni to snad myslej vážně!"
„Jo?"
„Jasně, ale něco za tím je! Budem si něco přát?"
„No jo."
„Copak?"
„Řekni to sama!"
„Ne, ty!"
„Jo, a když se ti to nebude líbit, vynadáš mi!"
„No, však máš taky svůj rozum, a jestli si můžeš vsuge-rovat, že tady stojí víla, jistě si nebudeš přát žádný nesmysly!"
„Máš pravdu."
„Takže se vymáčkni, co by sis přál!"
„Jestli je to nutný a panstvo mě bude brát vážně, budu se tvářit, jako by tu opravdu ňáká víla byla. Nejdřív bych si tedy přál věčnou blaženost pro sebe i pro moji starou."
„Bravo!" zvolal kníže.
„Kdo upřednostní takové přání před jinými, jistě se své blaženosti dočká. To je tedy splněno. Dál?"
„Pak bych chtěl, abysme oba byli zdraví, dokavaď neumřeni."
„Také toto přání dojde splnění. Oba máte dobré kořínky a jste zvyklí na spořádaný život. Dál?"
„No, co ještě? Věčnej život a zdraví, to je nejdůležitější. Snad bych ještě chtěl, abysme měli ňáký peníze a nemuseli na starý kolena živořit. Ses spokojená, stará?"
„Jo, naprosto. Ale to poslední přání nemůže být splněno tak rychle jako předešlá."
„Už je splněno," pravil rada.
„Splněno? Jak to?"
„Kolik peněz spotřebujete týdně?" i , Kare!
„No, kdybysme si mohli vydělat tři guldeny na tejden až do poslednich dnů života, stačilo by to."
„Jo," přitakal starý,
„kdybysme měli tři guldeny na tejden, našlo by se i pár krejcarů na tabák. To by byl život!"
„Nevyděláte si tolik?"
„Dobrotivej Bože! Když jsme odjížděli, vzali jsme sebou čtrnáct guldenů, úspory za dlouhý roky."
„Nu, od nynějška se vám povede lip. Počkejte chvilku!" Odešel z místnosti, ale záhy se vrátil s velkou zapečetěnou obálkou v ruce.
„Tady, pane Hendschele," řekl.
„Co tam je napsáno?" Starý hláskoval:
„U-h-l-í-ř-i H-e-n-d-s-ch-e-l-o-v-i."
„Otevřete to!" Hendschel se rozpačitě rozhlédl, poškrábal se za uchem a prohlásil:
„Pánové, to byl jen vtip!"
„Kdepak!"
„Něco jako s tím naším starým sejrem."
„Ne, myslím to vážně."
„Nebo jako podzemní zaječí zub!" Tu mu stará rezolutně vytrhla obálku z ruky, otevřela ji a řekla:
„Nezván nesmysly! Tady je dopis s tvým jménem - takže v něm musí bejt něco pro tebe."
„No jo, ale co?"
„Papírovej balíček."
„Tak ho rozbal!" Oči přítomných napjatě spočinuly na starých. Žena rozbalila balíček, vrhla pohled na obsah a zvolala:
„Bankovky!"
„Bože, no jo!" přitakal.
„Dobrý bankovky, starej!"
„Kolik?"
„Jedna - dvě — čtyry - deset — patnáct!"
„Ukaž, ukaž!" Vzal jí je z ruky, prohlížel je a hlasitě volal radostí:
„Ženo, víš, co na nich je?"
„Co?"
„Tisíc!"

„Zbláznil ses?!"
„Jo, tisíc! Podívej!" Zkoumala bankovky a mumlala:
„Jednička s tréma nulama. Jedna nula je deset, dvě jsou sto, tři tisíc. Bože, to jsou tisícovky!"
„A kolik, stará?"
„Patnáct."
„Všimla sis něčeho?"
„Čeho?"
„No, deset tisíc guldenů za mrtvýho a patnáct tisíc za ži-výho!" Tu spráskla ruce a zvolala:
„Za Kapitána?"
„Jasně, jasně!" zajásal.
„Bože, musím si sednout, leknutím mi až zdřevěněly nohy!" Dřepla si na podlahu zrovna na místě, kde stála. On hodil bankovky na stůl, poklekl vedle ní, uchopil ji za hlavu a starostlivě naříkal:
„Stará, moje nebožačko, je ti špatně?!"
„Ne, dobře, akorát jsem slabá!" odpověděla a položila mu hlavu na rameno.
„Hlavně se nerozstonej, jinak se na všechny ty peníze vykašlu! Ses mi milejší než všecky bankovky!"
„Starej, starej, je to pravda?"
„Jasně, jasně! Seber se! Už je ti lip?" Byla to dojemná scéna. Přítomným téměř tekly slzy. Fanny voň Hellenbach nalila víno do sklenice, poklekla k uhlířce a řekla:
„Vypijte to! Posilní vás to."
„I vy dobrácko, napiju se!" Srkala, dokud sklenici zpola nevyprázdnila. Potom povzdechla:
„To dělá dobře, to posilňuje. Už je mi lip." Starý, který dosud klečel vedle ní, jí vzal sklenici z ruky a prohlásil:
„Dej mi taky napít! Točí se mi hlava." Vypil sklenici až do dna. Přítomní se museli bezděčně zasmát. Vypadalo to strojeně, přesto tragicky. Uhlíř pokračoval:
„Neudělalo se mi snad špatně z peněz, to ne, ale kvůli my starý. Slyšel jsem, že radost dokáže člověka zabít. K čemu by mi byly peníze, kdybych neměl ženu? Tady končí sranda. Pojď, vstaň!" Zvedl ji a odvedl ji k židli. Posadila se a řekla:
„Starej, my jsme ale hlupáci!"
„Jak to?"
„Necháme se tak snadno napálit!"
„No, to snad ne!"
„Jak by ty peníze mohly bejt naše?"
„Vždyť jsem zavedl policii do Langenstadtu."
„Jenže jsi Kapitána nezajal."
„S tím si nedělejte starosti," mínil rada.
„Z vyšších míst jsem dostal příkaz vyplatit vám prémii, protože jste přispěli k dopadení Kapitána. On chtěl zůstat v Langenstadtu, dokud nedorazí očekávané poštovní zásilky, potom by však se vším majetkem zmizel v Americe a nikdy bychom ho nedostali. Peníze vám tedy patří po právu."
„Ale pan Anton"
„Nechtě to být," řekl kníže.
„Také jeho zásluhy budou odměněny."
„Takže ty peníze jsou naše, opravdu naše?"
„Ano, jsou vaším majetkem."
„Stará, moje milá stará!" Objali se a plakali radostí. Když se sebrali, rada před ně položil účtenku, kterou musel uhlíř podepsat. Poté jim všichni přítomní ze srdce gratulovali.
„Nyní si můžete koupit umyvadlo i konvici na kávu," pravila Fanny voň Hellenbach.
„A já," prohlásil starý, ‚já si koupím doutník za tři krejcary, jen co vylezu na ulici. To se bude bafat!"
„To můžete udělat hned!" usmál se rada.
„Vezměte si!" Podal mu pouzdro. Hendschel si vzal a zapálil doutník. Fanny voň Hellenbach pozvala uhlířku, aby navštívila jejich rodinu u nich doma. Také ostatní se chovali velmi mile. Když byli konečně propuštěni a dostali se na ulici, starý se zastavil, uchopil uhlířku za paži a řekl:
„Ty, to by měla vidět kantorova!"
„A rychtářka!"
„Sakra, to byli ale noblesní lidi!"
„A dobrý!"
„Jo. Na tenhle den nikdy nezapomenu: patnáct tisíc guldenů a nejlepší doutník od pána, kterej je vrchním soudním radou! Koho by to napadlo!"
„Co asi řekne bratranec?"
„Pospěšme si k němu!"
„Jo. Co bys řekl, kdybysme jeli?"
„Myslíš?"
„No, jsme přece bohatý!"
„A je to daleko."
„Dobře, pojedem. Až se vrátíme domů, budeme muset chodit všude pěšky." Vzali si drožku. Když se dostali do bytu bývalého strážmistra, našli tam - Antona. Usmál se na ně, chápavě pokýval a zeptal se:
„Obchod se podařil?"

„Jakej obchod?"
„Přece obchod s penězi."
„Ach, víte o tom?"
„Samozřejmě, přátelé. Nebo jste si mysleli, že nevím, proč vás pozvali?"
„Cože? Věděl jste to?"
„Dobře. Jen se zeptejte tady pana strážmistra. Včera večer jsem mu řekl, že uhlíř Hendschel dostane vyplacenu odměnu patnácti tisíc guldenů."
„Odkud jste to věděl?"
„Od knížete."
„A nic jste nám o tom neřek!"
„Však to nebylo nutné. Zdá se mi, že jste svůj sýr výtečně prodali!"
„Výborně. Jen jednoho lituju."
„Čeho?"
„Že jsem vás připravil o prémii."
„Mě? Přece mi nepatřila!"
„S nasazením života jste zajal Kapitána!"
„Vy jste mi ale ukázal cestu."
„Snad bysme se měli rozdělit."
„Nechtě toho, nezlobím se na vás."
„No, jste takbohatej, aby pro vás patnáct tisíc guldenů nic neznamenalo?"
„O mne je postaráno."
„Povýšili vás?" zeptal se strážmistr.
„Ještě ne. Věřím, že to však dlouho nebude trvat. Navíc mi dnes kníže připravil překvapení, jaké bych nikdy nepovažoval za možné."
„Radostné?"
„Velmi. Když se tu před časem usídlil, vyžádal si pro jisté záležitosti dva tajné policisty, kteří u něho budou bydlet pod zástěrkou lokajů. Dostali jsme se s Adolfem do jeho služeb a nejednou jsme mu přispěli. Dneska nám oznámil, že nám bude až do smrti vyplácet důchod ve výši tisíc guldenů ročně. Není to hezké?"
„Každopádně. Je to zvláštní člověk. Mně taky vyplácí penzi, aniž bych pro něho cokoliv udělal." Anton se usmál.
„Hm!" řekl.
„Snad vím, proč vám platí, milý pane strážmistře."
„Tak? Pročpak?"
„Právě kvůli jediné chybě, kterou jste udělal."
„Nerozumím. Mluvíte o útěku Brandta?"
„Ano."
„Co je mu po Brandtovi?"
„Zná ho."
„Cože? Brandt tedy žije?"
„Ano."
„Kde je?"
„To je tajemství. Jednoho dne se vrátí"
„Aby ho hned zatkli!"
„Ne, aby prokázal svou nevinu."
„Co říkáte?"
„V cizině velice zbohatl. Dozvěděl se, že vám odňali úřad i penzi, a protože zná knížete, pověřil ho vyplácením důchodu."
„Takže to vlastně nedostávám od knížete, nýbrž od Brandta?"
„Ano."
„Kdo by to tušil! Slyšíš, Anně?"
„Jistě," odvětila. Pozorně naslouchala rozhovoru, její tvář zářila štěstím. Měla k tomu ostatně důvod.
„Kdo však mohl být tehdy vrahem, pokud byl Brandt nevinen?" otázal se strážmistr.
„Přesně ten, který v zimě vylákal slečnu Anně do hostince."
„Kde ji kníže zachránil?"
„Ano."
„Kdo to ale byl? To dodnes nevím."
„Přece Kapitán."
„Bože!" vyjekla dívka.
„Je to pravda?" ptal se otec.
„Ano, byl to baron voň Helfenstein. Kníže mi to později vyprávěl."
„A baron byl také oním vrahem?"
„Ano."
„Jak to ale dokázat?"
„To je záležitostí soudu a - policie."
„Ach, vy se toho účastníte?"

„Trochu."
„Smím být zvědavý?"
„Raději ne. Pouze vám řeknu, že proces bude veřejný, a to takovým způsobem, o jakém se dosud nikomu nesnilo."
„Jak to bylo při Brandtově odsouzení?"
„To se s tímhle nedá srovnávat. Policie nebyla nikdy tak zaměstnána jako teď. Já například musím zítra odcestovat, abych objasnil další temnou záhadu."
„Úřední tajemství?"
„Nikoliv přísné. Snad víte, že akrobat Bormann byl zatčen?"
„Ano."
„Měli ho dostat už v zimě, když nahoře v Briickenau zabil chlapce. Myslelo se, že chlapec byl jeho dítětem, ale po- zdej i se zjistilo, že tomu tak není. Z něho nic nedostaneme, jeho žena tvrdí, že o ničem neví, a tak musím jet do Briickenau, abych pátral přímo tam."
„Kdo vás posílá?"
„Kníže."
„Ten má prsty ve všem!"
„Je kriminalistou první třídy, což prokáže mnohem zřetelněji než dřív."
„Takže máte najít rodiče mrtvého chlapce?"
„Ano."
„Třeba to byl skutečně jeho vlastní syn."
„Kdepak! Bormann nikdy neměl děti."
„Že by ho uloupil?"
„Dá se to předpokládat."
„To je hrůza! Jak musí být jeho rodičům! Nikdy jsem nepochopil, jak můžou rodiče prodat vlastní dítě kvůli penězům."
„Kde jste o něčem takovém slyšel?"
„Stalo se to prý nedaleko odtud."
„Cože? Prodali dítě za peníze? Nebo si myslíte, že chudí rodiče přenechali dítě bezdětným, aby za to dostali zaplaceno?"
„Nevím, snad to tak bylo."
„Kdo to udělal?"
„Dřevorubec z vedlejší jedenáctky."
„Jaké dítě to bylo?"
„Chlapec."
„Komu ho svěřil?"
„To nevím. Akorát jsem slyšel, že ho dostal zbožný Sei-delmann." Vtom Anton vyskočil.
„Seidelmann? Víte to určitě?"
„Ano."
„Takže zločin! Sbohem!" Dvěma skoky vyběhl ze dveří.
„Co se mu stalo?" divil se uhlíř.
„Nechme ho. Raději mi vyprávějte, co jste dnes prožili, pane bratrance!" Anton rychle seběhl ze schodů a zamířil do sousedního domu. Znal všechny zdejší obyvatele, vždyť se zde odehrálo množství událostí, které přímo souvisely s knížetem. Vstoupil k dřevaři, ale doma našel jen ženu. Bývalá pradlena byla dosud ochrnutá. Sotva se mohla hýbat.
„Dobrý večer!" pozdravil, neboť se již stmívalo.
„Pan Schubert je doma?"
„Ne."
„Kde je?"
„V práci v Hrnčířské ulici."
„Kdybych tam jel, mnohé bych promeškal. Znáte mě?"
„Už jsem vás musela vidět."
„Ale nevíte, kdo jsem."
„Ne."
„Kriminální policista. Tady je můj odznak."
„Bože, co u nás chcete?"
„Nelekejte se, nepřicházím se špatnými úmysly. Chci se pouze vyptat na vaši rodinu. Neměli jste snad chlapce, který u vás už nebydlí?"
„Ano."
„Kde je?"
„Nevím."
„Cože? Nevíte, kde je vaše dítě?"
„Ne."
„Takže může umřít, vám je to ťiik!"
„Kdepak! Je na tom mnohem lip, než u nás."
„Odkud to víte?"
„Řekl nám to pan Seidelmann."
„Myslíte Seidelmanna, který byl administrátorem tohoto domu?"
„Ano."

„Dali jste mu své dítě?"
„Ano."
„Nevíte, komu ho předal?"
„Ne. Dal si podmínku, že se na to nebudeme ptát. Velký umělec si chtěl chlapce vzít za svého, museli jsme se ho úplně vzdát. Chtěli jsme jeho štěstí, proto jsme souhlasili."
„Dostali jste peníze?"
„Ano."
„Kolik?"
„Deset guldenů."
„Tak málo? Od velkého umělce? Takový člověk by zaplatil mnohem víc!"
„Byli jsme rádi i za tolik. Ležela jsem v horečkách, můj muž se seknul do nohy a nemohl dělat. Děti prodávaly na trzích, ale byly zatčeny, že žebrají. Museli jsme zaplatit pokutu, proto jsme ty peníze potřebovali."
„Tak, tak! Bylo to tedy před Vánocemi?"
„Ano."
„Jak byl chlapec starý?"
„Pět let."
„Jaké měl vlasy?"
„Blond. Byl dobře rostlý a stavěný. Často jsem plakala, než jsem si zvykla, že tu není."
„Už jste o něm neslyšeli?"
„Ne."
„Odjel někam daleko?"
„Opravdu nevím."
„Snad budete aspoň vědět, jaký umělec to byl. Existují různé umělecké směry."
„Nevím nic."
„Cože? Seidelmann vám nic neřekl?"
„Ne."
„Zachovala jste se vůči svému dítěti velmi nezodpovědně. Uvědomte si, že umělcem se nazývá i obyčejný provazo-chodec nebo karetní podvodník. Co když váš chlapec padl do rukou právě někomu takovému? Takoví ‚umělď se chovají ke svým svěřencům hůř než k dobytku!"
„To by přece pan Seidelmann neudělal!"
„Znáte ho tak málo?"
„Byl velmi pobožný."
„Ach tak! Nu, dobrou noc!" Spěchal pryč, měl dojem, že narazil na stopu, kterou by měl sledovat. Zamířil do soudní budovy a tam vešel do světnice strážmistra Uhliga.
„Byl sem přivezen Seidelmann z Rollenburgu?" zeptal se ho po pozdravu.
„Ano, dneska."
„V jakém stavu?"
„Je apatickej."
„Slyší?"
„Zdá se, že ne."
„Jak se tváří?"
„Kouká do blba."
„Cítí něco?"
„Pokud se ho dotknete, všimne si toho."
„Mluví?"
„Ani slovo."
„Jí, pije?"
„Musíme ho krmit jako nemluvně."
„Hm! Zaveďte mě ihned k němu! Jistě má samostatnou celu?"
„Ne, leží v nemocničním oddělení."
„Kdo to nařídil?"
„Pan soudní lékař."
„Přece se nenechal zmýlit chytrostí toho zločince?!"
„Já ho taky varoval."
„Tento lékař je vůbec zvláštní muž! To bylo vidět i tehdy, když byl internován nevinný Robert Bertram. Prosím, odveďte mne k tomu zbožnému pacientovi!" Prošli několika chodbami, než se dostali do slušně zařízené místnosti, v níž stálo nemnoho postelí. Okna byla opatřena silnými mřížemi, dveře zajištěny pevnými závorami a zámky. Ležel zde jediný pacient - právě Seidelmann. Strážný seděl u jeho lůžka.
„Změnilo se něco?" otázal se ho strážmistr.
„Ne." Anton přistoupil k posteli. Poznal ihned zbožného obuvníka, i když velmi zhubl a byl nesmírně bledý. Petermann jej poznamenal vinnou lahví navždy. Dlouhý čas bojoval se smrtí, i nyní lékařská zpráva tvrdila, že se mu nevrátila schopnost myšlení. Bezvýrazné oči hleděly tupě do stropu. Zdálo se, že si příchodu mužů nevšiml.
„Pane Seidelmanne!" zvolal Anton. Volaný se nepohnul. Anton mu přiblížil ústa až k uchu a zakřičel:
„Slyšíte mě?!" Žádná odpověď. Tu ho uchopil za ruku a vší silou mu sevřel prsty. Bledý obličej obuvníka se zabarvil,

ale to bylo vše.
„Ten chlap je už téměř mrtvý!" mínil.
„Tady lékařské umění nic nezmůže. Pojďme!" Venku strážmistr poznamenal:
„Měli ho radši nechat v Rollenburgu."
„Proč?"
„Je jedno, jestli zemře tady nebo tam." l HORALÉ V HLAVNÍM MĚSTĚ
„Myslíte? Nenechte se zmýlit, pane strážmistře, a buďte opatrný!"
„Vždyť jste sám řekl, že je skoro mrtvěj."
„V jeho přítomnosti, abych si ho zajistil."
„Ach! Myslíte, že chápe?"
„Velice dobře."
„Myslíte snad, že simuluje, že se přetvařuje?"
„Určitě. Brzy, snad už zítra, vám to dokážu. Když jsem mu sevřel ruku, ze všech sil se ovládal, aby nevykřikl. Zrudl v obličeji - to mi stačí."
„Měl jste s ním nějaké úmysly?"
„Ano, ale zatím o tom nemluvme. Ve které cele sedí služebná, kterou přivezli jako zajatkyni?"
„Ženské oddělení číslo tři."
„Děkuji. Už vás nebudu obtěžovat, klíčnice mě zná. Dobrou noc!"
„ Odebral se do uvedeného oddělení, kde se dozvěděl, ze zatčená se snaží být sdílnější. Nechal si odemknout celu, zapálil přinesenou lampu a vstoupil. Zatčená ležela na slamníku, který byl při setmění přinesen do cely. Nyní se zvedla.
„Znáte mě?" zeptal se jí.
„Ne."
„To také není nutné. Přicházím v soukromé záležitosti, aby se od vás něco dozvěděl."
„Nic neřeknu."
„Nechápete můj úmysl. Můj příchod nemá nic společného s vaším případem."
„Co tedy chcete?"
„Schubertovi by rádi dostali zpátky svého chlapce. Řekl to jen nazdařbůh, ale měl štěstí, neboť hned odpověděla:
„Ať si ho vezmou!"
„Nevědí, kde je."
„Seidelmann jim to neřek?"
„Ne, protože rodiče se ho úplně vzdali."
„Mně může bejt jedno, jestli ho dostanou zpátky nebo ne - ale on bude chtít zpátky svejch sto dvacet tolarů nebo guldenů."
„Které dal Seidelmannovi?"
„Ano."
„Pak je dostane. Kdo je to?"
„Ředitel cirkusu."
„Míníte ředitele zdejšího stálého cirkusu, že?"
„Ano."
„Děkuji. Dobrou noc!"
„Dobrou noc. Díky Bohu, že to aspoň teď nebyl policista!" Tato slova ještě zaslechl. Když kráčel městem k cirkusu, domníval se, zeje u konce pátrání. Pouze si musel zjednat jistotu. Cirkusové poměry znal dobře. Kdysi se přátelil s cirkusovou učitelkou jízdy, která nyní již vykonávala jen pomocné práce, neboť zestárla a odkvetla. Cítila se svým postavením dotčena, už si jí nevážili a málo ji platili. Zahořkla a jistě by byla ochotna vypovídat proti principálovi, což Antonovi neuniklo. Měl volný přístup. Čas zkoušek již minul, ale do představení bylo ještě daleko. Prošel prázdnými místnostmi i stájí, aniž by ji našel. Jeden roh budovy byl při představeních používán jako hostinec. Tam ji nakonec našel, sedící nad velkou sklenkou pálenky. Rukou mu pokynula na pozdrav a vybídla jej, aby se posadil.
„Nemáte co na práci?" začal.
„Já? A co? K čemu mě můžou potřebovat?"
„Nono!"
„A ne snad? Říkají, že jsem moc stará."
„To není pravda."
„Proč mi tedy stáhli dalších pět guldenů měsíčně?!"
„Znova?"
„Ano. Skoro umírám hladem!"
„To je hrozné!"
„Jo, před deseti lety si mě předcházeli!"
„Oslové! I dnes vypadáte dobře."
„Myslíte?"
„Duchaplná žena nestárne."
„Jste jedinej rozumnej chlap, kterýho znám. Ale to mi však nepomůže. Když nemám co do pusy, jak mám bejt hezká a přitažlivá? Žena potřebuje tvary, které se s hladem vytrácejí."
„Nu, na smrt hlady to přece jen není, ne?"
„Co? Ještě jsem dneska nejedla!"

„Opravdu?"
„Ne. Pár skleniček pálenky, to je všecko, co jsem měla."
„Bože! Kdybych tak byl bohatý!"
„Ano, vy byste uměl peníze použít! Určitě byste mi něco půjčil."
„Ano, protože o vás mám zvláštní zájem."
„Nemohl byste udělat aspoň něco?"
„Ne, dnes ještě ne."
„Proč ne?"
„Úplně jsem se vydal. I kdybych udělal stojku, nevypadnou víc než dva guldeny." Z opatrnosti si nechal v peněžence jen dva guldeny, ostatní peníze ukryl jinde.
„Dva guldeny? To je celé bohatství!"
„Musím s nimi vydržet tři dny."
„Pchá! Někdo vám půjčí."
„Snad výjimečně."
„Určitě! Co by se stalo, kdybyste mi ty dva guldeny půjčil do příští vejplaty?"
„Safra! O kolika výplatách jste mi již slíbila zaplatit?"
„Tentokrát určitě!"
„Jako vždycky!"
„Člověče, nebuďte takovej! Jinak se půjdu oběsit!"
„Počkejte s tím! Na věšení je času dost. Podívejte se na mé peníze - přesně dva guldeny. Nemohu být vůči vám tvrdý, vezměte si je! Uvidím, nějak to přežiju."
„Člověče, andělí! Bůh ví, že jste nejlepší chlap pod sluncem. Bůh ví, že jsem neměla ani na tuhle pálenku! Teď jste mě vytáhl z bryndy."
„Na několik dní!"
„To stačí! Dáte si se mnou?"
„Děkuju. Kdo dneska jede vysokou školu?"
„Miss Rocca. Ať ji veme čert!"
„Slyšel jsem, že byl angažován nový klaun."
„O tom nic nevím."
„Nebo někdo jiný. Už jsem v cirkusu nebyl delší čas."
„Ano, i mně jste chyběl."
„Jak jste obsazovali dětská čísla?"
„Proč se o to zajímáte?"
„O zájem nejde, prostě se tak vyptávám." Podívala se na něho úkosem, poté odpověděla:
„Máte mě za husu? Mě?"
„Jak to?"
„Prosím vás, nehrajte si na schovávanou! Nejsem pitomá. Vždyť jsem vás příliš dobře poznala, než abych neuhodla, co máte na mysli!"
„Nu, co tedy myslím?"
„Určitě to nemůžu říct, ale něco se snažíte dozvědět. Jen se mi svěřte, bude to lepší. Přece víte, že vám jdu vždycky na ruku."
„No, pro mě za mě!"
„Je to pro nás nebezpečné?"
„Kdepak."
„Pro ředitele?"
„Také ne. Někoho jiného by to však mohlo mrzet."
„Koho? Znám ho?"
„Ano. Mám na mysli pana Seidelmanna."
„Toho pánbíčkáře? Ať ho veme čert! Kdybych mu mohla jednu vrazit, s chutí bych to udělala. Nuže, o co se jedná?"
„O jednoho chlapce."
„Ach tak! Jak je starej?"
„Pět let, blonďák, hezká postava."
„Z jaké doby?"
„Kolem Vánoc."
„Souhlasí, souhlasí! Dokonalej anděl! Ale - asi se andělem už stal."
„Vzpomínáte si?"
„Ano. Seidelmann sem několikrát přišel a na něčem se domlouval s ředitelem. Pak přivedli kluka. Myslím, že se jednalo o sto dvacet guldenů."
„To souhlasí."
„Po několika dnech si kluk zlomil nohu. Chudák!"
„Bože!"
„Starej se ho chtěl zbavit, a když náhodou přišel Bormann ti
„Mé tušení! Bormann ho získal?"
„Ano."

„Dítě se uzdravilo?"
„Bůh chraň! Chlapcova noha vypadala špatně, ale Bormann hned uklidnil jeho nářky."
„Bičem?"
„Jasně."
„Bestie!"
„Myslím, že malej dlouho nevydržel."
„Je mrtev."
„Skutečně? Myslela jsem si to. Pro Bormanna neměl dět-skej život cenu. Doufám, že z toho jen tak nevyvážné, když vraždil."
„Ano. Nemyslím, že vyvázne živý. Teď musím jít."
„Už?"
„Ano. Musím se podívat, kdo mi půjčí, když jsem vám dal poslední peníze. Dobrou noc!"
„Dobrou noc, miláčku! Brzy na viděnou!"
„Jak budu při penězích!"
„Dobře, tím raději vás uvidím!" Odešel ke knížeti voň Befourovi, aby mu sdělil, jak pochodil.

Karel May Odměna podle práva román
z cyklu Ztracený syn XIII. svazek
Translation by Vladimír Sundá
Technická redakce Libor Zachoval
Graphic design by Jiří Hanák
Nezkrácené vydání Vydal Radomír Suchánek - nakladatelství NÁVRAT, úl. Kosmonautů 2, Brno, jako svou 534. publikaci v roce 1999
Vytiskla CENTA, spol. s r. o., odštěpný závod Brno, Vídeňská 113
Doporučená cena vč. DPH 136 Kč
ISBN 80-7174-140-X